

รายงานผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ
และโครงการพิเศษ **2563**
ประจำปี

คำนำ

ในปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา กรมวิชาการเกษตรมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในความรับผิดชอบมีจำนวนกว่า 250 โครงการ โดยมีเป้าหมายพัฒนาศักยภาพเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในหลักสูตรต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และตามความต้องการของเกษตรกร โดยกิจกรรมที่ดำเนินงานประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ 1. ศึกษา ทดสอบ พืชเศรษฐกิจ/ระบบการปลูกพืชที่มีศักยภาพและเหมาะสมกับพื้นที่ 2. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ 3. การผลิตและกระจายพันธุ์พืช และ 4. การติดตาม รายงานผล โดยมีหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคร่วมกันขับเคลื่อนให้ความรู้และแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีของกรมกรมวิชาการเกษตรที่นำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในแต่ละพื้นที่จนประสบผลสำเร็จนั้นมีหลากหลาย อาทิ เทคโนโลยีด้านพันธุ์พืชที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ปลูกที่มีความแตกต่างกัน ชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงที่มีความปลอดภัยต่อผลผลิตทางการเกษตรและช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมหรือปุ๋ยหมักเติมอากาศ เป็นต้น

รายงานประจำปีฉบับนี้จะประกอบไปด้วยการดำเนินงานในภาพรวม 8 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
2. กลุ่มโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3. กลุ่มโครงการฟาร์มตัวอย่าง
4. กลุ่มโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน
5. กลุ่มโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
6. กลุ่มโครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
7. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ ภายใต้การดำเนินงาน สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 – 8
8. กลุ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2563

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้เกิดเป็นผลสำเร็จ ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มาเป็นลำดับ ด้วยการนำเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตรเข้าไปแก้ไขปัญหา ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้เกษตรกรมีรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างมั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

กองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขอขอบคุณทุกหน่วยงานที่ร่วมกันสนับสนุนข้อมูลในการจัดทำรายงานประจำปี พ.ศ. 2563 เพื่อรายงานผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานประจำปีฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับเกษตรกรผู้สนใจเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรต่อไป

สารบัญ

กลุ่มโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	1
กลุ่มโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	5
กลุ่มโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ	11
กลุ่มโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน	15
กลุ่มโครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่	19
กลุ่มโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	35
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ ภายใต้การดำเนินงาน สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1-8	
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1	40
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2	83
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3	111
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4	131
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5	152
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6	204
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7	229
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8	252
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2563	263

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้งานวิจัยพัฒนาและงานบริการวิชาการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพการผลิตสำหรับช่วยสนับสนุนกระบวนการบริการงานเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรและช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคให้เกษตรกรได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์
2. เพื่อบริการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาการผลิตพืชให้แก่เกษตรกร เช่น การวินิจฉัยโรคและแมลงศัตรูพืชรวมถึงวิธีการป้องกันกำจัด
3. เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการพัฒนาฟื้นฟูเกษตรกรให้สามารถทำการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนรวมถึงการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ผลการดำเนินงาน

1. การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (คลินิก 02)

เกษตรกรเข้ารับบริการ จำนวน 18,289 ราย โดยดำเนินการออกให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดข้อมูลด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรผ่านการจัดนิทรรศการ และการแจกเอกสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรสู่เกษตรกรรวมถึงการให้คำแนะนำเพื่อไปปรับใช้ในกระบวนการผลิต โดยมีหัวข้อเรื่อง ดังนี้

1. การผลิตพืชเศรษฐกิจ
2. การใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี
3. การป้องกันกำจัดวัชพืช
4. การใช้ปุ๋ยเคมีและวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม
5. การปฏิบัติตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) และเกษตรอินทรีย์
6. หลักการเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ดี
7. การขาดธาตุอาหารพืช (NPK)

2. การบริการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง (คลินิก 05)

การติดตามให้บริการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของเกษตรกร จำนวน 892 ราย โดยการลงพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำ วิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหาเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืชและให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ตลอดจนเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของเกษตรกรเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการผลิตพืชของเกษตรกรต่อไป

ภาพการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (คลินิก 02)

ภาพการบริการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง (คลินิก 05)

ผลสัมฤทธิ์

1. ได้นำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตพืชเฉพาะพื้นที่
2. เกษตรกรที่เข้ารับบริการฯ ได้รับคำแนะนำและการติดตามอย่างต่อเนื่องในด้านการแก้ปัญหาการผลิตพืช รวมทั้ง มีความรู้และทักษะในการปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และพืชอื่น ๆ ที่มีศักยภาพในพื้นที่

ปัญหาและอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งทางกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศเป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้บางหน่วยงานจำเป็นต้องเลื่อนการออกโครงการจังหวัดเคลื่อนที่ฯ โดยไม่มีกำหนด

กลุ่มโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีทั้งหมดจำนวน 6 ศูนย์ และเนื่องจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา ทั้ง 6 ศูนย์ ตั้งอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้ศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำไปสนับสนุนให้เกษตรกรได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการเกษตร อย่างไรก็ตามแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนา จะทำการศึกษานั่นหนักแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์สังคมที่ตั้งอยู่ และขยายผลไปสู่ยังหมู่บ้านในพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนา มีรายชื่อดังนี้

1. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
2. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
3. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี
4. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา
5. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
6. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

นอกจากนี้ยังมีศูนย์สาขา อีก 3 ศูนย์ ได้แก่

1. ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ
2. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา วิจัย ทดสอบ และเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตพืช ขยายผลสู่เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมศึกษา ทดสอบ

ศึกษาและทดสอบการผลิตพันธุ์พืช และระบบการปลูกพืชที่ปลอดภัย โดยการดูแล กำจัดวัชพืช การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตรด้วยระบบน้ำหยด การใช้เทคโนโลยีการไถพรวนตามค่าวิเคราะห์ดิน ฉีดพ่นเชื้อไตรโคเดอร์มา ฉีดพ่นจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง การปล่อยแมลงหางหนีบเพื่อกำจัดหนอนและป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง เก็บผลผลิตผักสดจำหน่ายและเก็บผักแห้งเพื่อเอาเมล็ดพันธุ์นำมาเพาะเมล็ด และบันทึกการเจริญเติบโตตลอดการทดสอบ เช่น การปลูกผักกาดม้ง พืชผักสวนครัวหมุนเวียน ดูแลโดยการกำจัดวัชพืช ให้น้ำ ใส่ปุ๋ยคอก ปล่อยแมลงหางหนีบกำจัดหนอน การปลูกพืชไร่ ชนิดต่าง ๆ ดูแลโดยการกำจัดวัชพืช ให้น้ำโดยอาศัยน้ำฝน

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

แปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต

นำเทคโนโลยีการผลิตพืชมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อเป็นต้นแบบและเป็นแปลงสาธิตสำหรับเกษตรกรและผู้สนใจ โดยการปลูกพืชแบบเกษตรผสมผสาน เช่น มะพร้าว น้ำหอม ละคร ฝรั่ง ชมพู กระเทียม กล้วย เป็นต้น การให้น้ำระบบชลประทาน การผลิตมะนาวนอกฤดูในโรงบ่อซีเมนต์

การปลูกผักปลอดภัยสารพิษ เช่น กวางตุ้ง ถั่วพู ผักกูด วอเตอร์เครส พริกขี้หนู มะเขือพวง ยอดฟักทอง ต้นหอม ผักบุ้ง กระเจียบเขียว เป็นต้น

การปลูกไม้ผลปลอดภัยสารพิษ ดูแลรักษาด้านไม้ผลชนิดต่าง ๆ ตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม ประกอบด้วย ชมพูทับทิมจันทร์ หม่อนพันธุ์แม่ลูกดก ส้มจี๊ด ลำไย เสาวรส มะม่วงหิมพานต์ ลองกอง มะม่วงทุเรียน มังคุด ขนุน เงาะ เป็นต้น

การปลูกพืชไร่สลับหมุนเวียนกับไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกผักปลอดภัยในระบบโรงเรือน การผลิตไส้เดือนฝอยในการกำจัดแมลงศัตรูพืช และการผลิตไตรโคเดอร์มาเพื่อใช้ป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น โรครากเน่าโคนเน่า โฟทอปธอร่า สร้างภูมิคุ้มกันให้กับพืช

การปลูกยางพาราและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ว่างระหว่างแถวยางพารา พืชแซมและพืชร่วมยาง ได้แก่ ลองกอง มังคุด จำปาตะ หวาย สละ ระกำหวาน หน่วว ดาหลา

การปลูกพืชผัก-พืชไร่แบบสลับหมุนเวียนตามฤดูกาลและความต้องการของตลาด

การฝึกอบรม

จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 32 หลักสูตร มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1,535 ราย เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเรื่องการทำตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP)

กิจกรรมผลิตและขยายพันธุ์พืช

ดำเนินการผลิตพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์ ท่อนพันธุ์ และไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ ต้นพันธุ์ ในการปลูก ทดลอง สำรองไว้เป็นเมล็ดพันธุ์เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรทั่วไปหรือที่ประสบภัยธรรมชาติ

กิจกรรมขยายผล

คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมตามเป้าหมาย ได้มีการประชุมชี้แจง และถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาพืชผัก การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา พร้อมทั้ง ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรและโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ ยังมีการติดตามจัดเก็บข้อมูล ให้คำแนะนำเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง การจัดทำโครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงการพัฒนาอาชีพกลุ่มเพาะเห็ดเศรษฐกิจครบวงจร และการตรวจรับรองมาตรฐานแปลงตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) คือ การปฏิบัติในการผลิตพืชเพื่อให้ผลผลิตได้มาตรฐาน ปลอดภัย ปลอดภัยต่อสุขภาพและคุณภาพถูกใจเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการผลิตอาหารปลอดภัย โดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน เทียบเท่าการส่งออก

ผลสัมฤทธิ์

1. เป็นแหล่งตัวอย่างในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านวิชาการเกษตร
2. เป็นแหล่งศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกยางพารา และการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ว่างระหว่างแถวยางให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. เป็นแหล่งศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืชผักให้มีคุณภาพ และปลอดภัยจากสารพิษ
4. เป็นแหล่งรวบรวม ศึกษา และถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกไม้ดอก - ไม้ประดับ
5. เป็นแหล่งศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืชแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่พรุซึ่งมีปัญหาน้ำท่วมขัง และปัญหาดินเป็นกรดจัด
6. เป็นแหล่งศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเห็ดจากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น
7. เป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้การผลิตผักไร้ดินให้กับเด็กนักเรียนและชุมชนที่อยู่รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน
8. เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่วางแผนไว้ หรือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองให้ดีขึ้น
9. เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพด้านการเกษตรและมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีการเกษตรแบบผสมผสานมาปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

ปัญหาอุปสรรค

1. เนื่องจากสถานการณ์เชื้อไวรัสโควิด-19 ระบาด ทำให้เกิดความล่าช้าในการฝึกอบรมเกษตรกร
2. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ
3. ขาดหน่วยงานอื่น ๆ ภายในกรมฯ เข้ามาร่วมปฏิบัติงาน
4. ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ภาพการฝึกอบรม

ภาพแปลงสาธิตการปลูกยางพาราในพื้นที่แห้งแล้ง

ภาพแปลงสาธิตการปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ

ภาพแปลงสาธิตการปลูกอ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50

ภาพการเพาะเห็ดเศรษฐกิจครบวงจร

ภาพแจกพันธุ์อ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50

ภาพแจกแมลงหางหนีบ

ภาพแจกแผนแดง จัดส่งทางไปรษณีย์

ภาพแจกแผนแดงผู้ต้องการมารับด้วยตนเอง

กลุ่มโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรที่สนใจสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง
2. เพื่อส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในพื้นที่สามารถพึ่งพาตนเองได้

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรปลอดสารเคมีให้แก่เกษตรกรที่สนใจได้เข้ามาศึกษาดูงาน ปีงบประมาณ 2563 กรมวิชาการเกษตรร่วมบูรณาการโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ จำนวน 45 โครงการ ซึ่งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ 16 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ สกลนคร อุตรดิตถ์ บึงกาฬ นครพนม มหาสารคาม บุรีรัมย์ อุบลราชธานี สิงห์บุรี อ่างทอง ราชบุรี สงขลา นราธิวาส ยะลา พัทลุง และปัตตานี โดยแต่ละโครงการได้จัดทำแปลงต้นแบบ ได้แก่

1. แปลงผลิตพืชผัก เช่น มะระ ผักบุ้ง เห็ด ถั่วฝักยาว ถั่วพู บวบเหลี่ยม ถั่วแขก กระเจียวเขียว แตงกวา พริกขี้หนู มะเขือ มะระดุกดุก มะเขือเทศสีดา ฟักทอง ผักกาดหอม คื่นช่ายฮ่องกง คื่นช่ายใบ บร็อคโคลี่ กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี กวางตุ้งฮ่องเต้ กวางตุ้งดอก ผักบุ้งจีน ผักโขมแดง ฯลฯ
2. แปลงไม้ผล เช่น อะโวคาโด ส้มโอ ปลูกกล้วยน้ำว้า กล้วยหอม มะขามเทศ มะขามเปรี้ยว ชมพู่ มะม่วง มะละกอพันธุ์แขกดำศรีสะเกษ พุทรา ฝรั่ง ทับทิม ลำไย มะนาว ฯลฯ
3. แปลงพืชไร่ เช่น ข้าวโพดหวาน งามาพันธุ์อุบลราชธานี 3 อ้อยคั้นน้ำสุพรรณบุรี 50 และปลูกพืชไร่ หลัณา ฯลฯ

ดำเนินการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและสารชีวภัณฑ์ของกรมฯ ให้แก่โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริตามความเหมาะสมแต่ละโครงการ ได้แก่ สารชีวภัณฑ์ไส้เดือนฝอย ไตรโคเดอร์มา สารชีววินทรีย์ กำจัดแมลง(BT1-DOA) มวลเพชรฆาต แหนแดง ฯลฯ พร้อมทั้งสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช ได้แก่ มะเขือ คื่นช่าย ผักบุ้ง พริกขี้หนู ผักกาด ข้าวโพดเทียน มะละกอ ฯลฯ การดำเนินงานดังกล่าวกรมวิชาการเกษตรได้นำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรที่ผ่านการทดสอบนำมาใช้ในแปลงต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ และนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง

ฝึกอบรมเกษตรกร

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ จำนวน 45 โครงการ มีเกษตรกรให้ความสนใจเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 7 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อการผลิตพืชผักปลอดภัย เช่น (ไส้เดือนฝอย เมธาไรเซียม ไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย สารชีววินทรีย์กำจัดแมลง(BT1-DOA) แหนแดง ฯลฯ) เทคโนโลยีการปลูกผัก เทคโนโลยีการปลูกพืชไร่และพืชหลัณา เทคโนโลยีการปลูกพืชแบบผสมผสานและทฤษฎีใหม่ การขยาย พันธุ์อะโวคาโด และหลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ระบบอินทรีย์ มีจำนวนเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 1,032 ราย ซึ่งมีการทดสอบความรู้เกษตรกรก่อนเข้ารับการฝึกอบรม 60.38 เปอร์เซ็นต์ และหลังจากผ่านการฝึกอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น 89.31 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรมีความสนใจต้องการฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าวเนื่องจากเกษตรกรประสบปัญหาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืชเข้าทำลายพืชที่ปลูก และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

เจ้าหน้าที่ได้ติดตามให้คำแนะนำด้านวิชาการอย่างต่อเนื่องพร้อมร่วมสำรวจโรค-แมลงศัตรูพืชไม้ผล และพืชผัก ให้แก่เกษตรกรที่ประสบปัญหา และให้คำแนะนำในการตรวจรับรอง GAP ด้านพืช พร้อมทั้งประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในการตรวจรับรอง Good Agricultural Practices (GAP)

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ปีงบประมาณ 2563 ได้ร่วมดำเนินงานโครงการ จำนวน 45 โครงการ ในพื้นที่ 16 จังหวัด มีเกษตรกรที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 1,032 ราย หลังจากผ่านการฝึกอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ไล่เดือนฝอย เมธาไรเซียม ไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย สารชีวอินทรีย์ กำจัดแมลง(BT1-DOA) แหนแดง ฯลฯ มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองโดยเกษตรกรสามารถปลูกผักปลอดสารพิษไว้กินเองภายในครัวเรือนซึ่งเป็นแหล่งอาหารปลอดภัยจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและเป็นการเสริมทักษะในการต่อยอดอาชีพทำให้ลดรายจ่ายในครัวเรือนเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

- ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากเกษตรกรลาออกจากโครงการฯ ในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต เช่น ฤดูเกี่ยวข้าว ฤดูตัดอ้อย ฯลฯ

ภาพกิจกรรม

|

ภาพแปลงผลิตพืชผัก

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

ภาพการผลิตไส้เดือนฝอย

ภาพการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

กลุ่มโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน

โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรณรงค์ให้เกษตรกรลดและเลิกการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูงแล้วใช้สารธรรมชาติทดแทน
2. เพื่อประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรผลิตพืชที่ปลอดภัยจากสารพิษ
3. เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการตรวจสอบการใช้สารเคมี

ผลการดำเนินงาน

1. การถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.1 การจัดทำแปลงต้นแบบผลิตเลมอนนายแดง ทวีชัยสิงค์ บ้านปางดง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปลุกเลมอนพื้นที่ 1 ไร่ จำนวน 30 ต้น อายุ 4 ปี เจ้าหน้าที่ได้แนะนำการใส่ปุ๋ยและการดูแลรักษาเก็บผลผลิตได้ประมาณ 100 กิโลกรัมจำหน่ายได้กิโลกรัมละ 60 บาท

1.2 แปลงต้นแบบการผลิตพืชผักปลอดภัยมีเกษตรกร 3 ราย นางอ้อย นภาพง บ้านเลขที่ 38/2 หมู่ 4 ตำบลหมอกจำแป๋ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เจ้าหน้าที่ได้ส่งเสริมและมอบปัจจัยการผลิตและให้คำแนะนำการปลูกพืชปลอดสารเคมี นางวรรณ เมืองเม้า บ้านเลขที่ 164 หมู่ 4 ตำบลหมอกจำแป๋ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เจ้าหน้าที่ได้ส่งเสริมและมอบปัจจัยการผลิตพร้อมได้ให้คำแนะนำการปลูกผักที่ถูกต้อง และนางกึ่งนาง คำทอง บ้านเลขที่ 19 หมู่ 4 ตำบลหมอกจำแป๋ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เจ้าหน้าที่ได้ส่งเสริมการปลูกผักที่ถูกต้องและมอบปัจจัยการผลิตพร้อมได้ให้คำแนะนำและจำหน่ายแล้ว 3 ราย ได้ผลผลิตถั่วฝักยาว 180 กิโลกรัม จำหน่าย 2,700 บาท เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2563

1.3 แปลงต้นแบบการผลิตกาแฟอาราบิก้า หลังจากฝึกอบรม เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 ดำเนินการสำรวจและหาพื้นที่ที่เหมาะสมจัดทำแปลง ณ โรงเรียนบ้านหนองเขียว ตำบลห้วยปลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมอบปัจจัยการผลิตให้คำแนะนำด้านวิชาการรวมถึงขั้นตอนการปลูกและดูแลรักษากาแฟ ขณะนี้แปลงกาแฟอาราบิก้ากำลังเจริญเติบโตได้ดีอายุ 8 เดือน และในเดือนมกราคม 2564 เจ้าหน้าที่ได้มีแผนติดตามงาน

1.4 การจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตมะนาวใบวงบ่อซีเมนต์ จัดทำแปลงมะนาวพื้นที่ปลูก 1 ไร่ พันธุ์แป้นพิจิตร 1 ปลูกเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2557 ปลูกในวงบ่อซีเมนต์ จำนวน 75 วง ในช่วงการให้ผลผลิตมีนำผลผลิตที่ได้สนับสนุนให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในโครงการอาหารกลางวันของจำนวน 3 โรงเรียน และแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรในชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นขอความอนุเคราะห์ มีการสนับสนุนกิ่งพันธุ์ด้วยวิธีการตอนกิ่งพันธุ์ให้แก่เกษตรกรผู้สนใจ โดยมีเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรให้คำแนะนำในการปลูกและการดูแลรักษาแปลงต้นแบบสาธิต มีการวางระบบน้ำแบบหัวฉีดมินิสปริงเกอร์เพื่อลดการใช้แรงงาน ดำเนินการทำหลักไม้พุงกิ่งและตัดแต่งกิ่งแขนงเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานและป้องกันโรคพืชโดยต้นมะนาวมีการเจริญเติบโตดี

2. การฝึกอบรม

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรโดยมีหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้ หลักสูตรการผลิตกาแฟอาราบิก้าที่ถูกต้องเหมาะสม การปลูกและขยายพันธุ์พืช การผลิต พืชอินทรีย์ การรณรงค์ลดการใช้สารเคมี การปลูกพืชหมุนเวียน การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี การใช้สารชีวภัณฑ์ในพืชเกษตรผสมผสาน โดยมีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม รวม 659 ราย การทดสอบก่อนฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 60 เปอร์เซนต์ ทดสอบ หลังฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 80 เปอร์เซนต์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสนใจมาก

3. ผลิตและการขยายพันธุ์พืช

- ต้นกล้ากาแฟอะราบิก้า (ปีกผีเสื้อ) จำนวน 15,000 ต้น
- เมล็ดพันธุ์ผักพื้นเมือง จำนวน 50 กิโลกรัม
- ชาอัสสัม จำนวน 50,000 ต้น
- มะคาเดเมีย จำนวน 10,000 ต้น

ผลสัมฤทธิ์

1. หลังจากเกษตรกรได้เข้ารับการฝึกอบรมทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปปรับใช้ในแปลงพื้นที่ของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
2. เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชจากแปลงเรียนรู้การผลิตพืชและนำมาปรับใช้ในแปลงตนเองได้
3. ได้แปลงต้นแบบและได้เกษตรกรต้นแบบการปลูกพืชที่มีศักยภาพในพื้นที่เป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ได้นำไปปฏิบัติได้จริง

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรม และการติดตามงาน ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพแปลงต้นแบบการผลิตกาแฟอาราบิก้าบ้านหนองเขียว

ภาพแปลงต้นแบบการปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษบ้านห้วยเตี๋ย

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการผลิตพืชอินทรีย์

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการขยายพันธุ์พืช

กลุ่มโครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืช ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ กรมวิชาการเกษตร

วัตถุประสงค์ (กรมวิชาการเกษตร)

1. เพื่อนำผลงานวิจัยพันธุ์พืชและเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตรมาทดสอบ ในระบบการจัดการปลูกพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
2. เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้ด้านการจัดการพืชตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสมและปลอดภัยให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ

ผลการดำเนินงาน

ปี พ.ศ. 2552 ในวาระครบรอบ 36 ปี กรมวิชาการเกษตรได้มอบหมายให้ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 - 8 จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เขตละ 2 แห่ง และตั้งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน 1 แห่ง รวมเป็น 17 แห่งทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มาบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำ รวมทั้งผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีการผลิตพืชทั้งระบบให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกร นักเรียนนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาดูงานโดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดเชียงราย

ปลูกข้าวเพื่อบริโภคและจำหน่าย ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ปอเทืองเพื่อทำปุ๋ยพืชสด พื้นที่สระน้ำ ขุดสระกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง พื้นที่ปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน ได้แก่ กัลยาร กัลยารหอม กัลยารไข่พันธุ์สุโขทัย กัลยารน้ำหวาน ซึ่งอยู่ในระยะการเจริญเติบโตบางส่วนให้ผลผลิตและสามารถขยายพันธุ์แจกจ่ายเกษตรกรได้ มะม่วง พันธุ์เขียวใหญ่ พันธุ์อาทุอิทุ บางส่วนเริ่มให้ผลผลิต และสามารถนำยอดพันธุ์ดีมาขยายพันธุ์ได้ ส้มโอ พันธุ์ทับทิมสยาม อยู่ในระยะให้ผลผลิตในบางส่วน และขยายพันธุ์โดยวิธีการตอนกิ่งและเสียบยอด จำหน่ายให้ผู้สนใจและแจกจ่ายเป็นบางส่วน เงาะพันธุ์โรงเรียน ฝรั่ง พันธุ์กิมจู ลำไย พันธุ์ดอ ลิ้นจี่ พันธุ์นครพนม อยู่ระหว่างการเจริญเติบโต พื้นที่ที่อยู่อาศัย สร้างถนนโรงเรียนเพาะเห็ด แปลงพืชผักสวนครัว ปลูกพืชผักตามฤดูกาลโดยใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช ทั้งนี้ได้จัดฝึกอบรม 2 หลักสูตร ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทย และอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตสารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีในการกำจัดโรคพืชและแมลงศัตรูพืช

ภาพบริเวณโดยรอบโครงการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี จังหวัดเชียงราย

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่สระน้ำ เลี้ยงปลานิล ปลาตุ๊ก และปลูกพืชรอบสระน้ำ ได้แก่ เงาะ มะพร้าว มะนาววงบ่อ พื้นที่นาข้าว 3 ไร่ ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ข้าวโพด การปลูกพืชผสมผสาน ได้แก่ ปลูกมะพร้าวกะทิ มะพร้าวกะทิน้ำหอม และมะพร้าวน้ำหอม การปลูกสับปะรดตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม แปลงปลูกสับปะรดให้ผลผลิตทุกต้นและแยกหน่อสับปะรดนำไปขยายต่อภายในแปลงปลูกในโครงการฯ การผลิตพืชผักสวนครัวและสมุนไพร มีการปลูกพืชผักสวนครัว พืชสมุนไพร พืชผักปลอดภัย ได้แก่ ถั่วฝักยาว มะเขือเปราะ โหระพา ข่า และตะไคร้ การผลิตทุเรียน การผลิตมังคุด การผลิตฝรั่งปลอดสารเคมี พันธุ์กิมจู พื้นที่อยู่อาศัย เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองแบบปล่อย การเลี้ยงหมูป่า การเลี้ยงเป็ด/ห่านไข่แบบปล่อยตามธรรมชาติ

ภาพบริเวณโดยรอบโครงการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดตาก

พื้นที่สระน้ำ ใช้เป็นแหล่งน้ำใช้ภายในโครงการศูนย์ฯ พื้นที่นาข้าว ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อศึกษาและ
บริโภค ปลูกพืชผสมผสาน ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ อยู่ในระยะให้ผลผลิตในบางส่วน
และขยายพันธุ์โดยวิธีการตอนกิ่งและเสียบยอด จำหน่ายให้ผู้สนใจและแจกจ่ายเป็นบางส่วน แปลงไม้ผล
ผสมผสาน ได้แก่ กาแฟอาราบิก้า มะคาเดเมีย ลิ้นจี่พันธุ์จักรพรรดิ หม่อนผลสดอาโวคาโด เป็นต้น แปลงพืชผัก
ต่าง ๆ เช่น พืชผักอายุสั้น ได้แก่ คื่นช่าย ถั่วฝักยาว กวางตุ้ง ผักกาดขาว พริก มะเขือ เป็นต้น ผักพื้นบ้านเพิ่มเติม
ได้แก่ แค ผักไผ่ จิงจูฉ่าย ถั่วพู อัญชัน ดาวอินคา ชมจันทร์ เป็นต้น ที่อยู่อาศัยมีพื้นที่ เลี้ยงสัตว์ ปลูกข้าว โรงผลิต
ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ รวม 1 ไร่

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดพิษณุโลก

พื้นที่สระน้ำ กักเก็บน้ำไว้ใช้ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชพิษณุโลก พื้นที่นาข้าว ปลูกข้าวและปลูกพืชไร่หลังนา เช่น การปลูกดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 การปลูกดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์นครสวรรค์ 3 ข้าวโพดหวานพันธุ์สงขลา 84-1 หลังการปลูกข้าว การปลูกพืชผสมผสาน ดูแลรักษาไม้ผล เช่น การใส่ปุ๋ย คลุมโคนต้น และตัดแต่งกิ่ง เป็นต้น การปลูกพืชผัก ได้แก่ คื่นห่าน กวางตุ้ง ผักกาดหัว บวบเหลี่ยม แตงกวา ผักชี ถั่วฝักยาวพันธุ์พิจิตร 3 กระเจี๊ยบเขียวพันธุ์พิจิตร 3 มะเขือเทศพริกขี้หนู และผักบ่งจิ้นพันธุ์พิจิตร 1 เป็นต้น พื้นที่อยู่ออาศัย ปลูกสร้างที่อยู่ออาศัย โรงเรือนเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน และปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดนครพนม

มีกิจกรรมเลี้ยงปลากินพืช เช่น ปลานิล ตะเพียนพื้นถิ่นนาข้าว 4 ไร่ ปลุกข้าวพันธุ์ กข 23 ปลุกพืชไร่ พืชสวนบนคันนา เช่น กล้วยน้ำว่า ข่า และปาล์มน้ำมันพันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 พื้นที่ปลุกพืชผสมผสาน 7.5 ไร่ มีกิจกรรมปลุกพืชผสมผสานโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มไม้ผล เช่น เงาะสายพันธุ์ต่าง ๆ มะนาวพันธุ์ พิจิตร 1 ฝรั่งพันธุ์แป้นสีทอง กาแฟอาราบิก้า และส้มโอทับทิมสยาม กลุ่มพืชผักอายุยาวและอายุสั้น เช่น หวาย ไข่ ข่า ตะไคร้ ตั้ว ผักบุ้ง ผักชี พริก มะเขือเปราะ กระเพรา โหระพา แมงลัก ถั่วฝักยาว คะน้า และพืชผัก หมุนเวียนอื่น ๆ พื้นที่อยู่ออาศัย ประกอบด้วยสวนบ้านพัก กิจกรรมปศุสัตว์ กิจกรรมประมง การฝึกอบรม จำนวน 1 หลักสูตร คือ การขยายพันธุ์พืช เป้าหมาย เกษตรกรจำนวน 100 ราย

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดบุรีรัมย์

ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 และ RRIT 251 ส่วนหลังเก็บเกี่ยวข้าวก็ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง เลียงปลานิล ปลาหมอ ปลาตะเพียน พืชรอบสระน้ำปลูก น้อยหน่า เพกาเตี้ย มะพร้าว น้ำหอม ตะไคร้หอม ฝรั่ง ชูช ฝรั่ง กล้วยน้ำหว้า มะลิอ่อน ชะอม มะม่วง มะนาว อบรมเกษตรกร การปลูกพืชหลังนา

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดนครราชสีมา

บริเวณรอบสระน้ำปลูกไม้ผล ได้แก่ มะพร้าว มะขาม แคน มะกอกน้ำ และยอ ปลูกข้าวนาปีพันธุ์มะลิ 105 และปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ปอเทือง เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หลังเก็บเกี่ยวปลูกข้าวโพดฝักสด และฟักทอง และบริเวณคันนาปลูกมะพร้าว แคน มะกอกน้ำ ทับทิม มะละกอ มะนาว และตะไคร้ ร่องสวนผสมผสาน ปลูก พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้นเป็นพืชหลัก ได้แก่ ฝรั่ง อ้อยคั้นน้ำ มะม่วง มะขามเทศ มะขามเปรี้ยว ชมพู่ ทับทิม และ กล้วย ปลูกพืชผัก และไม้ผลอายุสั้นเป็นพืชรองหรือพืชแซมตามฤดูกาล สามารถนำผลผลิตมาบริโภคและ จำหน่ายหมุนเวียนตลอดทั้งปี ได้แก่ ฝรั่ง มะเขือ แตงกวา บวบ ถั่วฝักยาว ข้าวโพด อบรมเกษตรกร หลักสูตร การปลูกพืชไร่และพืชหลังนาและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดเพชรบุรี

ส่วนที่ 1 พื้นที่สระน้ำ ปล่อยปลานิล ส่วนที่ 2 พื้นที่นาข้าวปลูกข้าวปทุมธานี 1 ส่วนที่ 3 การปลูกพืชผสมผสานและปลูกป่าไม้มงคล ส่วนที่ 4 พื้นที่อยู่อาศัย สร้างที่อยู่อาศัยและปลูกผักสวนครัว จัดฝึกอบรมแก่เกษตรกรจำนวน 1 หลักสูตร คือ การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง จำนวน 40 ราย

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดสุพรรณบุรี

พื้นที่สระน้ำ เลี้ยงปลาและปลูกหญ้าแฝกบริเวณขอบสระเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน พื้นที่นาข้าว ปลูกข้าวพันธุ์โรซเบอรี่และข้าวพันธุ์ขาวหอมมะลิ ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ข้าวโพดข้าวเหนียวพันธุ์สวีทไวโอเลท ปลูกพืชผสมผสานและผักอื่น ๆ ได้แก่ มะม่วง ฝรั่ง มะพร้าว ส้มโอ แก้วมังกร มะนาววงบ่อ ชมพู กัลย พืชไร่ดิน พื้นที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง โรงเพาะเห็ดและปลูกพืชสมุนไพร

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดระยอง

จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น โดยปลูกมะม่วงเบาเป็นพืชหลัก และปลูกหม่อนทานผลสด เป็นพืชแซม เพื่อเสริมรายได้ขณะต้นมะม่วงยังเล็ก ให้น้ำตามความต้องการของพืช ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ อัตรา 500 กิโลกรัม/ไร่ อบรมเกษตรกร หลักสูตรการปลูกถั่วลิสงหลังนา หลักสูตรการเพาะขยายไส้เดือนฝอย สายพันธุ์ไทยเพื่อใช้กำจัดแมลงศัตรูพืช เกษตรกรได้นำเทคโนโลยีของกรมฯ น้ำส้มควันไม้ และปุ๋ยหมักเติมอากาศ ไปปรับใช้ในพื้นที่

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดจันทบุรี

จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผล เช่น เงาะ มังคุด ทุเรียน และพืชผัก โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ อบรมเกษตรกรหลักสูตรการเพาะเห็ดเศรษฐกิจในถุงพลาสติก จำนวน 50 ราย เกษตรกรได้นำเทคโนโลยีของกรมฯ น้ำส้มควันไม้ และปุ๋ยหมักเติมอากาศไปปรับใช้ในพื้นที่

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทำแปลงต้นแบบ ปลุกข้าวพันธุ์สังข์หยดพัทลุง พันธุ์ปทุมธานี 1 และพันธุ์หอมไชยา ปลุกพืชหลังนา ได้แก่ ข้าวโพดหวานพันธุ์ลูกผสม สงขลา 84-1 ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 84-7 ถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 พื้นที่ปลูกพืชผสมผสาน ปลุกปาล์มน้ำมันและปลูกพืชแซมผสมผสาน ได้แก่ ไม้ผล ได้แก่ ทุเรียน พันธุ์จันทบุรี 1-3 มะละกอ พันธุ์แขกดำศรีสะเกษ มะพร้าว พันธุ์ลูกผสมชุมพร พืชผักและสมุนไพร ได้แก่ ผักบุ้ง ฟักทะลายโจร เพชรสังฆาต มะนาว เทคโนโลยีเฉพาะพืชที่คือมะนาววางบ่อซีเมนต์ อบรมการผลิตพืชตามแนวพระราชดำริแบบผสมผสาน

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริ จังหวัดระนอง

การปลูกพืชผสมผสาน ได้แก่ การปลูกปาล์มน้ำมัน กาแฟ ยางพารา อบรมการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เทคโนโลยีเฉพาะพื้นที่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดกระบี่

ปลูกไม้ผลเศรษฐกิจและพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ทุเรียน กล้วยหอม มังคุด มะละกอ ลองกอง มะพร้าว น้ำหอม มะนาว แก้วมังกร เงาะ และปลูกผักสวนครัวหมุนเวียนตามต้องการ ได้แก่ คื่นช่าย ผักบุ้ง มะเขือยาว ถั่วฝักยาว แตงกวา เป็นต้น อบรมการปลูกพืชแบบผสมผสาน

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดปัตตานี

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบ โดยการปลูกพืชทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพืชอาหาร ปลูกพืชอาหาร พริก มะเขือ แตงกวา ถั่วฝักยาว บวบ กวางตุ้ง ฯลฯ กลุ่มพืชรายได้ ปลูกพืชผัก พืชไร่ พืชหมุนเวียนอื่น ๆ เช่น ข้าวโพดหวาน มะละกอ กลุ่มพืชสมุนไพรสุขภาพ ปลูกสมุนไพรพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ฟัทะลายโจร เตยหอม ตะไคร้ กลุ่มพืชสมุนไพรศัตรูพืช ปลูกพืชสมุนไพรที่นำมาใช้ทำสารสกัดป้องกันแมลง เช่น ดาวเรือง ชিং ข่า กลุ่มพืชใช้สอย เช่น ใฝ่กิมซุง 6 พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น เช่น มันขี้หนู กระพ้อ ต้นแค กลุ่มไม้ผล เช่น มะพร้าว เงาะ มังคุด ขนุน ฝรั่ง พันธุ์กิมจู กล้วย และทำการปลูก ผักหวาน พริก มะเขือ แตงกวา ถั่วฝักยาว บวบ กวางตุ้ง แค ฯลฯ สามารถใช้ในครัวเรือนเพียงพอตลอดทั้งปี และดำเนินการอบรมหลักสูตร “การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่”

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดพัทลุง

ดำเนินการปลูกพืชหลังนา หว่านถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท 72 ปฏิบัติดูแลรักษาและกำจัดวัชพืชบนคันนา ไถกลบถั่วเขียวเพื่อเป็นพืชปรับปรุงบำรุงดินการปลูกพืชผสมผสาน 7 ไร่ ทำการปลูกพืชตามหลัก 9 กลุ่ม พืชผสมผสานเพื่อความพอเพียงในการใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ พืชอาหาร ได้แก่ พริก มะเขือ กระเจี๊ยบเขียว กะเพรา โหระพา ผักบุ้ง และตะไคร้ พืชรายได้ ได้แก่ มะพร้าว ส้มโอ ฝรั่ง กล้วย ผักกาดขาว ผักกวางตุ้ง ผักบุ้ง ผักคะน้า มะนาว ถั่วฝักยาว บวบ กระเจี๊ยบเขียว ถั่วพู และเห็ด พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ได้แก่ พืชสมุนไพรจำเป็นพื้นฐาน ฟัทะลายโจร ขมิ้นชัน ตะไคร้ เตยหอม บัวบก และโพล พืชสมุนไพรกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ ดาวเรือง ชিং ข่า และตะไคร้หอม พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ ปอเทือง หญ้าแฝก และถั่วเขียว พืชอาหารสัตว์ ได้แก่ อ้อยอาหารสัตว์ และมันสำปะหลัง พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น ได้แก่ มันขี้หนู กระพ้อ ส้มจุก มะม่วงหิมพานต์ พืชใช้สอย ได้แก่ ใฝ่หวาน และใฝ่ลิ้มแล้ง พืชพลังงานหรือพืชเชื้อเพลิง ได้แก่ ปาล์มน้ำมันอบรมเกษตรกร หลักสูตร “การปลูกพืชผสมผสาน”

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ 55 พรรษา กรุงเทพมหานคร
ปลูกข้าวพันธุ์ พันธุ์ปทุมธานี 1 2 แปลง ปลูกพืชผสมผสานเพื่อความพอเพียงในการใช้ประโยชน์ทั้ง
ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ พืชอาหาร ได้แก่ พริก มะเขือ กระเจี๊ยบเขียว กะเพรา โหระพา
ผักบุ้ง และตะไคร้ พืชรายได้ ได้แก่ มะพร้าว ส้มโอ ฝรั่ง กล้วย ผักกาดขาว ผักกวางตุ้ง ผักบุ้ง ผักคะน้า มะนาว
ถั่วฝักยาว บวบงู กระเจี๊ยบเขียว ถั่วพู และเห็ด ปลูกพืชผักตามฤดูกาลโดยใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรคและ
แมลงศัตรูผัก ไม้ผลได้แก่ กล้วย ฝรั่ง สระก้าเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งจำนวน 1 บ่อ และเลี้ยงปลานิล กบในกระชัง
บริเวณที่อยู่อาศัยมีโรงเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน เห็ดนางรม

ผลสัมฤทธิ์

จากการดำเนินงานของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ทั้ง 17 แห่ง นั้นโดยภาพรวม สัดส่วนของการทำทฤษฎีใหม่เป็นการแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ที่มีการยึดหยุ่นตามหลักของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการมีการจัดสัดส่วนให้เหมาะสมกับพื้นที่ดีพืชที่ปลูกส่วนใหญ่จะเป็นพืชที่ปลูกในพื้นที่นั้น ๆ อยู่แล้ว และกรมวิชาการเกษตรได้เข้ามาดำเนินการ และชี้แจงให้เกษตรกรที่สนใจได้นำเอาเทคโนโลยีของกรมฯ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง เกษตรกรยอมรับคำแนะนำของกรมฯ บางส่วน เพราะว่าเกษตรกรบางรายดำเนินการโดยวิธีของตนเองได้ผลดีกว่า ต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรมีต้นทุนที่ต่ำกว่ากรมวิชาการเกษตรดำเนินการเพราะวัสดุบางอย่างหาได้ในพื้นที่ของตนเอง ส่วนเรื่องของรายได้หลังจากที่เกษตรกรมาศึกษาดูงานในโครงการฯ แล้วเกษตรกรบางรายที่นำเทคโนโลยีของกรมฯ ไปปรับใช้ก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้นบ้าง แต่สำหรับเกษตรกรที่ยังไม่ได้นำเทคโนโลยีของกรมฯ มาดำเนินการในพื้นที่ยังพอใจในรายได้ที่ได้รับ เทคโนโลยีของกรมฯ ที่เกษตรกรนำมาใช้ ได้แก่ การผลิตไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยเพื่อกำจัดแมลงศัตรูพืช น้ำส้มควันไม้ใช้กำจัดแมลงไม้ผล ปุ๋ยหมักเติมอากาศ แหนแดง การปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์ การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช

จะเห็นว่าศูนย์ฯ ทั้ง 17 แห่งของกรมฯ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร ในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันของชนิดพืช รวมทั้ง พืชท้องถิ่น ทำให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีของกรมฯ ที่มีหลากหลาย เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองสร้างรายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมวิชาการเกษตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
2. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์พืชที่หายาก พืชที่อยู่ในพื้นที่ปกปักของกรมวิชาการเกษตร และพืชที่มีศักยภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาวิจัยพัฒนาและใช้ประโยชน์พันธุ์พืชที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์สำหรับ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
4. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลและความรู้ด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
5. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แก่เยาวชนและเผยแพร่ความรู้แก่ผู้สนใจทั่วไป

ผลการดำเนินงาน

กรมวิชาการเกษตรมีหน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ทั้งสิ้น 32 หน่วยงาน ดำเนินการ 6 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกปักทรัพยากร

ดำเนินการกำหนดขอบเขตพื้นที่ปกปักรักษาพื้นที่ป่าธรรมชาติภายในหน่วยงาน จำนวน 1,828 ไร่ มีการสำรวจพันธุ์ไม้ภายในพื้นที่เพื่อจัดทำรหัสประจำต้นไม้และรหัสพิกัดแล้ว 881 พันธุ์ รวมถึงดำเนินการทำเส้นทางแนวกันไฟเพื่อป้องกันไฟป่าในช่วงฤดูแล้ง และเส้นทางศึกษาธรรมชาติสำหรับผู้สนใจศึกษาพันธุ์ไม้ท้องถิ่น หรือพันธุ์ไม้หายากในพื้นที่ปกปัก จำนวน 19.9 กิโลเมตร

ภาพการสำรวจและดำเนินการทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ป่าธรรมชาติ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

ดำเนินการเข้าสำรวจในพื้นที่ซึ่งกำลังจะเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาหรือเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลง ในบริเวณรัศมีอย่างน้อย 50 กิโลเมตร ของหน่วยงานที่สังกัด โดยพบพืชท้องถิ่นและพืชหายาก จำนวน 362 ชนิด เช่น เปล้าใหญ่ ไม้แดง เปราะป่า สอยดาว ชะมวง กฤษณา กระวาน เหลืองจันทบูร ตะเคียนทอง เป็นต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้รวบรวมพันธุ์ต้นไม้เหล่านี้กลับมาปลูกรักษาในความดูแลของหน่วยงานต่อไป

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

ดำเนินการปลูกรักษาต้นพันธุ์กรรมพืชในแปลงปลูกบนพื้นที่ 704 ไร่ ทั้งหมด 26 หน่วยงาน ประกอบด้วย พันธุ์ผักพื้นเมือง ไม้ยืนต้น ไม้ผล ไม้ดอก เป็นต้น โดยในปีงบประมาณ 2563 ได้ปลูกรวบรวมพันธุ์พืชแล้ว 1,000 ชนิดพืช รวมทั้ง เก็บรักษาเชื้อพันธุ์เห็ดบนอาหารวุ้น ในสภาพห้องทดลอง จำนวน 11 ชนิด

ภาพแปลงอนุรักษ์ชมพูเพชรสายรุ้ง

ภาพแปลงพันธุ์กรรมพืชส้มจุกและส้มพื้นเมือง

ภาพแปลงอนุรักษ์ผักหวานป่า และหมุย

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร

ดำเนินการศึกษาและประเมินศักยภาพพืช 2 ชนิด ได้แก่ มะเกี๋ยงและดาหลา โดยศึกษา ดังนี้

1. ความสามารถในการปรับตัวได้ดีของมะเกี๋ยงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบันทึกข้อมูลการออกดอกที่สม่ำเสมอและให้ผลผลิตสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ที่ดี สำหรับแจกจ่ายเกษตรกร

2. ศึกษาลักษณะพันธุ์ดาหลา ซึ่งสามารถจำแนกพันธุ์ดาหลาตามลักษณะใบได้ ๒ ชนิด คือ พันธุ์ลักษณะใบเขียว และพันธุ์ลักษณะใบเขียวใต้ใบแดง ทั้งนี้ สามารถจำแนกตามสีดอกได้ ๓ สี คือ ดาหลาดอกสีแดง ดอกสีชมพู และดอกสีขาว โดยดอกดาหลานั้นสามารถตัดขายเพื่อเป็นรายได้ให้กับผู้ที่สนใจได้

ภาพแปลงมะเขี๋ยงเปลี่ยนยอดพันธุ์ดี อายุ 4 ปี

ภาพมะเขี๋ยงพันธุ์ดี เบอร์ 00269

ภาพลักษณะดาหลาดอกสีแดง

ภาพลักษณะดาหลาดอกสีขาว

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร

ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลพรรณไม้แห้งที่เก็บรักษาในพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพ โดยเป็นตัวอย่างพรรณไม้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมพืชในประเทศไทย จากหน่วยงานภายในและภายนอกกรมวิชาการเกษตร จำนวนประมาณ ๘๐,๐๐๐ ตัวอย่าง

ภาพเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรพืชให้กับเยาวชนภายใต้โครงการสวนพฤกษศาสตร์ทั่วประเทศ จำนวน 746 ราย และให้การสนับสนุนกล้าพันธุ์ผักพื้นบ้าน และไม้ยืนต้น เช่น ยางนา ไม้แดง ไม้มะคาโหมง สักทอง ให้กับเกษตรกร เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนพันธุ์ไม้ในประเทศไม่ให้สูญหายไป

ภาพเจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนและลงพื้นที่สำรวจพันธุ์ไม้ในพื้นที่ปกปัก

ผลสัมฤทธิ์

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ กรมวิชาการเกษตร มีหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริทั้งสิ้น 32 หน่วยงาน ดำเนินการปลูกรักษาพื้นที่ป่าธรรมชาติ ทั้งสิ้น 1,828 ไร่ รวมถึงอนุรักษ์พันธุ์พืชหายาก พืชที่อยู่ในพื้นที่ปกปักและพืชที่มีศักยภาพในท้องถิ่นไว้ในบริเวณแปลงปลูกบนพื้นที่ 704 ไร่ ทั้งสิ้น 1,000 ชนิด รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาและการประเมินคุณค่า นำไปสู่การวางแผนพัฒนาพันธุ์พืชและทรัพยากรอื่น ๆ ในอนาคต ทั้งนี้ กรมฯ ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่เยาวชนในโรงเรียนที่ร่วมสนองพระราชดำริในโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จำนวน 746 ราย ทั่วประเทศ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดและตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดคุณค่าสูงสุด และยั่งยืน ต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

1. เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การอบรมเยาวชนไม่เป็นไปตามแผน รวมถึงแรงงานในการดูแลและบำรุงรักษาพืชต่าง ๆ ในแปลงอนุรักษ์ไม่ทั่วถึง
2. มีพรรณไม้หลายชนิดที่สำรวจพบแต่ยังไม่สามารถจำแนกชนิดพรรณไม้ได้

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1

**โครงการเกษตรวิชญ์บ้านกองแหะ ตามพระราชดำริของ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
บ้านกองแหะ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่**

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบนพื้นที่สูง

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบโดยการปลูกไม้ผลเมืองหนาว พื้นที่ 6 ไร่ ได้แก่ อะโวคาโด พลับ มะคาเดเมีย เกล็ดจีนและโกโก้ โดยปลูกกาแฟพันธุ์อะราบิก้าแซมระหว่างแถวของพืชทั้ง 5 ชนิด ปฏิบัติงานรดน้ำสัปดาห์ละ 2 วัน กำจัดวัชพืชและใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดโรครากเน่าของอะโวคาโด
2. เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2563 ร่วมจัดงานซื้อปศุสัตว์ในพื้นที่โครงการฯ และจัดนิทรรศการเรื่องการใช้สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ เชื้อไตรโคเดอร์มา เชื้อราขาว ไล่เดือนฝอยและเชื้อราเมตาไรเซียม พร้อมทั้งแจกเอกสารเกี่ยวกับวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ จำนวน 200 ฉบับ
3. เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2563 ร่วมจัดงานวันดินโลก ในพื้นที่โครงการฯ โดยร่วมจัดนิทรรศการเรื่องการใช้เชื้อไตรโคเดอร์มา กำจัดโรครากเน่าของอะโวคาโดและการสาธิตการขยายพันธุ์อะโวคาโด โดยการเปลี่ยนยอด และแจกยอดอะโวคาโดพันธุ์แฮต จำนวน 200 ยอด

ผลสัมฤทธิ์

จากการจัดทำแปลงต้นแบบ พื้นที่ 6 ไร่ โดยการปลูกไม้ผลเมืองหนาวจำนวน 5 ชนิด ได้แก่ อะโวคาโด พลับ มะคาเดเมีย เกล็ดจีนและโกโก้ สามารถเป็นแปลงเรียนรู้และเป็นแปลงต้นแบบให้กับเกษตรกรบ้านกองแหะหมู่ที่ 4 ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ และบริเวณใกล้เคียง ซึ่งสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ในแปลงไม้ผล เช่น ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ป้องกันกำจัดโรครากเน่าของอะโวคาโด และการใช้ชีวเวเรียป้องกันกำจัดแมลง ทำให้รักษาสิ่งแวดล้อม โดยการใช้สารจากธรรมชาติในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชได้ นอกจากนี้ ยังช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพที่ดีขึ้นจากการไม่ใช้สารเคมีได้ด้วย

ปัญหาอุปสรรค

1. ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีน้ำในลำห้วย
2. เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการจัดนิทรรศการ “ซ้อป ชิม ซิล”

โครงการศูนย์เรียนรู้การพัฒนาอมก๋อยตามพระราชดำริ อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแปลงต้นแบบการปลูกพืชร่วมกับป่า
2. เพื่อเป็นฐานเรียนรู้ศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการ

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบมะขามป้อมพื้นที่ 2 ไร่ โดยมะขามป้อมเจริญเติบโตได้ดีไม่เท่าที่ควร เนื่องจากสภาพดินเป็นลูกรังปนดินทราย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 ได้ดำเนินการให้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เพื่อปรับสภาพดินให้ดีขึ้นขณะนี้มะขามป้อมยังไม่ให้ผลผลิต
2. สนับสนุนกล้าพันธุ์กาแฟอาราบิก้า ให้กับเกษตรกรตำบลม่อนจอง จำนวน 10,000 ต้น ตำบลแม่ตืน จำนวน 10,000 ต้น โดยการประสานกับเจ้าหน้าที่โครงการฯ เพื่อใช้พื้นที่สำหรับอนุบาลต้นกล้ากาแฟ
3. ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการแปรรูปมะขามป้อม มีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 ราย เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานได้แปลงต้นแบบการปลูกมะขามป้อม พื้นที่ 2 ไร่ ซึ่งบริเวณพื้นที่อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ายังไม่มีมีการปลูกมะขามป้อมมาก่อนทำให้เกษตรกรมีความสนใจมาก ทั้งนี้ มะขามป้อม เป็นพืชทนแล้งและเป็นพืชทางเลือกอีกชนิดหนึ่ง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำด้านการปลูก การให้ปุ๋ย รวมทั้งการบริหารจัดการในภาพรวม อาทิ การตัดแต่งกิ่ง การให้น้ำ ฯลฯ ทำให้เกษตรกรพึงพอใจกับหลักวิชาการที่กรมฯ สนับสนุน นอกจากนี้ ยังสามารถทำให้เกษตรกรมีอาชีพและอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างกลมกลืน

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึง การลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการแปรรูปมะขามป้อม

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ლობอำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในการทำการเกษตรบนพื้นที่สูงที่ถูกต้อง

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้าที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งมีผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด 30 ราย เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานเกษตรกรได้เรียนรู้จากการฝึกอบรม ทำให้เกษตรกรสามารถนำมาประยุกต์และปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ โดยการที่เจ้าหน้าที่ของกรมฯ เข้าไปติดตามในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรให้คำแนะนำหลักวิชาการที่ถูกต้อง เช่น วิธีการปลูก การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดโรคแมลง ทำให้เกษตรกรเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้จริง ทำให้กาแฟที่ปลูกมีคุณภาพให้ผลผลิตได้ดี

ปัญหาอุปสรรค

การคมนาคมไม่สะดวกในฤดูฝน เพราะเป็นภูเขาสูงชัน

ภาพการฝึกอบรมหลักสูตรการผลิตกาแฟอาราบิก้าที่ถูกต้องและเหมาะสม

โครงการพัฒนาตามพระราชดำริอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการผลิตพืชให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับพื้นที่
2. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร ประชาชน นักเรียน นักศึกษา

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกลำไยเป็นพืชหลัก ในพื้นที่ 4 ไร่ พบว่าลำไยไม่ออกดอก เนื่องจากปัญหาภัยแล้งได้ดำเนินการปลูกพืชผสมผสานร่วมกับลำไย เช่น มะนาวพันธุ์พิจิตร 1 ให้ผลผลิตดี เนื่องจากมะนาวพันธุ์พิจิตร 1 มีคุณสมบัติต้านทานโรคราสนิมและทนนแล้ง นอกจากนี้ ได้ให้ปุ๋ยหมักเติมอากาศกับพืชชนิดอื่น ๆ เช่น ผักหวานบ้าน ชะอม นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี จำนวน 30 ราย ณ ศาลาอเนกประสงค์ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ผลสัมฤทธิ์

ดำเนินการตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มต้นลำไย เพื่อลดการคายน้ำและตัดแต่งกิ่งต้นลำไยที่มีอายุมากกว่า 10 ปี หรือต้นที่ให้ผลผลิตลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการตัดแต่งกิ่งช่วยทำให้ลำต้นแข็งแรงและมีการเจริญเติบโต พร้อมทั้งจะให้ผลผลิตในปีต่อไป สำหรับมะนาวพันธุ์พิจิตร 1 เกษตรกรให้ความสนใจนำเทคโนโลยีด้านการปลูกมาปรับใช้ในพื้นที่ เนื่องจากมะนาวพันธุ์นี้เป็นที่นิยมของตลาดรวมทั้งนำเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศมาใช้กับผักพื้นบ้าน ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพปลอดภัย จากสารเคมี รวมทั้งยังรักษาสีสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค

1. ปริมาณน้ำมีไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อผลผลิตลำไยไม่ติดผล
2. ดินในพื้นที่เพาะปลูกเป็นดินปนทราย จึงไม่สามารถนำพืชชนิดอื่นมาปลูกหมุนเวียนกันได้

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี

โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมฯ ให้ความรู้ด้านวิชาการที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่เกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรทั้งสิ้น 11 หลักสูตร 11 พื้นที่ ดังนี้

- 1) หลักสูตรการปลูกมะม่วง (บ้านโป่งพัฒนา) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 65 จากเดิม ร้อยละ 50 เนื่องจากผู้เข้าอบรมอ่านหนังสือไม่ได้และไม่ได้ประกอบอาชีพปลูกมะม่วง
- 2) หลักสูตรการผลิตกาแฟอาราบิก้าตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (บ้านป่าโหล) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 95 จากเดิม ร้อยละ 80 เนื่องจากทำอาชีพปลูกกาแฟมานานและต้องการรับรอง GAP
- 3) หลักสูตรการปลูกมะม่วง (บ้านป่าเกี๊ยะ) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 95 จากเดิม ร้อยละ 75 เนื่องจากเกษตรกรประกอบอาชีพปลูกมะม่วงเป็นส่วนใหญ่
- 4) หลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้า (บ้านแม่ะน้อย) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 95 จากเดิมร้อยละ 50 เนื่องจากเกษตรกรมีความสนใจในการปลูกกาแฟและไม้ผล
- 5) หลักสูตรการปลูกมะม่วง (บ้านฟ้าสอย) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 97 จากเดิม ร้อยละ 80 เนื่องจากเกษตรกรประกอบอาชีพปลูกมะม่วงเป็นส่วนใหญ่
- 6) หลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้าอินทรีย์ (บ้านห้วยแห้ง) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 90 จากเดิม ร้อยละ 80 เนื่องจากปฏิบัติตามข้อกำหนดการรับรองกาแฟอินทรีย์
- 7) หลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้าอินทรีย์ (บ้านแม่แฮหลวง) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 94 จากเดิม ร้อยละ 78 เนื่องจากปฏิบัติตามข้อกำหนดการรับรองกาแฟอินทรีย์
- 8) หลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้าอินทรีย์ (บ้านปียอทะ) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 60 จากเดิม ร้อยละ 40 เนื่องจากเกษตรกรอ่านหนังสือไม่ได้และไม่เคยปลูกกาแฟมาก่อน
- 9) หลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้าอินทรีย์ (บ้านแม่ระมิด) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 80 จากเดิม ร้อยละ 60 เนื่องจากเกษตรกรอ่านหนังสือไม่ได้และไม่เคยปลูกกาแฟมาก่อน
- 10) หลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้าอินทรีย์ (บ้านผีป่านเหนือ) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 97 จากเดิม ร้อยละ 81 เนื่องจากปฏิบัติตามข้อกำหนดการรับรองกาแฟอินทรีย์
- 11) หลักสูตรการผลิตอะโวคาโด (บ้านห้วยน้ำเย็น) หลังฝึกอบรมจบหลักสูตรเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 74 จากเดิม ร้อยละ 53 เนื่องจากเกษตรกรยังไม่ให้ความสนใจหรือต้องการเปลี่ยนแปลงต่อความรู้ด้านการเกษตรที่นำไปส่งเสริม นอกจากนี้ ได้มีการติดตามงานโดยให้คำแนะนำด้านความรู้การจัดการคุณภาพตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และให้ความรู้การปลูกกาแฟอินทรีย์

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินการจัดการฝึกอบรมเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการปลูกกาแฟ มะม่วง และอะโวคาโด ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างถูกต้องตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรปฏิบัติตามข้อกำหนดการรับรองตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมซึ่งทำให้ได้พืชที่มีคุณภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตของเกษตรกร สามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เช่น นายอยู่ด้วย ทวีทรัพย์ใหม่ 8 หมู่ที่ 10 บ้านฝึพานเหนือ อำเภอมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ นำกาแฟอาราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 ไปปลูกพื้นที่ของตนเอง พื้นที่ 2 ไร่ โดยการปลูกกาแฟตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่

ปัญหาอุปสรรค

1. การเดินทาง เข้า-ออก พื้นที่ในฤดูฝนเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
2. เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพ การฝึกอบรม

โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าไผ่-ป่าตุ่ม อำเภอฟ้าไร่ จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกกาแฟอาราบิก้าและการป้องกันกำจัดแมลง
2. เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการด้านพืช

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกกาแฟอาราบิก้าและกำจัดมอดเจาะผลกาแฟ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอฟ้าไร่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย และออกติดตามงานให้ความรู้เรื่องการปลูกกาแฟอาราบิก้าและป้องกันกำจัดแมลง 2 ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานพบว่าเกษตรกรให้ความสนใจมากหลังจากได้เข้ารับการฝึกอบรมมีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกษตรกรได้เรียนรู้วิธีการปลูกกาแฟอาราบิก้าที่ต้องทำให้ผลผลิตดีมีคุณภาพ และมีราคาสูง นอกจากนี้ เกษตรกรบ้านดอยม่อนล้านมีความรู้เพิ่มขึ้นในการปลูกกาแฟอาราบิก้า และการป้องกันกำจัดแมลง จากการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ของกรมฯ ในพื้นที่ของเกษตรกรทำให้เกษตรกร เข้าใจหลักวิชาการเพิ่มมากขึ้น เช่น วิธีการป้องกันกำจัด การให้ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่ง เพื่อเพิ่มผลผลิต

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึง การลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันกำจัดมอดเจาะผลกาแฟ

โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อนำผลการศึกษาและวิจัยของศูนย์พัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ที่เหมาะสมนำมาขยายผลในการพัฒนาและให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการไม้ผลอย่างถูกต้อง โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 60 ราย ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2563 นอกจากนี้ ยังได้มีการปฏิบัติจริง โดยมีเจ้าหน้าที่จากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 ให้คำแนะนำวิชาการด้านพืช

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการไม้ผลเกษตรกรมีความสนใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบ 2 แปลง โดยมีเกษตรกรจำนวน 2 ราย เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ แปลงปลูกสตรอเบอร์รี่ พื้นที่ 1 ไร่และแปลงปลูกกุหลาบ พื้นที่ 1 ไร่ โดยได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปลูกและการผสมปุ๋ยใช้เอง

ผลสัมฤทธิ์

จากการดำเนินงานจัดทำแปลงต้นแบบ ได้มีเกษตรกรนำไปปฏิบัติจริงในแปลงของตนเอง ได้แก่ นายบุญส่ง อินตะ หมู่ที่ 11 ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และนายอินทร ชัยทรัพย์ หมู่ที่ 11 ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่โดยปลูกสตรอเบอร์รี่และกุหลาบอย่างละ 1 ไร่ ทำให้นายบุญส่ง อินตะ และนายอินทร ชัยทรัพย์ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสตรอเบอร์รี่และกุหลาบ นอกจากนี้ ยังมีการผสมปุ๋ย ไร่ใช้เองทำให้ลดต้นทุนในการผลิต รวมทั้ง ใช้ปุ๋ยในปริมาณที่ต้นพืชต้องการทำให้นอกจากจะลดต้นทุนแล้วยังเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมด้วย

ปัญหาอุปสรรค

ในช่วงฤดูฝนไม่สามารถเข้าถึงแปลงเกษตรกรได้ เนื่องจากพื้นที่ดำเนินการเป็นภูเขาสูง ซึ่งยากต่อการปฏิบัติงาน

ภาพแปลงต้นแบบการปลูกกุหลาบและแปลงต้นแบบการปลูกสตรอเบอร์รี่

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริดอยดำ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกชาอินทรีย์พันธุ์อัสสัม พื้นที่ 1 ไร่ จำนวน 2,000 ต้น และขยายผลสู่เกษตรกร เพื่อใช้เป็นแปลงต้นแบบให้เกษตรกรรายอื่นหรือผู้ที่สนใจได้เข้ามาดูงาน และขยายผลไปยังพื้นที่ของเกษตรกร และจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกพืชผักตามฤดูกาล เช่น คื่นห่อข่องกง ผักสลัด กะหล่ำ ผักกาด ซึ่งมีการปลูกหมุนเวียนตลอดทั้งปี โดยใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศและใช้กับดักกาวเหนียวในพืชผัก

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชจากแปลงต้นแบบและนำมาประยุกต์ใช้ในแปลงตนเอง ทั้งแปลงต้นแบบชาอินทรีย์พันธุ์อัสสัมและแปลงต้นแบบปลูกพืชตามฤดูกาลและใช้เทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เพื่อช่วยให้พืชทั้ง 2 ชนิดเจริญเติบโตได้ดี ลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยเคมี นอกจากนี้ในแปลงพืชผักตามฤดูกาลยังใช้กับดักกาวเหนียวในแปลง เพื่อลดการระบาดของแมลงศัตรูพืชทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ จำหน่ายได้ราคาดี สร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการร่วมต้อนรับ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี และคณะ
เพื่อรายงานผลการดำเนินงานของโครงการและแปลงต้นแบบระบบการปลูกพืชผักตามฤดูกาล

โครงการสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตรป่าไม้สิ่งแวดล้อมตามพระราชดำริ บ้านแพกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอยางใหญ่ จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เป็นสถานีฝึกอบรมด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่
2. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน
3. เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติดูแลรักษาผลผลิตโดยการลดใช้สารเคมีและการใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกมะม่วงพันธุ์นวลคำ จำนวน 100 ต้น และดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ ดำเนินการปลูกต้นตอมะม่วงพันธุ์ตลับนาถ จำนวน 100 ต้น และเตรียมหลุมปลูกต้นตอมะม่วง และปลูกต้นตอมะม่วง มีการดูแลรักษาโดยการกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นแปลงต้นแบบให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาและนำยอดพันธุ์ไปขยายผลในพื้นที่ของเกษตรกร นอกจากนี้ ได้จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น กะหล่ำ คะน้า ผักสลัด มะเขือเทศ พริกหวาน ปลูกหมุนเวียนตลอดทั้งปีและเก็บผลผลิตไว้จำหน่าย และได้มีการติดตามผลการดำเนินงาน รวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชจากแปลงต้นแบบ โดยการปรับปรุงบำรุงดินก่อนปลูก และปลูกโดยใช้ระยะห่างของการปลูกตามหลักวิชาการ รวมทั้ง การใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เพื่อให้ต้นมะม่วงเติบโตได้ดี ลดต้นทุนในการผลิต ด้วยการลดการใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึง การลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการบันทึกข้อมูลการเจริญเติบโตต้นมะม่วงแปลงต้นแบบการปลูกมะม่วง
และแปลงต้นแบบระบบการปลูกพืชผักตามฤดูกาล

โครงการศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลบ่อเกลือ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการเกษตรที่ปลูกพืชแบบผสมผสานและการจัดการผลิตพืชที่ถูกต้องและเหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน 30 ราย หลักสูตรการปลูกพืชผสมผสาน เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน และเข้าติดตามผลการดำเนินงานเดือนละ 1 ครั้ง และให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการปลูกพืชและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 1,000 กิโลกรัม ให้กับเกษตรกร

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการฝึกอบรมและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในแปลงของตนเองได้ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น นายล้วน ขาเหล็ก บ้านเลขที่ 8 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอลำปาง จังหวัดน่าน ที่มีการปลูกพืชผสมผสานพื้นที่ 2 ไร่ ดำเนินการตัดแต่งกิ่งมะม่วง ลำไย และใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ รวมทั้ง ยังสามารถลดต้นทุนการผลิตและลดการใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่ด้วย

ปัญหาอุปสรรค

มีการบุกรุกทำลายป่าและในฤดูแล้งปริมาณน้ำมีไม่เพียงพอ

ภาพการจัดแสดงเมล็ดพันธุ์คือน้ำเมล็ดพันธุ์พริกหวาน และเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศ

โครงการพัฒนาบ้านกอก-บ้านจูน ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ความรู้และสนับสนุนการปลูกพืชร่วมกับป่าซึ่งสามารถสร้างรายได้ ตลอดจนการฟื้นฟูระบบนิเวศตามแนวพระราชดำริ พัฒนาแหล่งน้ำ พัฒนาอาชีพ นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืช โดยให้ความรู้ทางวิชาการ เช่น การดูแลรักษาและการป้องกันกำจัดโรคพืชให้กับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ โดยจัดทำเอกสารแนะนำและแจกให้กับเกษตรกร เช่น การปลูกชาอัสสัม การปลูกกาแฟอาราบิก้า นอกจากนี้ ยังได้ผลิตและกระจายพันธุ์พืช เช่น กาแฟอาราบิก้า 5,000 ต้น และสนับสนุนเมล็ดพืชผัก เช่น คื่นช่าย ผักสลัด มะเขือเทศ

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชร่วมกับป่าที่ถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติในแปลงของตนเองได้ ตัวอย่างเช่น นางรุจิรา พนะสัน บ้านเลขที่ 121 หมู่ที่ 11 ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน ปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้า พื้นที่ 1 ไร่ โดยกรมวิชาการเกษตรสนับสนุนเทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ทำให้ต้นกาแฟเจริญเติบโตได้ดี รวมทั้ง ลดต้นทุนการผลิตและทำให้ดินร่วน ทั้งนี้ กาแฟยังไม่ให้ผลผลิต

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านสบซุ่น อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรที่อาศัยในหมู่บ้านใกล้เคียงกับสถานีฯ ได้เรียนรู้วิธีปลูกกาแฟที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่มีแหล่งผลิตกาแฟพันธุ์ดีให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกกาแฟพันธุ์อะราบิก้า พื้นที่ 4 ไร่ และให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการปลูก การดูแลรักษากาแฟและไม้ผลกับเกษตรกร และยังสนับสนุนปุ๋ยหมักเติมอากาศให้กับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ รวมทั้ง สนับสนุนต้นกล้ากาแฟอะราบิก้า (ปีกผีเสื้อ) จำนวน 5,000 ต้น และเมล็ดพันธุ์ผักพื้นเมือง จำนวน 3 กิโลกรัม

ผลสัมฤทธิ์

แปลงกาแฟในพื้นที่โครงการมีความสมบูรณ์และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงโครงการฯ และสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ เช่น นางสาววิญญา ธรรมลังกา บ้านเลขที่ 226 หมู่ที่ 6 ตำบลปาคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ได้นำความรู้ในการปลูกพันธุ์กาแฟอะราบิก้า พื้นที่ 2 ไร่ โดยใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เพื่อลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยเคมี ขณะนี้กาแฟยังไม่ให้ผลผลิตแต่เจริญเติบโตดี

ปัญหาอุปสรรค

พื้นที่เป็นภูเขาลาดชันทำให้การปฏิบัติงานและการเข้าถึงพื้นที่ทำได้ยากในฤดูฝน

โครงการศูนย์วิจัยและพัฒนาขาน้ำมันและพืชน้ำมัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม ศึกษา และทดสอบประโยชน์สูงสุดของพืชน้ำมันต่าง ๆ และพืชสมุนไพรที่สามารถนำมาเป็นผลิตภัณฑ์น้ำมันได้
2. เพื่อเป็นแหล่งความรู้เรื่องพืชน้ำมัน คุณสมบัติ และกระบวนการผลิตน้ำมัน

ผลการดำเนินงาน

1. จัดทำแปลงต้นแบบสวนสมุนไพร และให้คำแนะนำในการดูแลรักษา กำจัดวัชพืช ปลุกซ่อมพันธุ์ไม้ที่เสียหายและขยายพันธุ์ไม้เพิ่มเติม เช่น พื้ทหลายใจ กระจายตา
2. ให้คำแนะนำในการปลูกมะรุ่ โดยการบันทึกข้อมูลการเจริญเติบโตในระยะต่าง ๆ และการเก็บผลผลิตในแต่ละครั้ง รวมถึงประสานงานติดตามการตรวจรับรอง GAP ในแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ
3. ดำเนินการวางแผนการปลูกในเจอร์เพื่อเตรียมการรับเสด็จและให้คำแนะนำในการดูแลรักษา กำจัดวัชพืช และการให้ปุ๋ยช่วงการติดดอก
4. ส่งมอบต้นพันธุ์ลาเวนเดอร์ให้กับโครงการฯ จำนวน 6,200 ต้น และให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ในการดูแลต้นกล้า และการเตรียมวัสดุปลูกลงกระถาง
5. ให้คำแนะนำในการดูแลรักษาขาม้อนแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ เพื่อส่งผลผลิตให้โครงการฯ และจัดทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ในพื้นที่โครงการฯ
6. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด พันธุ์เชียงใหม่ 84-2 พร้อมเชื้อไรโซเบียม เพื่อปลูกทดแทนในพื้นที่หลังเก็บเกี่ยว และให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่โครงการฯ ในการผลิตฝักปลอดภัยจากสารพิษด้วย

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงต้นแบบในพื้นที่โครงการศูนย์วิจัยและพัฒนาขาน้ำมันและพืชน้ำมัน เช่น แปลงสวนสมุนไพร มะรุ่ ไนเจอร์ ลาเวนเดอร์ ขาม้อน และพืชอื่น ๆ เช่น ถั่วเหลืองฝักสดพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ยังได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรเรื่องการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ และวิธีการใช้เชื้อไรโซเบียม เพื่อจะได้นำไปถ่ายทอดให้เกษตรกรได้รับความรู้ต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

ลาเวนเดอร์มีการเจริญเติบโตน้อยมาก เนื่องจากสภาพอากาศร้อน นอกจากนี้ ถั่วเหลืองที่ปลูกทดแทนมีแมลงเจาะทำลายและฝักบางชนิดไม่เจริญเติบโต เนื่องจากฝนตกหนัก

ภาพการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกมะรุม

โครงการศูนย์พันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ

วัตถุประสงค์

เพื่อดำเนินการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชให้ได้รับมาตรฐานการผลิตพืชตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการรับรองมาตรฐานการผลิตพืชตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) แปลงของเกษตรกรในการปลูกผัก เช่น คะน้า กวางตุ้ง จำนวน 200 ราย

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตพืชตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัยจากสารเคมี จำหน่ายได้ราคาสูง ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการตรวจเยี่ยมแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยแบแล อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

นำเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมไปปรับใช้ในพื้นที่ของโครงการโดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วม

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการสำรวจพื้นที่ สอบถามความต้องการ ปัญหาการดำเนินงานของเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ เพื่อนำมาวางแผนในการหาเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรที่สอดคล้องกับแนวพระราชดำรินำไปพัฒนาให้แก่เกษตรกร และมอบต้นพันธุ์กาแฟอะราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 จำนวน 1,000 ต้น ไม้ผลเมืองหนาว เช่น มะคาเดเมีย จำนวน 1,000 ต้น ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ เพื่อนำไปขยายพันธุ์ในแปลง โดยเกษตรกรนำกล้ากาแฟอะราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 ไปปลูกตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ เกษตรกรยังได้รับความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมักเติมอากาศและวิธีการใช้

2. ดำเนินการจัดฝึกอบรม หลักสูตร “การขยายพันธุ์และการดูแลรักษากาแฟอะราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 ที่ถูกต้องและเหมาะสม” เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2563 ณ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเป้าหมายเกษตรกรเข้าร่วมการอบรม จำนวน 20 ราย

ผลสัมฤทธิ์

หลังการดำเนินงานจากการจัดฝึกอบรมและเข้าพื้นที่เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปลูกและการขยายพันธุ์กาแฟพันธุ์อะราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 ซึ่งได้เข้าไปแนะนำการปลูกและการใช้ปุ๋ย การควบคุมทรงต้น พบว่า เกษตรกรมีความเข้าใจการปลูกกาแฟตลอดจนการดูแลรักษามากขึ้น รวมทั้งต้นกาแฟเจริญเติบโตดี

ปัญหาอุปสรรค

เกิดภาวะแห้งแล้ง เนื่องจากไฟป่า

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกร เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกร จำนวน 20 ราย หลักสูตรการปลูกและการดูแลกาแฟอาราบิก้าที่ถูกต้องและเหมาะสม ณ โครงการพระราชดำริฯ ดอยอมพาย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ต้นกล้ามะคาเดเมีย จำนวน 1,500 ต้น เพื่อให้เกษตรกรนำไปปลูกในพื้นที่ของตนเอง

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรเกิดความตระหนักในการใช้พื้นที่แปลงเกษตรกรของตนเองให้คุ้มค่า และหลังจากการฝึกอบรมเกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้นำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง รวมทั้ง ยังได้เรียนรู้ การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ แล้วนำไปใส่ในแปลงกาแฟ ทำให้กาแฟเจริญเติบโตดี ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

ปัญหาอุปสรรค

พื้นที่ดำเนินการเป็นภูเขาลาดชัน ทำให้การปฏิบัติงานในพื้นที่ทำได้ยาก

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านเสาดังตามพระราชดำริ ตำบลแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรอย่างถูกวิธีและมีความยั่งยืนในพื้นที่จำกัด
2. เพื่อหยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่าในการขยายพื้นที่ทำกิน

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาพืชเมืองหนาว ได้แก่ มะคาเดเมีย เจียวกุหลาบ มะแขว่น พื้นที่ 10 ไร่ ซึ่งได้ทำเป็นแปลงสาธิตให้แก่เกษตรกร เพื่อเป็นพืชทางเลือกให้กับเกษตรกรในการสร้างรายได้
2. ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร “การผลิต การขยายพันธุ์และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว พืชเศรษฐกิจสำคัญบนพื้นที่สูง” เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2563 ณ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านเสาดัง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรเข้าร่วมอบรม จำนวน 20 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น มะคาเดเมีย จำนวน 1,000 ต้น และปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 1,000 กิโลกรัม

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรสามารถเรียนรู้จากแปลงต้นแบบและจากการเข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในแปลงของตนเองได้ รวมทั้ง ยังได้เรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศไว้ใช้เอง สามารถลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมี นอกจากนี้ ปุ๋ยหมักเติมอากาศทำให้ดินร่วนซุยดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาการเกิดไฟฟ้าซึ่งได้ร่วมมือกับชาวบ้านในการสร้างแนวกันไฟและดูแลปริมาณน้ำไม่เพียงพอ

โครงการหลวง

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการในการดำเนินงานในพื้นที่ของโครงการหลวง

ผลการดำเนินงาน

เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง เพื่อสนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการในการดำเนินงานในพื้นที่ของโครงการหลวง เช่น ข้อมูลใช้สารชีวภัณฑ์เชื้อไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดเชื้อราในผัก

ผลสัมฤทธิ์

ดำเนินการติดตามและให้ความรู้ด้านพืชแก่เกษตรกร โดยแนะนำวิธีการใช้เชื้อไตรโคเดอร์มากำจัดเชื้อราในผักคะน้า บ้านป่าเกี๊ยะใหม่ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ครั้ง ผลจากการให้คำแนะนำทำให้ผักคะน้า และผักอื่น ๆ มีคุณภาพที่ดีขึ้นและลดการใช้สารเคมี

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยห้วยกปากโซ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบในการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ของเกษตรกรในการทำการเกษตรที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลดการใช้สารเคมี

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตชาอินทรีย์ พื้นที่ 5 ไร่ และกาแพะราบีก้า พื้นที่ 5 ไร่ มีการดูแลรักษาแปลงเดิมโดยการกำจัดวัชพืชใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศปีละ 2 ครั้ง
2. ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการผลิตชาอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม มีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 40 ราย เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์บ้านห้วยห้วยกปากโซ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชจากแปลงเรียนรู้การผลิตพืช ได้แก่ การปลูกกาแพะราบีก้า การปลูกชาอินทรีย์ รวมทั้ง การผลิตเกาลัดจีน การผลิตมะคาเดเมีย การผลิตปัญญาจันทร์ และการผลิตผักอย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนได้รับความรู้จากการฝึกอบรมการผลิตชาอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้เกษตรกรสามารถผลิตพืชไว้บริโภคในครัวเรือน

ปัญหาอุปสรรค

การคมนาคมไม่สะดวกในฤดูฝน เพราะเป็นภูเขาสูงชัน

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านปางขอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการผลิตกาแฟอาราบิก้าที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่เกษตรกร จำนวน 30 ราย เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563 ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านปางขอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และให้คำแนะนำทางวิชาการด้านพืช นอกจากนี้ ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น กาแฟอาราบิก้า จำนวน 2,000 ต้น มะคาเดเมีย 1,000 ต้น และปุ๋ยหมักเติมอากาศ 1,000 กิโลกรัม

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชจากการฝึกอบรมและสามารถนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง เช่น นายไทนอน แซ่เต็น บ้านเลขที่ 16 หมู่ที่ 4 บ้านปางขอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ปลูกกาแฟอาราบิก้า พื้นที่ 2 ไร่ โดยใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศที่ทำเองทำให้ลดต้นทุนในการผลิต รวมทั้ง ทำให้ผลผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้นด้วย

ปัญหาอุปสรรค

การคมนาคมไม่สะดวกในฤดูฝน ถนนเป็นร่องน้ำ และร่องห้วย

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามแนวพระราชดำริบ้านดอยบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่ที่มารับจ้างในพื้นที่โครงการ และสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการผลิตพันธุ์กาแฟอะราบิก้า จำนวน 10,000 ต้น และดำเนินการเพาะกล้ามะคาเดเมีย จำนวน 10,000 ต้น โดยจ้างแรงงานจากเกษตรกรที่อยู่บริเวณใกล้พื้นที่โครงการฯ รวมทั้งจัดทำเอกสารเรื่อง การทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 1,000 เล่ม ทั้งนี้ยังไม่สามารถดำเนินการจัดฝึกอบรมได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ผลสัมฤทธิ์

มีต้นพันธุ์กาแฟอะราบิก้า จำนวน 10,000 ต้น ต้นพันธุ์มะคาเดเมีย จำนวน 10,000 ต้น และเอกสารการทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 1,000 เล่ม สำหรับสนับสนุนเกษตรกร นอกจากนี้ มีเกษตรกรที่รับจ้างเป็นแรงงานในโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ได้แก่ นายสุชาติ คูจิต บ้านเลขที่ 202 หมู่ที่ 2 บ้านร่วมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ทำปุ๋ยหมักเติมอากาศไว้ใช้เอง เพื่อลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีและยังรักษาสีสิ่งแวดล้อมด้วย

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามแนวพระราชดำริบ้านธารทอง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงเป็นโครงการนำร่องปลูกไม้ ผล และกาแฟอะราบิก้า ปลอดภัยและมี
โดยใช้แรงงานจากราษฎรให้เกิดรายได้และสามารถเรียนรู้จากสถานีไปใช้ดำเนินการ ในพื้นที่ของตนเอง

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการผลิตพันธุ์กาแฟอะราบิก้า จำนวน 10,000 ต้น ผลิตพันธุ์มะคาเดเมีย จำนวน 10,000 ต้น
และว่านสีทศ จำนวน 5,000 หัว และทำเอกสารเรื่อง การทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ 1,000 เล่ม
แต่ยังไม่สามารถดำเนินการจัดฝึกอบรมได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ผลสัมฤทธิ์

มีต้นพันธุ์กาแฟอะราบิก้า จำนวน 10,000 ต้นมะคาเดเมีย จำนวน 10,000 ต้น (ปีกผีเสื้อ) และ
ว่านสีทศ จำนวน 5,000 หัว เพื่อให้เกษตรกรที่รับจ้างในโครงการได้รับความรู้และนำไปปรับใช้
ในพื้นที่ของตนเอง เช่น นายสุรสิทธิ์ มูลขมภู บ้านเลขที่ 16 หมู่ที่ 4 อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ปลูกกาแฟอะราบิก้า พื้นที่ 1 ไร่ โดยใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศที่ทำเองเพื่อลดต้นทุนในการผลิต รวมทั้ง ทำให้ผลผลิต
การแปรรูปมีปริมาณเพิ่มขึ้นด้วย

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงาน
ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น ดอยผาจิ จังหวัดเชียงราย และ จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ติดตามให้คำแนะนำทางวิชาการด้านพืชในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร จำนวน 2 ครั้ง และแจกเอกสารวิธีการทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมักเติมอากาศไว้ใช้เอง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนในการผลิต

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมื่องาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรได้รับการเรียนรู้และพัฒนาการเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการ

ผลการดำเนินงาน

1. จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกมะม่วงพันธุ์นวลคำ พื้นที่ 1 ไร่ ระยะปลูก 4 x 4 เมตร จำนวน 100 ต้น ผลการดำเนินงานได้ปลูกต้นตอมะม่วงพันธุ์ตลับนาถ จำนวน 100 ต้น การเตรียมหลุมปลูกต้นตอมะม่วง ขนาดหลุม 50 x 50 x 50 เซนติเมตร จากนั้นปลูกต้นมะม่วงพร้อมรดน้ำ มีการดูแลรักษาแปลงโดยการกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เดือนละ 1 ครั้ง การเจริญเติบโตของต้นตอ มีความสูงเฉลี่ย 55 เซนติเมตร ได้ดำเนินการวางระบบน้ำในแปลงต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาหาความรู้และนำยอดพันธุ์ดีไปขยายผลในพื้นที่ของเกษตรกร

2. จัดทำแปลงต้นแบบระบบการปลูกพืชผักตามฤดูกาล พื้นที่ 2 ไร่ ดำเนินการปลูกผักหมุนเวียนตามฤดูกาล ได้แก่ ผักสลัด และมะเขือเทศ มีการดูแลรักษาแปลงต้นแบบ โดยการกำจัดวัชพืชและเก็บผลผลิตจำหน่ายเป็นรายได้

3. ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการปลูกไม้ผลอย่างถูกต้องและเหมาะสม จำนวน 20 ราย เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานได้แปลงต้นแบบการปลูกมะม่วงพันธุ์นวลคำ พื้นที่ 1 ไร่ โดยใช้เทคโนโลยีของกรมฯ ในการกำหนดระยะปลูกที่เหมาะสม คือ 4x4 เมตร และให้เกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมและดูงานในแปลงต้นแบบ ภายหลังจากการฝึกอบรมเกษตรกรสามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมและความรู้จากแปลงต้นแบบมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ โดยเกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศไว้ใช้เอง สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตและทำให้ดินร่วนซุย และทำให้มะม่วงและผักที่มีการใช้สารชีวภัณฑ์ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชเจริญเติบโตดีให้ผลผลิตสูงและจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากพื้นที่เป็นเนินภูเขาลาดชันทำให้การเข้าพื้นที่ปฏิบัติงานในฤดูฝนเป็นไปได้ยาก

ภาพแปลงต้นแบบระบบการปลูกพืชผักตามฤดูและแปลงต้นแบบการปลูกมะม่วง

โครงการพระตำหนักทรงน้อย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลคูใต้ อำเภอน่าน จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

เพื่อดูแลแปลงไม้ผลภายในพระตำหนักทรงน้อย

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการดูแลแปลงไม้ผล พื้นที่ 8 ไร่ ได้แก่ ฝรั่ง ลำไย ลิ้นจี่ กระท้อน มะขามป้อม โดยการใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อบำรุงต้น การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยการห่อผลไม้ด้วยกระดาษและใช้สารสะเดาฉีดพ่นแมลง โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรน่าน มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ประจำปฏิบัติงานในพื้นที่พระตำหนักทรงน้อยเข้าติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรน่าน ได้นำเทคโนโลยีของกรมฯ เข้าไปบริหารจัดการแปลงไม้ผล โดยการตัดแต่งทรงพุ่ม รวมทั้ง สนับสนุนให้ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อเพิ่มผลผลิต และบำรุงต้นให้มีความเจริญเติบโต ทั้งนี้ จากการนำเทคโนโลยีดังกล่าวทำให้ได้ผลผลิตและมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผลและการป้องกันแมลงศัตรูพืช โดยการห่อผลไม้ด้วยกระดาษห่อผล

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ บ้านสะจุก-สะเกี้ยง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

1. จัดทำแปลงต้นแบบผลไม้เมืองหนาวในพื้นที่ที่ถูกแผ้วถางให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ
2. ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในแปลงเรียนรู้ และได้เรียนรู้การทำการเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการเพื่อหยุดยั้งการบุกรุกแผ้วถางป่า ขยายพื้นที่ทำกินของเกษตรกร
3. เพื่อเป็นการรณรงค์การใช้สารเคมีบนพื้นที่สูง เนื่องจากพื้นที่เป้าหมายเป็นแหล่งต้นน้ำน่าน

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบในโครงการฯ พื้นที่ 2 ไร่ โดยปลูกไม้ผลเมืองหนาวและไม้ผลที่มีศักยภาพในพื้นที่ เช่น พลับ มะคาเดเมีย ดำเนินการกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เดือนละ 1 ครั้ง
2. ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตร “การลดการใช้สารเคมีและการตัดแต่งกิ่งไม้ผลพื้นที่สูงที่ต้องและเหมาะสม” กลุ่มเป้าหมาย 40 ราย โดยจัดฝึกอบรม เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ บ้านสะจุก-สะเกี้ยง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศจำนวน 500 กิโลกรัม และให้คำแนะนำความรู้ทางวิชาการ

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรสามารถเรียนรู้แปลงต้นแบบการปลูกไม้ผลชนิดต่าง ๆ ในสถานีฯ รวมทั้ง เรียนรู้ถึง การนำเทคโนโลยีของกรมไปใช้ในพื้นที่ เช่น การใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ เพื่อเพิ่มผลผลิตไม้ผลเมืองหนาว และสามารถนำไปขยายผลในพื้นที่ของตนเองได้ ตัวอย่างเช่น นายจิตร บัวเหล็ก บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 7 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ปลูกมะคาเดเมียและพลับ พื้นที่ 4 ไร่ โดยใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศทำให้ไม้ผล เช่น มะคาเดเมีย พลับ เจริญเติบโตดี

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากพื้นที่เป็นเนินภูเขาลาดชัน ทำให้การเข้าพื้นที่ปฏิบัติงานในฤดูฝนเป็นไปได้ยาก

ภาพดำเนินการจัดฝึกอบรม

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

1. ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผักที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่และผลิตพืชผักปลอดสารพิษ
2. จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผลเมืองหนาว และเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง
3. ฝึกอบรมเกษตรกรแบบครบวงจรให้เกษตรกรได้เรียนรู้การใช้พื้นที่ดินจำกัดให้เกิดผลผลิตพอเลี้ยงตนเองได้

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงไม้ผลเมืองหนาวและดูแลรักษา พื้นที่ 4 ไร่ ในพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ พลับ ท้อ มะคาเดเมียแต่เนื่องจากพลับและท้อ มีอายุมาก จึงทำการตัดต้นทิ้งและปลูกซ่อมใหม่
2. ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการจัดการปลูกไม้ผลที่ถูกต้อง จำนวน 30 รายเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน นอกจากนี้ ได้ให้คำแนะนำทางวิชาการด้านพืชและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ จำนวน 5,000 กิโลกรัม และเมล็ดพันธุ์ผัก 3 กิโลกรัม

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการไม้ผลที่ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติในแปลงของตนเองได้ ได้แก่ นายหาร อินคำ บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 12 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่านปลูกไม้ผล พื้นที่ 2 ไร่ ได้แก่ พลับ ท้อ มะคาเดเมีย โดยกรมวิชาการเกษตรสนับสนุนเทคโนโลยีใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ทำให้ไม้ผลเจริญเติบโตดี รวมทั้ง ลดต้นทุนในการผลิตและทำให้ดินร่วนซุย ทั้งนี้ ไม้ผลยังไม่ให้ผลผลิต

ปัญหา/อุปสรรค

พื้นที่เป้าหมายอยู่ห่างไกลและเป็นภูเขาสูงชันการคมนาคมไม่สะดวก

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตร "การปลูกและการดูแลรักษาและการแปรรูปกาแฟอาราบิก้า"

โครงการพัฒนาบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างแปลงต้นแบบปลูกพืชผสมผสาน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงกาแฟพันธุ์อาราบิก้าโดยปลูกร่วมกับป่า พื้นที่ 4 ไร่ โดยใช้เทคโนโลยีของกรมฯ โดยการสนับสนุนให้ใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ช่วยให้ได้เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยเคมีโดยดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรกาแฟที่ถูกต้อง จำนวน 20 ราย เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ บ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่จากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัดน่าน ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ จำนวน 5,000 กิโลกรัม ต้นกล้ากาแฟอาราบิก้า (ปีกผีเสื้อ) จำนวน 5,000 ต้น และเมล็ดพันธุ์ผักพื้นเมือง จำนวน 3 กิโลกรัม

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปลูกกาแฟ ไม้ผล และพืชผักที่ถูกต้องและเหมาะสมสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ ตัวอย่างเช่น นางกานแก้ว เทพปัญญา บ้านเลขที่ 81 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ปลูกกาแฟพื้นที่ 3 ไร่ และใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ทำให้ลดต้นทุนในการผลิต

ปัญหา/อุปสรรค

พื้นที่ดำเนินการอยู่ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวกต่อการดำเนินงาน

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตร "การลดการใช้สารเคมีและการปลูกพืชผสมผสานบนพื้นที่สูงที่ถูกต้องและเหมาะสม"

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านสบซุ่น อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงกับสถานีฯ ได้เรียนรู้วิธีการปลูกพืชที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่มีแหล่งผลิตพันธุ์พืชพันธุ์ดีให้กับเกษตรกร
3. เพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติงานทางการผลิตพืชที่ถูกต้องและเหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้า พื้นที่ 4 ไร่ และให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการปลูกและดูแลรักษากาแฟไม่ผลกับเกษตรกร และสนับสนุนปุ๋ยหมักเติมอากาศให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ รวมถึงต้นกล้ากาแฟอาราบิก้า (ปีกลีเสื่อ) จำนวน 5,000 ต้น และเมล็ดพันธุ์ผักพื้นเมืองจำนวน 3 กิโลกรัม

ผลสัมฤทธิ์

ดำเนินการดูแลแปลงต้นแบบเดิมให้มีความสมบูรณ์และสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้แก่เกษตรกร

ปัญหาอุปสรรค

พื้นที่เป็นภูเขาลาดชันทำให้การปฏิบัติงานและการเข้าถึงพื้นที่ทำได้ยาก

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริ บ้านหนองห้า ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรได้รับเทคโนโลยีการผลิตพืชที่ถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ได้

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน 40 ราย โดยอบรมหลักสูตรการจัดการไม้ผลอย่างถูกต้อง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 ณ อาคารฝึกอาชีพชุมชนคนชายแดนบ้านหนองห้า ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา และให้คำแนะนำทางวิชาการด้านพืช

ผลสัมฤทธิ์

ผลการดำเนินงานฝึกอบรมพบว่า เกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีของกรมฯ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ ตัวอย่างเช่น นางวรรณดี บุญมา บ้านเลขที่ 40 หมู่ที่ 4 บ้านหนองห้า ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พื้นที่ปลูกไม้ผล 4 ไร่ เช่น ลำไย มะม่วง และฝรั่ง โดยใส่ปุ๋ยหมักเต็มอากาศเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และช่วยทำให้ดินร่วนซุยเหมาะสำหรับการปลูกพืช นอกจากนี้ ยังมีการตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มต้นที่มีอายุมาก ทำให้ทรงพุ่มโปร่งเป็นการป้องกันกำจัดโรคแมลง และทำให้ไม้ผลเจริญเติบโตให้ผลผลิตสูง

ปัญหาอุปสรรค

ช่วงฤดูแล้งปริมาณน้ำไม่เพียงพอทำให้ไม้ผลชะลอการเจริญเติบโต

ภาพการฝึกอบรมหลักสูตร

โครงการศูนย์เรียนรู้การพัฒนาเกษตรอ่างเก็บน้ำห้วยไฟ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

กรมวิชาการเกษตรให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืช ได้แก่ กระเทียม และผักพื้นเมือง โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำแปลงต้นแบบการผลิตกระเทียมของ นางบัวผัด มีศรี บ้านเลขที่ 101 หมู่ที่ 11 ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ปลูกกระเทียมพื้นที่ 1 ไร่ โดยมีเจ้าหน้าที่แนะนำวิธีการปลูกและการใส่ปุ๋ยอย่างถูกต้อง ได้ผลผลิตกระเทียมสด 1,200 กิโลกรัม จำหน่ายราคากิโลกรัมละ 20 บาท เป็นเงิน 24,000 บาท
2. จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกผักพื้นเมืองของ นายพงศ์พิสุทธิ์ ธิติอินันท์ บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่ 11 ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ปลูกผักพื้นเมืองพื้นที่ 1 ไร่ เช่น ผักเชียงดา ชะอม สะแล ผักหวาน พัก สำหรับบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายมีรายได้

ผลสัมฤทธิ์

มีแหล่งเรียนรู้พัฒนาด้านการเกษตร การผลิตกระเทียมอย่างมีคุณภาพ การปลูกผักพื้นเมืองที่เป็นอาหารปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการสูง รวมทั้ง ได้นำเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศและผสมปุ๋ยเคมีใช้เองให้กับเกษตรกร ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ในการผลิต เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากกรมวิชาการเกษตรและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และสามารถประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค

ประสบภัยแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับการปลูกกระเทียม ในพื้นที่โครงการฯ

ภาพแหล่งเรียนรู้พัฒนาด้านการเกษตร การผลิตกระเทียมอย่างมีคุณภาพ การปลูกผักพื้นเมืองที่เป็นอาหารปลอดภัย

โครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรณรงค์ให้เกษตรกรลดและเลิกการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูงแล้วใช้สารธรรมชาติทดแทน
2. เพื่อประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรผลิตพืชที่ปลอดภัยจากสารพิษ

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตไม้ผลเขตหนาวบนพื้นที่สูงในพื้นที่โครงการ พื้นที่ 6 ไร่ ได้แก่ พลับ บัวย โดยการดูแลรักษาแปลงเดิม ซึ่งยังไม่ให้ผลผลิตเนื่องจากฝนแล้ง
2. ดำเนินการจัดทำแปลงผักปลอดภัยจากสารพิษพื้นที่ 2 ไร่ ได้แก่ กวางตุ้ง ผักกาดขาว กะหล่ำ คะน้าหวาน สามารถเก็บผลผลิตได้รวม 243 กิโลกรัม เจ้าหน้าที่ได้นำผลผลิตที่ได้แจกจ่ายให้กับโรงเรียนร่มเกล้าปางตอง เพื่อเป็นอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียนและแจกจ่ายให้กับเกษตรกรที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่โครงการ
3. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบมะคาเดเมียในพื้นที่โครงการ พื้นที่ 10 ไร่ ซึ่งแปลงเจริญเติบโตดี สามารถเก็บผลผลิตได้ 600 กิโลกรัม
4. ดำเนินการจัดทำแปลงกาแพะราก็้าในพื้นที่โครงการ พื้นที่ 13 ไร่ โดยแปลงกาแพะมีอายุหลายปี จึงทำการตัดต้นที่แก่มากและตายทิ้ง และดูแลแปลงเดิมโดยใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ
5. ดำเนินการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้เอื้องแซะในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 3,000 ต้น นอกจากนี้ ยังได้ผลิต และกระจายพันธุ์วานสีทิศพันธุ์วาวิ จำนวน 1,000 ต้น และกระเจียวส้ม จำนวน 500 ต้น เพื่อสนับสนุนให้แก่เกษตรกร
6. ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกกาแพะที่ถูกต้องและเหมาะสม จำนวน 60 ราย เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2563 ณ ศาลาอเนกประสงค์โรงเรียนร่มเกล้าปางตอง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลสัมฤทธิ์

1. มีแปลงเรียนรู้ในพื้นที่โครงการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกรและหน่วยงานที่สนใจ ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
2. เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์และต่อยอดกับการปฏิบัติจริงได้ สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ตัวอย่างเช่น นางกึ่งนาง ศิริวรรณ ทำการปลูกผักปลอดสารพิษ เช่น คะน้าหวาน สลัด และนำผลผลิตที่เหลือจากบริโภคไปจำหน่ายบริเวณหน้าสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

ขาดแรงงานในการดูแลแปลงต้นแบบทำให้แปลงทรุดโทรม

ภาพการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืช

ภาพแปลงต้นแบบกาแฟพันธุ์อะราบิก้า

โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรณรงค์ให้เกษตรกรลดและเลิกการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูงแล้วใช้สารธรรมชาติทดแทน
2. เพื่อประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรผลิตพืชที่ปลอดภัยจากสารพิษ

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบกาแฟอะราบิก้า ในพื้นที่เกษตรกร 5 ราย รายละ 1 ไร่ บ้านอาใจ ตำบลปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ นายแอกู โซติเวทย์อนุกุล นางนากอ ไพรบันลือ นางอำพัน ก้องนที นางนะเจ้ โซติเวทย์อนุกุล และนายวิรัช ไพรบันลือ โดยมอบปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการปลูกและดูแลรักษาแปลงกาแฟอย่างถูกต้อง โดยแนะนำให้ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ปีละ 2 ครั้ง

2. ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรเทคโนโลยีการขยายพันธุ์กาแฟ จำนวน 30 ราย เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์บ้านอาใจ ตำบลปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3. ต้อนรับคณะศึกษาดูงานจำนวน 3 ครั้ง

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562 รับคณะพลเอกสมศักดิ์ สิริภักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง กองทัพบก ณ บ้านแม่ส่วยอยู่ ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 รับคณะพลเอกสมศักดิ์ สิริภักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง กองทัพบก ณ บ้านปางคอง ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2563 รับคณะพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรีและประธานที่ปรึกษาโครงการพัฒนารัฐบาลไทยภูเขาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ บ้านอาใจ ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้รับความรู้จากแปลงต้นแบบสามารถนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเองได้ และได้รับความรู้จากการฝึกอบรมโดยปฏิบัติจริง ตัวอย่างเช่น นายหลาว วิริยาพร บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 12 ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปลูกกาแฟพันธุ์อะราบิก้า พื้นที่ 1 ไร่ โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอนให้คำแนะนำวิธีการปลูกกาแฟการดูแลรักษาแปลง รวมทั้ง แนะนำให้ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น กล้าพันธุ์กาแฟอะราบิก้า (ปีเกิ้ลเสื่อ) จำนวน 500 ต้น โดยปลูกเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 ขณะนี้แปลงกาแฟเจริญเติบโตดี

ปัญหาอุปสรรค

การคมนาคมไม่สะดวกเนื่องจากพื้นที่เป้าหมายเป็นภูเขาสูงชันและอยู่ห่างไกล

ภาพการมอบปัจจัยการผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้าและการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเทคโนโลยีการขยายพันธุ์กาแฟ

ภาพการติดตามและรายงานผลโครงการ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพราษฎรในพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอบัวสม จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่
2. เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่
3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรสู่เกษตรกรและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ และถ่ายทอดสู่เกษตรกรรายอื่น

ผลการดำเนินงาน

1. จัดทำแปลงต้นแบบระบบเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ในพื้นที่ หมู่ที่ 4 บ้านน้ำโจน ตำบลคันไช้ อำเภอบัวสม จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ดำเนินการ 10 ไร่ โดยดำเนินการปลูกไม้ผลหลัก ได้แก่ มะขามเปรี้ยว มะม่วงสายพันธุ์ต่าง ๆ ลำไย มะยงชิด พร้อมให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติดูแลรักษา เช่น การตัดแต่งกิ่งเพื่อบังคับพุ่ม การสำรวจชนิดของแมลงศัตรูพืช และแนะนำให้เกษตรกรเลือกวิธีการป้องกันกำจัดแบบผสมผสาน รวมถึงการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสมตามระบบการจัดการคุณภาพพืช (GAP) เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สู่เกษตรกรรายอื่นและผู้สนใจตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรสู่เกษตรกร โดยการเรียนรู้จากพื้นที่การดำเนินการจริงในพื้นที่โครงการ
2. จัดทำแปลงขยายผลระบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 แปลง ในพื้นที่ บ้านวังลาด ตำบลบ้านยาง อำเภอบัวสม จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ดำเนินการ 5 ไร่ และพื้นที่ หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระบาก ตำบลคันไช้ อำเภอบัวสม จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ดำเนินการ 5 ไร่ โดยการปลูกไม้ผลหลัก ได้แก่ มะม่วง มะขามเปรี้ยว มะยงชิด
3. จัดทำแปลงต้นแบบระบบเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ในพื้นที่ หมู่ที่ 6 บ้านวังหอย ตำบลบ้านยาง อำเภอบัวสม จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ดำเนินการ 9 ไร่ โดยดำเนินการปลูกไม้ผล พืชหลักบริเวณพื้นที่ดอน ได้แก่ พุทรา มะม่วง มะยงชิด เงาะ ชมพู่ และยางพารา ส่วนไม้ผลรอง คือ ฝรั่ง มีการปลูกพืชแซมระหว่างแถว ได้แก่ พืชผักชนิดต่าง ๆ ในพื้นที่นาปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 สำหรับบริโภค พื้นที่แหล่งน้ำทำการปล่อยพันธุ์ปลานิล ตะเพียน และปลารัชมชาติ สำหรับการบริโภคและการจำหน่าย พร้อมทั้งให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติดูแลรักษา เช่น การตัดแต่งกิ่งเพื่อบังคับทรงพุ่ม การสำรวจชนิดของแมลงศัตรูพืช และแนะนำให้เกษตรกรเลือกวิธีป้องกันการกำจัดแบบผสมผสาน รวมถึงการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม ตามระบบการจัดการคุณภาพพืช (GAP) เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สู่เกษตรกรรายอื่นและผู้สนใจตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรสู่เกษตรกร โดยการเรียนรู้จากพื้นที่การดำเนินการจริงในพื้นที่โครงการ
4. จัดทำแปลงขยายผลระบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่บ้านวังลาด ตำบลบ้านยาง อำเภอบัวสม จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ดำเนินการ 10 ไร่ โดยมีการปรับปรุงแหล่งเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้งและปลูกไม้ผลหลัก ได้แก่ มะม่วง มะขามเปรี้ยว มะพร้าว น้ำหอม ไม้กิมซุง
5. ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรต้นแบบหลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตและการขยายพันธุ์ไม้ผล ในวันที่ 17 กันยายน 2563 ศาลาวัดบ้านหนองกระบาก ตำบลคันไช้ อำเภอบัวสม จังหวัดพิษณุโลก

มีเกษตรกรเข้าร่วมอบรมจำนวน 31 ราย จากการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมพบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีการผลิตและการขยายพันธุ์ไม้ผลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 90.90 เป็นร้อยละ 98.70

ผลสัมฤทธิ์

1. มีแปลงต้นแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนายเทียบ คำไวย์หมู่ที่ 4 บ้านน้ำโจน ตำบลคันไ้ อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 10 ไร่
2. มีแปลงต้นแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ของนายปิยลักษณ์ นัสการ หมู่ที่ 6 บ้านวังหอย ตำบลบ้านยาง อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 9 ไร่
3. มีแปลงขยายผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนายไพโรจน์ ขาวขำ หมู่ที่ 10 บ้านวังลาด ตำบลบ้านยาง อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 10 ไร่
4. มีแปลงขยายผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนายถวิล แสงทอง หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระบาก ตำบลคันไ้ อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 5 ไร่
5. มีแปลงขยายผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนายทวี คำมีนา หมู่ที่ 10 บ้านวังลาด ตำบลบ้านยาง อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 5 ไร่
6. เกษตรกรและผู้สนใจได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร และพันธุ์พืชต่าง ๆ สามารถนำไปปลูกบริโภคในครัวเรือน โดยส่วนที่เหลือจากการบริโภคสามารถขายสร้างรายได้ และการขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดีสู่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้เกษตรกรสามารถนำความรู้ด้านการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทำให้เกษตรกรสามารถยกระดับการประกอบอาชีพเกษตรเริ่มตั้งแต่การผลิต การบริโภค และการจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้ผลอย่างยั่งยืนภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปัญหาและอุปสรรค

1. ในพื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านน้ำโจน ตำบลคันไ้ อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิษณุโลก ในฤดูแล้งไม่สามารถนำน้ำมาใช้ทางการเกษตรได้ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนแควน้อยฯ และอยู่สูงกว่าตัวเขื่อน จึงไม่สามารถใช้ประโยชน์จากน้ำในเขื่อนได้ ตลอดจนฝนมักทิ้งช่วงเป็นเวลานานมากกว่าปกติ จึงทำให้พืชและผลผลิตพืชในแปลงของเกษตรกรไม่ดีขึ้น
2. ในพื้นที่หมู่ที่ 6 บ้านวังหอย ตำบลบ้านยาง อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ส่วนใหญ่ค่อนข้างอยู่ในที่ลุ่ม ทำให้เมื่อมีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลายาวนาน มักเกิดน้ำขังเป็นเวลานานทำให้พืชบางชนิดได้รับผลกระทบการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตไม่ดีขึ้น

ภาพการฝึกอบรมและแปลงเรียนรู้

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านบึงแวง ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพหลิมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการปลูกพืช และการขยายพันธุ์พืช
2. เพื่อศึกษาและให้คำแนะนำการจัดทำแปลงสาธิตมะนาววงบ่อ
3. เพื่อเป็นแปลงศึกษาเรียนรู้การศึกษากการผลิิตมะนาวในวงบ่อซีเมนต์

ผลการดำเนินงาน

1. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติและดูแลรักษาการจัดทำแปลงทดสอบเทคโนโลยีการปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์ เช่น การใช้สารสกัดชีวภาพในการฉีดพ่นป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ขั้นตอนการตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ย ให้น้ำ บำรุงต้นให้เจริญเติบโตเปลี่ยนต้นมะนาวที่แสดงอาการทรุดโทรมและให้ผลผลิตลดลงพื้นที่แปลงต้นแบบ 37 ไร่
2. ให้คำแนะนำในการจัดแปลงผลิตพืชผักสวนครัว สำหรับไว้ปลูกพืชผักหมุนเวียนเพื่อให้มีไว้บริโภคตลอดทั้งปี เช่น คื่นช่าย มะกอก ถั่วฝักยาว ตะไคร้ และให้คำแนะนำการวางแผนการผลิตผัก การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยใช้ชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรร่วมกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีที่เหมาะสม
3. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ 2 และແແແແสายพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตรมาใช้ในแปลงปลูกข้าว และการป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยใช้ชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรร่วมกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

ผลสัมฤทธิ์

มีการให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการปลูกพืชและการขยายพันธุ์พืช โดยดำเนินการร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา และประสานงานกับผู้จัดการของมูลนิธิฯ ที่ดูแลรับผิดชอบของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพแปลงโครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านหนองไผ่ ตำบลตลุกเทียม อำเภอพหลิมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการปลูกพืชและการขยายพันธุ์พืช

ผลการดำเนินงาน

1. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติดูแลรักษาการให้น้ำ การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยแปลงไม้ผลในโครงการ และวางแผนการตัดแต่งกิ่งมะม่วงภายในแปลง
2. ให้คำแนะนำในการจัดแปลงผลิตพืชผักสวนครัว สำหรับไว้ปลูกพืชผักหมุนเวียนเพื่อให้มีไว้บริโภคตลอดทั้งปี เช่น คื่นช่าย มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว ตะไคร้ และให้คำแนะนำการวางแผนการผลิตผัก การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยใช้ชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรร่วมกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืช
3. ให้คำแนะนำการวางแผนการนำปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ 2 และແຫຼ່ງແສງສາຍພັນຊຸດຂອງກົມວິຊາການເຂດຮາມ ມາໃຊ້ໃນແປງປູກຂ້າວ ແລະການປ້ອງກັນກຳຈັດຮາມແລະແມງລຳຊຸດຊຸດພືດພືດພືດພືດ ດ້ວຍຊີວະກຳຂອງກົມ ຮ່ວມກັບການປະຕິບັດຕາມແນວທາງເຂດຮາມທີ່ເໝາະສຳລັບພືດ
4. ให้คำแนะนำในการปลูกและดูแลรักษาต้นตาลโตนด รอบแนวเขตพื้นที่ประมาณ 50 ต้น
5. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติดูแลรักษาต้นมะพร้าวกะทิหน้าหอมที่ปลูกไว้บริเวณขอบสระ และถูกหนอนหัวดำเข้าทำลาย ขณะนี้ต้นมะพร้าวอยู่ระหว่างการเจริญเติบโต
6. ให้คำแนะนำในการปลูกกล้วยน้ำว้าไว้สำหรับบริโภคและจำหน่ายหมุนเวียนตลอดปี
7. ติดตามให้คำแนะนำการวางแผนการผลิตพืชในแปลงสาธิต จำนวน 3 ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงต้นแบบแปลงสาธิตการเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาที่ดินชัยพัฒนา อำเภอพรมพิจราชม จังหวัดพิษณุโลก

โครงการปิดทองหลังพระจังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพาะขยายไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทย เพื่อใช้กำจัดแมลงศัตรูพืชแบบทำไว้ใช้เอง และลดการใช้สารเคมีให้กับผู้ต้องขังชั้นดี

ผลการดำเนินงาน

เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2563 กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาเกษตรเขตที่ 2 ได้ดำเนินการฝึกอบรม การเพาะขยายไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยเพื่อใช้กำจัดแมลงศัตรูพืชแบบทำไว้ใช้เองให้กับผู้ต้องขังชั้นดีมีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 40 ราย ณ เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลกโครงการฝึกอบรมมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมีนักวิชาการเกษตรจากกรมวิชาการเกษตรให้คำแนะนำ

ผลสัมฤทธิ์

การประเมินผลการฝึกอบรมและการเรียนรู้จากการสังเกตพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ การเพาะขยายไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยเพื่อใช้กำจัดแมลงศัตรูพืชแบบทำไว้ใช้เอง เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมผู้เข้ารับการอบรมทุกคนสามารถนำไปปฏิบัติได้ ตัวอย่างเช่น นายนิชกร คลังสมบัติ 407/108 หมู่ที่ 9 ตำบลอรุณภูมิ อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ทำการเพาะเลี้ยงไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยโดยใช้กำจัดแมลงในผักคะน้าและผักกวางตุ้ง

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม

โครงการจัดที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร
2. เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและลดความเสี่ยงในการปลูกพืชชนิดเดียว
4. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกพืชด้านการเกษตรแผนใหม่

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการในพื้นที่แปลงต้นแบบ จำนวน 37 ไร่ ในสถานีทดลองพืชสวนพบพระ ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ดำเนินการดูแลรักษาแปลงต้นแบบ เช่น แปลงพันธุ์อะโวคาโด กาแฟอะราบิก้า มะคาเดเมีย กระท้อน ลำไย และพืชผักสวนครัว ซึ่งเป็นพืชที่มีศักยภาพและความเหมาะสมกับพื้นที่ สามารถเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งรวบรวมพืชพันธุ์ดี เช่น อะโวคาโด มะคาเดเมีย กาแฟ และเมล็ดพันธุ์ผักพื้นเมือง สำหรับเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนอาชีพ จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน ลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพซึ่งเป็นแนวทางของความยั่งยืน

2. ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรจำนวน 100 ราย ภายใต้โครงการจัดที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินคีรีราษฎร์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก หลักสูตร “เกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน” เมื่อวันที่ 4-5 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ศาลาอเนกประสงค์ สถานีทดลองพืชสวนพบพระ ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่ามีเกษตรกรที่ผ่านการทดสอบ (Pre-test) ได้ 8 คะแนนขึ้นไป จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 28 มีเกษตรกรที่ผ่านการทดสอบ (Post-test) ได้ 8 คะแนนขึ้นไป จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 และในภาพรวมเกษตรกรที่มีความรู้เพิ่มขึ้น จำนวน 96 ราย คิดเป็นร้อยละ 96

ผลสัมฤทธิ์

1. เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์และต่อยอดกับการปฏิบัติจริงได้เป็นอย่างดี และสามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวได้
2. มีแปลงเรียนรู้ในพื้นที่โครงการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกรและหน่วยงานที่สนใจ ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านมะโอโคะ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ลดความเสี่ยงในการปลูกพืชชนิดเดียวและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโครงการฯ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม
2. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกพืชด้านการเกษตรแผนใหม่

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตร่วมกับกองพลพัฒนาที่ 3 จำนวน 10 ไร่ บริเวณพื้นที่กองพลพัฒนาที่ 3 บ้านมะโอโคะ ตำบลแม่จัน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยมีการปลูกพืชแบบผสมผสาน เช่น มะคาเดเมีย อะโวคาโด และกาแฟอาราบิก้า เป็นหลักและพืชแซมแปลงพืชผักสวนครัวเช่น กะหล่ำปลี ถั่วฝักยาว มีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก เช่น คะน้า ถั่วฝักยาวสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยชีวภาพและกิ่งพันธุ์ไม้ผลอาทิ ฝรั่ง มะนาวพันธุ์พิจิตร1 สำหรับจัดทำแปลงสาธิต เพื่อให้ทหารและเกษตรกรบริเวณใกล้เคียงเข้ามาศึกษาเรียนรู้ระบบการปลูกพืชแบบผสมผสานนอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก ยังได้ให้คำแนะนำวิธีการปลูกผักปลอดภัยจากสารเคมีและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยหมักเติมอากาศจำนวน 500 กิโลกรัม

2. ในปีงบประมาณ 2563 ได้ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดตั้งหมู่บ้านชาวไทยภูเขาอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านมะโอโคะ จำนวน 30 ราย หลักสูตร “การปลูกและการจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่ากาแฟ” เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในเรื่องการปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว และการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตกาแฟ และมีการสอนคัดเมล็ดกาแฟ คั่วเมล็ดกาแฟ และชงกาแฟ (การดริปกาแฟ) ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติเองเพื่อเพิ่มมูลค่ากาแฟและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ตัวอย่างเช่น นางมะลิวัลย์ ดนัยนารีกุล 439 หมู่ที่ 1 ตำบลแม่กลอง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ที่มีการปลูกกาแฟแบบครบวงจร พื้นที่ 5 ไร่

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงต้นแบบปลูกพืชแบบผสมผสานและใช้สำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชให้กับเกษตรกรที่เข้ามาดูงานและได้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรมรวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพกิจกรรมและการติดตามงาน บ้านมะโอโละ

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามแนวพระราชดำริฯ บ้านป่าคา อำเภอคลองลาน บ้าน ละไค๊ะ อำเภอโกสัมพีนี จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ โดยมุ่งส่งเสริมอาชีพเกษตรกร
2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้และสิ่งแวดล้อมให้กับราษฎรชาวไทยภูเขา
3. เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจในหลักการปลูกพืชต่าง ๆ แบบยั่งยืนและวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ 2563 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก ได้ดำเนินการฝึกอบรมด้านการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรในโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 ราย หลักสูตรการปลูกและการจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่ากาแฟ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 โดยมีเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในเรื่องการปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว และการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตกาแฟ และมีการสอนคัดเมล็ดกาแฟ การคั่วเมล็ดกาแฟ การชงกาแฟ (การดริปกาแฟ) โดยเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติเองเพื่อเพิ่มมูลค่ากาแฟและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ภายหลังการฝึกอบรมได้มีการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรมพบว่า หลังเข้ารับการฝึกอบรมเกษตรกรได้คะแนนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 87.6 จากเดิมที่ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 43.5 และจากการประเมินผลความพึงพอใจพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะทำงานในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.6) ความพึงพอใจในด้านเนื้อหาและวิธีการประชุม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.7) เกษตรกรได้รับความรู้และการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้งานจริง พึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.6) และในภาพรวมของหัวข้อเรื่องในการอบรม พึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.8)

ผลสัมฤทธิ์

1. เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์และต่อยอดกับการปฏิบัติจริงได้เป็นอย่างดีและสามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวได้
2. มีแปลงเรียนรู้ในพื้นที่โครงการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกรและหน่วยงานที่สนใจ ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ปัญหาอุปสรรค

1. การเดินทางเข้า-ออกพื้นที่ ในช่วงฤดูฝนเป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
2. ปัญหาด้านความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เช่น บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงของโครงการมีแรงงานต่างด้าวจากศูนย์อพยพอุ้มเปี้ยมเข้ามาในยามวิกาล ซึ่งทหารชุดรักษาความปลอดภัยเคยตรวจค้นพบว่า พกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ

ภาพการติดตามผลการดำเนินงานของแปลงสาธิตแปลงต้นแบบของ ศวพ.ตาก
และแปลงขยายผลของเกษตรกร

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำพัฒนาคุณภาพชีวิตต้นน้ำฯ น้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ปรับเปลี่ยนจากการผลิตพืชเชิงเดี่ยวเป็นระบบการปลูกพืชแบบผสมผสาน
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสมในพื้นที่ต้นน้ำ

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกไม้ผลแบบผสมผสานระหว่างวันที่ 10-11 มีนาคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอ้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 100 ราย จำนวน 2 รุ่น รุ่นละ 50 ราย รวม 100 ราย ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักวิชาการเกษตรผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งได้ถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการไปสู่การปฏิบัติจริง และเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

2. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบในพื้นที่ของนายวินัย จันทรเทวี บ้านเลขที่ 189 หมู่ที่ 6 บ้านดงค้อ ตำบลวังขาว อำเภอ้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ซึ่งนายวินัยได้เข้ารับการอบรมในปี 2549 โดยมีความสนใจและต้องการปลูกต้นมะคาเดเมียให้เต็มพื้นที่ว่างเปล่าจำนวน 260 ไร่ จึงได้ติดต่อขอซื้อกล้าพันธุ์มะคาเดเมียเพิ่มเติมจากศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์มาปลูกจนเต็มพื้นที่และเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำวิธีการปลูกวิธีการใส่ปุ๋ยและการดูแลรักษา

3. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบในพื้นที่ของนางดวงแข อุตทาพงศ์ บ้านเลขที่ 218 หมู่ที่ 3 ตำบลน้ำหนาวอำเภอ้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากเดิมเกษตรกรเคยทำงานในสวนผลไม้ที่ภาคใต้จึงได้นำไม้ผลจากทางใต้มาทดลองปลูกในพื้นที่ของตนเองพื้นที่ 11 ไร่ ประกอบด้วยทุเรียน มังคุด ลองกอง และสละ ต่อเมื่อได้เข้ารับการอบรมจากทางโครงการในปี 2553 ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์จึงได้แนะนำให้นำกาแฟไปปลูกแซมระหว่างไม้ผล ลดการใช้สารเคมีและการผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายนอกจากนี้ทางศูนย์ฯ ได้แนะนำให้แบ่งพื้นที่ออกมา 5 ไร่ เพื่อปลูกกล้วยหอมทองแซมระหว่างไม้ผลเดิมแล้วจึงปลูกกาแฟแซมทำให้ปัจจุบันเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตจากพืชผสมผสานทำให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้ามาดูงาน และเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองและพัฒนาอาชีพของตนเองจนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร และติดตามให้คำแนะนำ

โครงการให้ความช่วยเหลือราษฎร ตำบลโคกปรัง อำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรในโครงการสามารถนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและใช้ประโยชน์แผนผังของกรมวิชาการเกษตรให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลโคกปรัง
3. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการผลิตและการใช้ประโยชน์แผนผัง ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร อำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2563 จำนวน 52 ราย

ผลสัมฤทธิ์

หลังจากการฝึกอบรมเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีความตั้งใจและสนใจในหลักสูตร เนื่องจากมีการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเองได้ เช่น นายเทพ ปานนิล หมู่ที่ 10 ตำบลโคกปรัง อำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้นำแผนผังไปปล่อยเลี้ยงในนาข้าว เพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าว

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการแปลงตัวอย่างระบบเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” จังหวัดสุโขทัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ที่ได้จากฝึกอบรมไปประกอบอาชีพด้านเกษตรได้อย่างถูกวิธี

ผลดำเนินงาน

1. ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบพื้นที่ 10 ไร่ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัยตำบลคลองตาล อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 30:30:30:10 ประกอบด้วย
พื้นที่ส่วนที่ 1 30% พื้นที่ 3 ไร่ ทำการขุดสระและเลี้ยงปลา เช่น ปลานิล ปลาไน และ ปลุกแฝกบริเวณรอบขอบสระ
พื้นที่ส่วนที่ 2 30% พื้นที่ 3 ไร่ ศึกษารุ่นนาข้าวใช้พันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 ได้ผลผลิต 100 กิโลกรัมต่อไร่
พื้นที่ส่วนที่ 3 30% พื้นที่ 3 ไร่ ศึกษารุ่นไม้ผล เช่น มะนาว ส้มโอ มะยงชิด และลำไย โดยใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขณะนี้ไม้ผลเจริญเติบโตดี
พื้นที่ส่วนที่ 4 10% พื้นที่ 1 ไร่ ศึกษารุ่นที่อยู่อาศัย ได้แก่ การเลี้ยงไก่บ้านและปลูกพืชผักสวนครัว เช่น ข่า ตะไคร้ ผักชี และมีผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมโครงการ จำนวน 300 ราย
2. ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการเกษตรแบบผสมผสานระหว่างวัน 4-5 มีนาคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยมีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 200 ราย

ผลสัมฤทธิ์

มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักทฤษฎีใหม่ที่เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ และปฏิบัติได้จริง ตัวอย่างเช่น นายนิคม ฉลองชนม์ 22/1 หมู่ที่ 4 ตำบลวังไม้ขอน อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ปลูกพืชผสมผสาน พื้นที่ 4 ไร่ ได้แก่ มะขาม มะยงชิด มะนาวพันธุ์พิจิตร1 โดยใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขณะนี้ไม้ผลเจริญเติบโตดี แต่ยังไม่ให้ผลผลิต

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการฝึกอบรม

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ (โครงการหลวงคลองลาน) จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจทั่วไป ได้นำเทคโนโลยีในการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตรไปปรับใช้ และนำเทคนิคไปประยุกต์ใช้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีระดับความพอเพียงในการดำรงชีพเพิ่มขึ้น และสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดขยายผลต่อไป

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการฝึกอบรมเทคโนโลยีการผลิตไม้ผลและการขยายพันธุ์ไม้ผลให้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านปางมะนาว ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนรณรงค์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 50 ราย และนักเรียนโรงเรียนบ้านอุดมทรัพย์ ตำบลหินดาด อำเภอลำดวนรณรงค์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 50 ราย

2. การขยายผล

2.1 ดำเนินการจัดทำแปลงขยายผลการปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน เช่น ฝรั่ง ขนุน ส้มโอ มะนาวพันธุ์พิจิตร ในโรงเรียนบ้านปางมะนาวตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนรณรงค์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร พื้นที่ 1 ไร่

2.2 ดำเนินการจัดทำแปลงขยายผลการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เช่น คื่นช่ายในโรงเรียนบ้านปางมะนาว ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนรณรงค์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร พื้นที่ 0.5 ไร่

ผลสัมฤทธิ์

1. เกษตรกรและนักเรียนในโครงการได้บริโภคผลไม้และผักปลอดภัยจากสารพิษ
2. เกษตรกรและนักเรียนในโครงการได้ฝึกปฏิบัติวิธีการขยายพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีและนำต้นไม้ผลพันธุ์ดีไปปลูกในพื้นที่ของตนเอง
3. มีแปลงต้นแบบการผลิตมะนาวในภาชนะตะกร้าพลาสติก จำนวน 100 ต้นสำหรับใช้เป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักเรียน เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป
4. มีแปลงขยายผลการปลูกไม้ผลแบบผสมผสานและการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในโรงเรียนจำนวน 1 โรงเรียน

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการฝึกอบรมเด็กนักเรียนแปลงไม้ผลและพืชผัก

โครงการศูนย์ช่วยพัฒนาการเกษตรสิรินธร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมไม้ผลนานาพันธุ์ทั้งที่เป็นไม้ผลหายากและพันธุ์ดีที่ปลูกเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจในเชิงระบบ สำหรับเป็นแนวทางให้เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปในจังหวัดพิจิตร และจังหวัดใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อประกอบเป็นอาชีพได้

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการปฏิบัติดูแลต้นไม้ผลในด้านการปลูก การดูแลรักษา และการขยายพันธุ์ให้แก่ โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ตำบลในเมือง อำเภอมือ จังหวัดพิจิตร จำนวน 50 ราย
2. ดำเนินกิจกรรมผลิตและขยายพันธุ์ไม้ผล จำนวน 800 ต้น ได้แก่ มะยงชิด 200 ต้นมะปรางหวาน 200 ต้น มะนาวแป้นรำไพ 200 ต้น และมะตูมยักษ์ 200 ต้น
3. ดำเนินการจัดทำแปลงขยายผลแปลงรวบรวมไม้ผลพันธุ์ดีและหายากในโรงเรียนที่โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอมือ จังหวัดพิจิตร จำนวน 35 ชนิด 60 พันธุ์ พื้นที่ 1 ไร่ เช่น ขนุน มะม่วง มะปรางหวาน

ผลสัมฤทธิ์

1. นักเรียน เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไปได้บริโภคผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ
2. นักเรียน เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไปได้พันธุ์ไม้ผลที่ดี และได้เรียนรู้ระบบปลูกพืชแบบผสมผสานเพื่อขยายฐานการผลิตเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกร และสามารถใช้จ่ายการผลิตที่มีอยู่อย่างยั่งยืน
3. เป็นแหล่งรวบรวมไม้ผลนานาพันธุ์ทั้งที่เป็นไม้ผลหายากและพันธุ์ดี สำหรับเป็นแนวทางให้เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปในจังหวัดพิจิตรและจังหวัดใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาหาความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อประกอบเป็นอาชีพได้

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการลงพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพแปลงต้นแบบไม้ผลหายาก

โครงการบ้านห้วยต้าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่คนในชุมชนให้ดีขึ้นให้พออยู่พอกิน พอเพียง พอดี พึ่งพาตนเองได้
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพคนในชุมชนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคงปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการศึกษา วิจัย ทดสอบ พัฒนาเทคโนโลยีกระบวนการในการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ปัจจัยการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม
4. เพื่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้มีความยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน 50 ราย ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2563 หลักสูตรการจัดการได้ผลอย่างถูกต้อง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจทั้งการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุตรดิตถ์ให้คำแนะนำทางวิชาการด้านพืช

ผลสัมฤทธิ์

จากการประเมินผลหลังฝึกอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น นายประหยัด สิงห์เป บ้านเลขที่ 10 ตำบลน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง คือ การทำสาวต้นมะม่วง พื้นที่ 5 ไร่ และการจัดการดูแลแปลงมะม่วงอย่างถูกต้อง ขณะนี้แปลงมะม่วงเจริญเติบโตดี

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพการฝึกอบรม

โครงการปลูกพืชแบบผสมผสานในพื้นที่ประสบอุทกภัย จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการศึกษา วิจัย ทดสอบ พัฒนาเทคโนโลยีกระบวนการในการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินกิจกรรมติดตามประสานงานให้คำแนะนำการปฏิบัติดูแลแปลงต้นแบบการผลิตไม้ผล เช่น มะนาว ทุเรียนแบบผสมผสาน

ผลสัมฤทธิ์

1. กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน การดำรงชีวิตประจำวันยึดหลักแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการพัฒนาเทคโนโลยีกระบวนการในการผลิตและลดการใช้สารเคมี โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพพื้จีพีอาร์2ทดแทนสารเคมี

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสCOVID-19 ทำให้การฝึกอบรมและการติดตามงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ภาพกิจกรรมโครงการปลูกพืชแบบผสมผสานในพื้นที่ประสบอุทกภัย

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3

โครงการพัฒนาการเกษตรสองฝั่งแม่น้ำชี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์

เพื่อทดสอบเทคโนโลยีและพัฒนาการผลิตพืชในพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำชีให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมีความยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ได้คัดเลือกเกษตรกรเพื่อจัดทำแปลงต้นแบบในการปลูกถั่วลิสงบริโภคฝักสดและผลิตเมล็ดพันธุ์ จำนวน 5 ราย รายละ 1 ไร่ เพื่อเป็นแปลงต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ เข้ามาศึกษาเรียนรู้และดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเกษตรผสมผสานตามแนวทางวิถีใหม่และการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และหลักสูตรเทคโนโลยีการปลูกถั่วลิสงเพื่อบริโภคฝักสดและผลิตเมล็ดพันธุ์ โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น จำนวน 63 ราย เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 87.43 ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ตัวเกษตรกรและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร รายอื่น ๆ ที่สนใจ รวมทั้งได้ติดตามเกษตรกรที่เข้าร่วมดำเนินการพร้อมทั้งให้คำปรึกษาทางวิชาการตลอดฤดูกาลผลิต

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานจัดทำแปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกรและเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ การขยายแหนแดงเพื่อบำรุงดิน เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาการปลูกถั่วลิสงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ ได้

ปัญหาอุปสรรค

1. ถั่วลิสง อายุ 1 – 30 วัน ขาดน้ำเนื่องจากฝนทิ้งช่วงส่งผลกระทบต่ออาการเจริญเติบโต
2. ก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 80 – 90 วัน ประสบปัญหาฝนตกชุกทำให้ผลผลิตเสียหาย

ภาพแปลงปลูกถั่วลิสงของเกษตรกร

โครงการศูนย์สาธิตการพัฒนาเกษตรแบบผสมผสาน บ้านยามกาน้อย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน 20 ราย และจัดนิทรรศการในศาลาวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานทางวิชาการของโครงการฯ และติดตามผลการดำเนินงานเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมให้คำปรึกษาทางวิชาการด้านพันธุ์พืช เพื่อให้เกษตรกรเข้ามาเยี่ยมชม รวมทั้งได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผักในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้และประสบการณ์ด้านการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อลดรายจ่ายและช่วยเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวจนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปัญหาอุปสรรค

ภาพแปลงปลูกพืชของเกษตรกร

โครงการศูนย์สาธิตการเกษตรแบบผสมผสาน บ้านดัว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน 20 ราย และติดตามผลการดำเนินงานเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมให้คำปรึกษาด้านการจัดการปลูกพืช เช่น ไม้ผล พืชไร่ และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผักสำหรับปลูกในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการฝึกอบรมและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ด้านการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพื่อลดรายจ่ายและช่วยเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวทำให้พึ่งพาตนเองได้

ปัญหาอุปสรรค

ภาพแปลงปลูกพืชของเกษตรกร

โครงการพัฒนาพื้นที่การเกษตร บ้านโนนสมบูรณ์ จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับชุมชน
2. เพื่อสนับสนุนและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแผนพบเพื่อเป็นข้อมูลวิชาการสำหรับแจกให้กับผู้มาศึกษาดูงานภายในโครงการฯ พร้อมติดตามให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานเดือนละ 1 ครั้ง และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์พืชผักสวนครัวสำหรับเพาะปลูกในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้ในพื้นที่โครงการและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ ซึ่งเป็นการลดรายจ่ายและช่วยเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว สามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากประสบปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จึงไม่สามารถดำเนินการจัดฝึกอบรมได้

ภาพแปลงปลูกยางพารา

โครงการวิจัยพัฒนามะกอกน้ำมัน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมพันธุ์มะกอกน้ำมันที่มีศักยภาพในการให้ผลผลิตได้ในประเทศไทย
2. เพื่อคัดเลือกพันธุ์มะกอกน้ำมันที่สามารถปรับตัวได้ดีในสภาพที่สูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีมีคุณภาพสูง

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการดูแลรักษาต้นมะกอกน้ำมันตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษากรมฯ แต่มะกอกน้ำมันไม่ติดดอกออกผล ปัจจุบันมีการบำรุงรักษาทำความสะอาดแปลง ใส่ปุ๋ยอินทรีย์พร้อมตัดแต่งกิ่งและขยายพันธุ์โดยวิธีการตอนกิ่งเพื่อรักษาเชื้อพันธุ์ มีต้นพันธุ์มะกอกน้ำมันคงเหลือ จำนวน 160 ต้น

ตารางที่ 1 จำนวนต้นมะกอกน้ำมันปลูกทดสอบที่ศูนย์วิจัยพืชสวนเลย ตำบลปลาปาก อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ลำดับที่	พันธุ์	แหล่งที่มา	จำนวนต้นที่เหลือ
1	Coratina	Italy	10
2	Coraiea	Italy	6
3	Itrana	Italy	24
4	Cipressino	Italy	31
5	Grossa-di-casano	Italy	7
6	Nocellare-messinase	Italy	3
7	Moresca	Italy	1
8	Roggianella	Italy	32
9	Nocellare-del-belice	Italy	-
10	Maiatica	Italy	1
11	Manzanilla	Spain	6
12	Arbequina	Spain	10
13	Cornicarba	Spain	-
14	Picual	Spain	3
15	Hojiblanca	Spain	3
16	Gordal	Spain	1
17	Nabadee	Israel	1
18	Barnea	Israel	2
19	ไม่ทราบชื่อ		26
รวมทั้งหมด			160

ผลสัมฤทธิ์

แปลงรวบรวมพันธุ์มะกอกน้ำมัน จำนวน 19 สายพันธุ์ เพื่อศึกษาทดสอบศักยภาพในการให้ผลผลิตและความสามารถในการเจริญเติบโตในสภาพพื้นที่สูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัญหาอุปสรรค

สภาพอากาศไม่เหมาะสมทำให้ต้นพันธุ์มะกอกน้ำมันบางสายพันธุ์หยุดการเจริญเติบโตและยืนต้นตาย

ภาพแปลงปลูกมะกอกน้ำมัน

โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานในการผลิตขยายพันธุ์และการแปรรูปผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ รวมถึงไม้ยืนต้นอื่น ๆ และยางพาราที่เหมาะสมกับพื้นที่อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการให้กับเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น และยางพารา เพื่อลดการบุกรุกทำลายป่าไม้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าต้นน้ำ ลำธาร
3. เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนเกิดความเข้มแข็งมีความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมเกิดความรักและหวงแหนในถิ่นฐานของตนเอง

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการดูแลรักษาแปลงลั่นजी มะคาเดเมีย แซมด้วยกาแฟอาราบิก้า พื้นที่ 13 ไร่ เนื่องจากต้นลั่นजी มีอายุมาก ไม่ได้รับการดูแลรักษาที่ดีและตายเป็นบางต้น จึงได้นำต้นลั่นजीพันธุ์นครพนม 1 ปลูกซ่อมต้นเดิมและฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรเกษตรกรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 40 ราย

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงต้นแบบเผยแพร่งานวิชาการเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร เช่น เทคโนโลยีการปลูกกาแฟอาราบิก้าในสภาพร่มเงาซึ่งอยู่ร่วมกับไม้ผลที่มีศักยภาพ เพื่อเป็นทางเลือกให้เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติต่อไป

ปัญหา/อุปสรรค

-

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกรและแปลงปลูกกาแฟในสภาพร่มเงา

โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรในโครงการสามารถทำอาชีพเกษตรเลี้ยงตัวเองได้และมีความเป็นอยู่ที่ดี
2. เพื่อลดการบุกรุกทำลายป่าไม้ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดันน้ำ ลำธาร
3. เพื่อพัฒนาอาชีพเสริมอื่น ๆ ให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เกิดความรักและหวงแหนในถิ่นฐานของตนเอง

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพและเหมาะสมกับพื้นที่ โดยใช้เป็นแปลงศึกษาทดสอบและขยายพันธุ์พืช ประกอบด้วย ไม้ผลเมืองหนาวหลายชนิด ได้แก่ มะคาเดเมีย สาลี่ พลับ และกาแฟปลูกได้รวมเงา มะคาเดเมีย สาลี่ รวมทั้งยางพารา นอกจากนี้ ยังมีไม้ผลอีกหลายชนิดปลูกแซมอยู่ในพื้นที่บางส่วน เช่น ขนุน ชมพู่ แกลัด ฝรั่ง การปลูกพืชสมุนไพร เช่น แคนา ขี้เหล็ก ย่านางแดง ยอ ขมิ้นชัน ทุเรียนเทศ กระชายดำ ว่านชักมดลูก หนุมานนั่งแท่น เสลดพังพอน ป๊อบ (กาสะลอง) มะยม มะกรูด หนานเฉาเหว่ย หม่อน และดำเนินการดูแลรักษากำจัดวัชพืช ทำแนวกันไฟและเผาระวังในช่วงฤดูแล้ง พร้อมทั้งฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรผสมผสานตามแนวเกษตรพอเพียง จำนวน 60 ราย ให้เกษตรกรที่สนใจได้มาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปปฏิบัติ

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรให้แก่เกษตรกรที่สนใจเพื่อเป็นทางเลือกให้เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง เช่น เทคโนโลยีระบบการปลูกพืชแบบผสมผสาน การปลูกมะคาเดเมีย และไม้ผลที่มีศักยภาพแซมด้วยกาแฟอาราบิก้า

ปัญหาอุปสรรค

มีการบุกรุกทำลายป่า ขาดแคลนแหล่งน้ำ การพังทลายของหน้าดิน และรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ

ภาพการฝึกอบรมและการตรวจเยี่ยมแปลงเกษตรกร

โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแดนสามัคคี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชแก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อกระจายพันธุ์พืชให้เกษตรกรได้ใช้พืชพันธุ์ดีอย่างทั่วถึง
3. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานแบ่งเป็น 4 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมนาข้าว ปลุกข้าวพันธุ์ กข 6 หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มีการปลูกพืชไร่หลังนา เช่น ข้าวโพด และถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6
2. กิจกรรมสระน้ำ เลี้ยงปลาชนิดต่าง ๆ เช่น ปลายี่สกเทศ ปลานิล และปลาไน พร้อมทั้งปลูกพืชรอบสระน้ำ ได้แก่ ชะอม มะรุม มะพร้าว น้ำหอม กล้วยน้ำว่า ฯลฯ
3. กิจกรรมปลูกพืชแบบผสมผสาน ได้แก่ ขนุน มะม่วง ส้มโอ มะขามเปรี้ยว มะกอกน้ำ กล้วยน้ำว่า และพืชผักสวนครัวแซมแปลงไม้ผล ได้แก่ มะนาววงบ่อ บวบ มะกรูด ข่า ตะไคร้ หวาย พริก กะเพรา โหระพา แมงลัก ฯลฯ
4. กิจกรรมที่อยู่อาศัย ได้แก่ เลี้ยงสุกร ไก่ ห่าน เป็ดเทศ ไก่วง และปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ดอกไม้ประดับ และโรงสีขนาดเล็กมีเกษตรกรมาใช้บริการสีข้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อโครงการฯ เนื่องจากได้ปลายข้าวและรำ มาใช้เป็นอาหารของสุกรและสัตว์ปีก การดำเนินงาน 4 กิจกรรม มีการนำผลผลิตไปจำหน่ายที่ตลาดสดของชุมชน และมีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการรณรงค์ลดการใช้สารเคมีในการผลิตพืช จำนวน 50 ราย และหลักสูตรการผลิตพืชไร่หลังนา (ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6) จำนวน 50 ราย มีผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมโครงการ จำนวน 223 ราย

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานมีเกษตรกรสนใจในรูปแบบการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้าเยี่ยมชมโครงการ จำนวน 223 ราย เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการลดใช้สารเคมีในการผลิตพืช และการผลิตพืชไร่หลังนา จำนวน 100 ราย เกษตรกรต้องการนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองเป็นการเสริมความรู้ในการปลูกพืช ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด

ปัญหาอุปสรรค

1. พื้นที่โครงการฯ เป็นดินเหนียวและดินลูกรังจากการขุดสระมาถมที่ จึงมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ทำให้พืชเจริญเติบโตช้าผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร
2. เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้เดินทางมาศึกษาดูงานและการจัดฝึกอบรมเกิดความล่าช้า

ภาพกิจกรรมของโครงการ

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการปลูกพืชเศรษฐกิจในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ
2. เพื่อพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้นควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
3. เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตการปลูกไม้ผล ได้แก่ ลิ้นจี่ เงาะ พื้นที่ 3 ไร่ แปลงสาธิตการผลิตพืชหลังนา ได้แก่ ข้าวโพดหวานฝักสด พื้นที่ 2 ไร่ แปลงขยายพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ อ้อยและมันสำปะหลัง พื้นที่ 1 ไร่ แปลงพืชพื้นเมือง ได้แก่ หวาย พื้นที่ 1 ไร่ มีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ปัจจัยการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม จำนวน 60 ราย และติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์

ผลการดำเนินงานฝึกอบรมเกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้และมีเกษตรกรนำไปขยายผล เช่น การปลูกพืชหลังนา (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) จำนวน 20 ราย ผลผลิตเฉลี่ย 920 กิโลกรัมต่อไร่ การปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ดีของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 20 ราย ผลผลิตเฉลี่ย 15.4 ตันต่อไร่ และแปลงนำร่องการปลูกไม้ผลพันธุ์ดี จำนวน 9 ราย

ปัญหาอุปสรรค

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกรและการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง

โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย - ลาว จังหวัดนครพนม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแสวงหาทางเลือกในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพราษฎรให้พึ่งพาตนเองได้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ สร้างเสริมกระบวนการรวมกลุ่มการทำงานเป็นทีมแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่การผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ธุรกิจชุมชน การตลาด และการออมอย่างเป็นระบบ ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่แก่ชุมชนชายแดน
3. เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านสังคม จิตวิทยา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ พื้นที่ชายแดนมีความเจริญเข้มแข็ง เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยอย่างถาวรของประชาชน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการขยายพันธุ์พืช โดยวิธีการตอนกิ่งไม้ผล เช่น ลำไยพันธุ์อีดอลิ้นจีพันธุ์นครพนม 1 มะนาวพันธุ์พิจิตร 1 มะม่วงแก้วพันธุ์ศรีสะเกษ 1 เกษตรกรมีความสนใจในหลักสูตรดังกล่าว และมีเกษตรกรเข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน 120 ราย

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย - ลาว จังหวัดนครพนม เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 120 ราย สามารถนำความรู้การขยายพันธุ์พืชโดยวิธีการตอนกิ่งมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทำให้ลดภาระค่าใช้จ่ายในการหาซื้อกิ่งไม้ผลพันธุ์ดีมาปลูก และเกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในการปลูกไม้ผล

ปัญหาอุปสรรค

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้งโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหวด ตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมจัดทำแปลงสาธิต (แปลงต้นแบบ)
2. เพื่อตรวจรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) ให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
3. เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ด้านการฝึกอบรมและเอกสารเผยแพร่

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกพืชไร่หลังนา เช่น ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 จำนวน 30 ราย ณ ศาลาวัดบ้านบึงสา ตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานเกษตรกรมีความสนใจในหลักสูตรการปลูกพืชไร่หลังนา เช่น ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 ซึ่งเกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองหลังจากฤดูทำนาเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

ปัญหาอุปสรรค

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยค้อ ตำบลบึงทวาย อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์

ฝึกอบรมเกษตรกรการปลูกพืชไร่นาโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกพืชไร่นา เช่น ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 จำนวน 20 ราย เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านโนนปลาไหล ตำบลเต่างอย อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานเกษตรกรมีความสนใจหลักสูตรการปลูกพืชไร่นา เช่น ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 เกษตรกรต้องการนำความรู้มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองหลังจากปลูกพืชหลักเป็นการเสริมรายได้และเป็นการใช้น้ำอย่างประหยัด

ปัญหาอุปสรรค

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยโท - ห้วยยาง ตำบลเหล่าโพนค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์

ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่ถูกต้องและเหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกพืชไร่หลังนา เช่น ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 จำนวน 30 ราย เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 ณ ศาลาอเนกประสงค์ ตำบลเหล่าโพนค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานเกษตรกรมีความสนใจในหลักสูตรการปลูกพืชไร่หลังนา เช่น ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 เพราะต้องการนำความรู้มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองหลังจากฤดูทำนาเป็นการเพิ่มรายได้และใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยรังแรง ตำบลดงเหนือ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์

ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่ถูกต้องและเหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการปลูกพืชไร่หลังนา เช่น การปลูกถั่วลิสง จำนวน 20 ราย วันที่ 18 มีนาคม 2563 ณ ศาลาหมู่บ้านโนนไทย ตำบลดงเหนือ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานเกษตรกรมีความสนใจการปลูกถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 ในหลักสูตรการปลูกพืชไร่หลังนา ต้องการนำความรู้มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองหลังจากฤดูทำนาเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการศูนย์พัฒนาและบริการกิจกรรมแขวงสะหวันเขต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้พื้นเมือง
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืช
3. สานิตแปลงต้นแบบการปลูกพืช

ผลการดำเนินงาน

กรมวิชาการเกษตรร่วมดำเนินงาน จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมไม้ผล ผลิตต้นพันธุ์ไม้ผล จำนวน 110 ต้น แบ่งเป็น ลิ้นจี่ 30 ต้น มะไฟ 50 ต้น กระท้อน 30 ต้น ผลิตต้นตอไม้ผลจำนวน 870 ต้น แบ่งเป็น ขนุน 150 ต้น มะขาม 70 ต้น มะม่วง 650 ต้น
2. กิจกรรมไม้และพืชพื้นเมือง ผลิตพันธุ์ไม้ จำนวน 360 หน่อ แบ่งเป็น ไม้กิมซุง 155 หน่อ ไม้เลื้อยน้อง 60 หน่อ ไม้บงหวาน 30 หน่อ ไม้บงใหญ่ 65 หน่อ และไม้สร้างไพร 50 หน่อ ผลิตต้นพันธุ์ไม้พื้นเมือง จำนวน 275 ต้น แบ่งเป็น มะนาว 30 ต้น หม่อนกินผล 50 ต้น มะกอกน้ำ (หมากแซว) 35 ต้น ชะอม 50 ต้น มะรุม 40 ต้น มะขามป้อม 20 ต้น
3. กิจกรรมไม้ดอกไม้ประดับ ผลิตต้นพันธุ์ไม้ดอกไม้ จำนวน 150 ต้น แบ่งเป็น เฟื่องฟ้า บานบุรี และพุทไธสง

ผลสัมฤทธิ์

ผลการดำเนินงานได้มีการรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมือง ไม้ผลเศรษฐกิจ และพืชท้องถิ่นอื่น ๆ ไว้ในพื้นที่โครงการฯ และมีเกษตรกรสนใจจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตไม้ผล (มะม่วง) จำนวน 1 ราย คือ นายเพด บ้านโพนสิม เมืองโกสอนพมวิหาร แขวงสะหวันเขต สปป.ลาว เพื่อเป็นแปลงต้นแบบให้เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จึงมีมาตรการป้องกันปิดด่านชายแดน ไม่สามารถขนส่งวัสดุและปัจจัยการผลิตทางการเกษตรได้ เช่น ต้นตอไม้ผล กาบมะพร้าว ถุงเพาะชำ

ภาพการผลิตต้นตอไม้ผล

โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายสามารถมีอาชีพเลี้ยงตัวได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนาอาชีพเสริมด้านอื่น ๆ ให้ชุมชนเกิดความมั่นคงเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เกิดความรักและความหวงแหนในถิ่นฐานของตนเอง
3. ลดการบุกรุกทำลายป่าเพื่อทำการเกษตรแบบเลื่อนลอยของเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบในพื้นที่ของเกษตรกรและสนับสนุนพันธุ์ไม้ผลเมืองหนาว เช่น พลับ สาลี่ เกาลัดจีน และกาแฟอาราบิก้า ให้แก่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่และติดตามความก้าวหน้าพร้อมให้คำปรึกษา แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้เกษตรกรเป็นแปลงต้นแบบในการปลูกมะคาเดเมีย้นท์ จำนวน 3 ราย ได้แก่ 1. นายไสวธน์ สิงห์รักษ์ 2. นายหลิต สิงห์รักษ์ 3. นางยุพิน พรหมภาพ ซึ่งเกษตรกรมีองค์ความรู้สามารถ ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ได้

ปัญหาอุปสรรค

ในช่วงฤดูฝนไม่สามารถเข้าถึงแปลงต้นแบบได้ เนื่องจากพื้นที่ดำเนินการเป็นภูเขาสูงชันยากต่อการปฏิบัติงาน ทำให้การเจริญเติบโตของพืชไม่ดีเท่าที่ควร

ภาพแปลงต้นแบบของเกษตรกร

โครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง จังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ให้มีอาชีพมั่นคงมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. พัฒนาส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่รอบป่าภูเขียว

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตการปลูกอ้อยคั้นน้ำและฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกอ้อยคั้นน้ำ พันธุ์สุพรรณบุรี 50 จำนวน 30 ราย และเป็นวิทยากรส่งเสริมการปลูกอ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50 เพื่อเป็น อาชีพเสริมของเกษตรกร

ผลสัมฤทธิ์

ได้จัดทำแปลงสาธิตการปลูกอ้อยคั้นน้ำและฝึกอบรมเกษตรกรการปลูกอ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50 จำนวน 30 ราย ทำให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปฏิบัติเป็นอาชีพเสริมทำให้มีรายได้ เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถขยายผลต่อกลุ่มเกษตรกรใน ชุมชนและพัฒนาไปสู่การรับรองการผลิตพืช GAP ต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

- สัตว์ศัตรูพืช เช่น หนู เข้าทำลายลำต้นอ้อย และลักษณะโครงสร้างดินมีความแน่นทึบต้องใช้เวลาใน การปรับปรุงโครงสร้างดิน

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกรและแปลงปลูกอ้อยคั้นน้ำ สุพรรณบุรี 50

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชโดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้นำเทคโนโลยีด้านการปลูกพืชมาใช้ในการเป็นต้นแบบให้เกษตรกรที่สนใจ เช่น การปลูกพืชผักหมุนเวียน ได้แก่ พริก ผักกาดขาว กวางตุ้ง ผักบุ้ง ผักสลัดเรดโอ๊ค ผักสลัดกรีนโอ๊ค ผักกาดหอม และการปลูกไม้ผล ได้แก่ มะนาวพันธุ์พิจิตร 1 แก้วมังกร มะดัน ถั่วลิสงน้ำว่า มะละกอ มะไฟ ทูเรียน และสนับสนุนต้นกล้ามะละกอ พริก และหน่อกล้วย ให้แก่เกษตรกรที่มาศึกษาดูงาน

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานมีเกษตรกรสนใจเข้ามาเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการปลูกพืชแบบผสมผสานโดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง และนำเทคโนโลยีของกรมฯ เช่น ปุ๋ยหมักเต็มอากาศ ไล่เดือนฝอย และสารชีวภัณฑ์ มาปรับใช้โดยมุ่งเน้นการผลิตเพื่อความพอมี พอกิน พอใช้ และเป็นแหล่งอาหารภายในครัวเรือน และนำผักที่บริโภคไม่ทันไปจำหน่ายทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ ภายในชุมชนได้

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพแปลงปลูกผัก

โครงการวิจัยและพัฒนามะกอกน้ำมัน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์

1. รวบรวมพันธุ์มะกอกน้ำมันจากต่างประเทศและปลูกศึกษา
2. ศึกษาศักยภาพในการผลิตมะกอกน้ำมันในประเทศไทย

ผลการดำเนินงาน

มีการดูแลแปลงศึกษาทดสอบมะกอกน้ำมัน 8 สายพันธุ์ ได้แก่ Arbequina Manzanillo Itrana Coratina Roggianella Cipressino oblica และเบอร์ 000511 ในพื้นที่ 3 ไร่ จากการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของมะกอกน้ำมันแต่ละสายพันธุ์ พบว่าสายพันธุ์ Arbequina มีการเจริญเติบโตค่อนข้างดีที่สุดเมื่อเทียบกับสายพันธุ์อื่น มีขนาดของเส้นรอบวงโคนต้น 99 เซนติเมตร ความสูง 257 เซนติเมตร และเส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่ม 225 เซนติเมตร และมีการอนุรักษ์พันธุ์กรรมมะกอกน้ำมันแต่ละสายพันธุ์ โดยขยายพันธุ์ด้วยวิธีการตอนและปักชำกิ่งไว้ปลูกซ่อมทดแทนต้นที่ตาย เพื่อไม่ให้สูญพันธุ์และป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่เข้าทำลาย ได้แก่ แมลงหนอนหลวง ตัวงสีน้ำเงิน และเพลี้ยหอย

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงปลูกมะกอกน้ำมันเพื่อศึกษาทดสอบ จำนวน 8 สายพันธุ์ เพื่อศึกษาศักยภาพในการผลิตมะกอกน้ำมันในประเทศไทย ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตและความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพแปลงมะกอกน้ำมัน

โครงการทับทิมสยาม 06 จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์

เป็นที่ปรึกษาของศูนย์ศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้และไม้ดอกไม้ประดับ โครงการทับทิมสยาม 06 ตามคำร้องขอ

ผลการดำเนินงาน

มีการให้คำปรึกษาในการจัดทำแปลงรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ รวบรวมพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับพื้นเมือง รวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพร รวบรวมพันธุ์ไม้ชื่อพระนาม และปลูกปกรักษาต้นไม้เดิม จำนวน 30 ไร่ เพื่อการอนุรักษ์พืชท้องถิ่นและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ และมีการขยายพันธุ์พืช เช่น มะนาว ฝรั่ง ฯลฯ โดยวิธีการตอนกิ่งและปลูกเพิ่มเติมภายในศูนย์ฯ พร้อมให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ประจำโครงการทับทิมสยาม 06

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานเจ้าหน้าที่ได้ให้คำปรึกษาเรื่อง การดูแลรักษาต้นกล้วยไม้และพืชอื่น ๆ เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช ให้กับเจ้าหน้าที่โครงการทับทิมสยาม 06 ตามคำร้องขออย่างต่อเนื่อง

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพแปลงกล้วยไม้

โครงการทัพบิมสยาม 07 จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแปลงต้นแบบในการผลิตพืชผักและไม้ผล
2. เป็นแหล่งให้บริการทางวิชาการและพันธุ์พืช

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 50 ราย ณ โครงการทัพบิมสยาม 07 จังหวัดศรีสะเกษ พร้อมติดตามผลการดำเนินงานและให้คำแนะนำเกษตรกร

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรหลักสูตรการปลูกพืชผักสวนครัว เช่น พริก กระเทียม กวางตุ้ง แตงกวา และถั่วฝักยาว มาปรับใช้ในการปลูกพืชผักไว้บริโภคภายในครัวเรือนเพื่อเป็นแหล่งอาหาร ทำให้ลดภาระค่าใช้จ่ายและเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปัญหาอุปสรรค

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์

1. ทดสอบพันธุ์พืชและเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมในพื้นที่เพื่อขยายผลสู่เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ
2. ขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่สู่เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผล เช่น ลิ้นจี่พันธุ์นครพนม 1 เงาะโรงเรียน ลำไย กาแฟ มะม่วง ส้มโอ มังคุด มะกอกน้ำ กระท้อน และจัดทำแปลงปลูกไม้ผลใหม่ ได้แก่ ทุเรียน มะยงชิดแซมด้วยกล้วยน้ำว้า กาแฟ ซึ่งอยู่ระหว่างการดูแลรักษาเพื่อเป็นแปลงศึกษาดูงานการปลูกไม้ผลแต่ละชนิด

ภาพแปลงไม้ผล

จัดทำแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง 72 ในพื้นที่ 7 ไร่ ซึ่งอยู่ระหว่างการดูแลรักษา

ภาพแปลงปลูกมันสำปะหลัง

จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกยางพารา พันธุ์ RRIM 600 ได้ผลผลิต 1,195 กิโลกรัม ขายเป็นยางก้อน และปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 34 ต้น ซึ่งอยู่ระหว่างการดูแลรักษา

ภาพแปลงปลูกยางพารา

แปลงต้นแบบการปลูกพืชอินทรีย์ โดยปลูกผักสลัดหมุนเวียนตลอดทั้งปี แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทกินใบ ได้แก่ กะหล่ำปลี กวางตุ้ง คะน้า ผักกาดขาว ผักสลัด ผักบุ้ง ผักชีฝรั่ง กุยช่าย ชะอม มะกรูด
2. ประเภทกินดอก ได้แก่ บล็อกโคลี กะหล่ำดอก
3. ประเภทกินหน่อ/หัว ได้แก่ หน่อไม้ไผ่ตง ข่า ตะไคร้ ขมิ้น หอมแดง
4. ประเภทกินผล/ฝัก ได้แก่ ถั่วฝักยาว ข้าวโพด พริกไทยอ่อน

ภาพแปลงปลูกผักอินทรีย์

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยการเก็บเกี่ยวผลผลิตและทำการแปรรูป เช่น ข้าวอินทรีย์ เห็ดหลินจืออบแห้ง กล้วยตากอบน้ำผึ้ง กล้วยเบรกแตก แยมมะนาว ถั่วลิสงเคลือบ ข้าวเกียบฟักทอง ขนมะละกอโยเกิร์ต ข้าวเกรียบเห็ดผสมฟักทอง ทำน้ำยาล้างจาน น้ำมะนาว และอื่น ๆ โดยมีการแปรรูปผลผลิตรวม 262 กิโลกรัม แปรรูปน้ำมะนาว จำนวน 626 ขวด และแปรรูปอ้อยคั้นน้ำ จำนวน 401 ขวด

ภาพผลิตภัณฑ์แปรรูป

แปลงต้นแบบมะยงชิด โดยปลูกมะยงชิดเพื่อศึกษาการเจริญเติบโต เรื่อง ธาตุอาหารที่จำเป็น การตัดแต่งกิ่งทรงพุ่ม การวางระบบน้ำที่ส่งผลให้การปลูกมะยงชิดมีประสิทธิภาพคุ้มค่าต่อการลงทุน สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนและสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน

ภาพแปลงปลูกมะยงชิด

แปลงขยายพันธุ์มะนาว โดยการดูแลรักษาต้นพันธุ์และขยายพันธุ์มะนาวเพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรที่มีความสนใจเข้ามาศึกษาดูงาน จำนวน 1,000 ต้น การฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกมะนาวในวงท่อซีเมนต์และธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโต การจัดการทรงพุ่ม การวางระบบน้ำ วัสดุที่ใช้สำหรับปลูกมะนาว เพื่อบังคับให้ผลผลิตออกนอกฤดูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่าต่อการลงทุน และสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชนพัฒนาสังคมให้มีรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศต่อไป

ภาพแปลงขยายพันธุ์มะนาว

แปลงต้นแบบการผลิตเห็ดเศรษฐกิจ โดยการผลิตก้อนเชื้อเห็ด จำนวน 12,850 ก้อน ผลิตเชื้อเห็ดขยายจำนวน 1,198 ขวด และผลิตอาหารวัน จำนวน 31 ลิตร

ภาพการผลิตเห็ดเศรษฐกิจ

แปลงต้นแบบการผลิตไม้ดอก โดยการเพาะเมล็ดพันธุ์ไม้ดอกและนำลงปลูกตามแผนการปลูก ได้แก่ ดอกทานตะวัน จำนวน 1,000 ต้น ดาวเรือง จำนวน 1,000 ต้น บานชื่น จำนวน 1,000 ต้น เทียนหยด จำนวน 2,000 ต้น คอสโมส จำนวน 1,000 ต้น สร้อยไก่ จำนวน 1,000 ต้น แพงพวย จำนวน 200 ต้น และเก็บเมล็ดดอกทานตะวัน จำนวน 2 กิโลกรัม เก็บเมล็ดดอกบานชื่น จำนวน 0.5 กิโลกรัม และเก็บเมล็ดดอกเทียนหยด จำนวน 0.5 กิโลกรัม

ภาพแปลงไม้ดอก

แปลงต้นแบบเกษตรผสมผสานทฤษฎีใหม่ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. กิจกรรมประมง ผลผลิตได้ 460 กิโลกรัมต่อรุ่น
2. ปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้ผลผลิต 1,700 กิโลกรัม ผลิตพืชไร่หลังนา เช่น ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ได้ผลผลิต 221 กิโลกรัม
3. กิจกรรมพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ปลูกพืชผักตามฤดูกาล มะม่วง ไข่เลียงหวานสีทอง ชะอม ผักแขยง ดอกขจร รวมผลผลิตได้ 544 กิโลกรัมต่อปี
4. กิจกรรมปศุสัตว์เลี้ยงสุกรแม่พันธุ์ออกลูก 21 ตัวต่อปี เป้าหมาย 2 รุ่น และเลี้ยงไก่ดำได้ลูก 3 รุ่นต่อปี
5. ผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 2,000 กิโลกรัมต่อปี

ภาพกิจกรรมแปลงเกษตรผสมผสาน

ฝึกอบรมเกษตรกร สรุปผลการจัดฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี เดือนตุลาคม 2562 ถึงเดือนกันยายน 2563 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 7 หลักสูตร 315 ราย

ภาพการฝึกอบรม

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความเข้มแข็งและมีการรวมกลุ่มนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ประสบความสำเร็จจำนวน 19 ราย ด้านการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายสร้างรายได้ให้ครอบครัว จำนวน 40 ราย จัดทำเป็นโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านจันทน์หอมตาเสก จ.ศรีสะเกษ โรงเรียนตำราจตระเวนชายแดนบ้านรุน จ.สุรินทร์ และหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงบ้านกลาง ม.5 ต.ดงรัก อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ หมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนสวรรค์ ม.6 ต.โคกตาล อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

ปัญหาอุปสรรค

-

โครงการสาธิตการปลูกพืชในพื้นที่ดินเค็ม จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแปลงศึกษาถึงสาธิตตามแนวทางพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ให้เป็นต้นแบบและทางเลือกแก่เกษตรกร โดยนำเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในพื้นที่โครงการให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกพืชใช้น้ำน้อย ในวันที่ 25 สิงหาคม 2563 ณ โครงการสาธิตการปลูกพืชในพื้นที่ดินเค็ม จำนวน 30 ราย ให้เกษตรกรทำแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม ผลการฝึกอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 80.23

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานแปลงศึกษาถึงสาธิตตามแนวทางพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” สามารถใช้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชให้แก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานพร้อมทั้งฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกพืชใช้น้ำน้อย เกษตรกรนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองเพิ่มรายได้และพัฒนาอาชีพของตนเองมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการสาธิตทฤษฎีใหม่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลธงชัยเหนือ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสาธิตการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกอบรมของเกษตรกรผู้สนใจทั่วไปเพื่อนำไปปฏิบัติในพื้นที่ตัวเอง
3. เพื่อขยายผลการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่แก่เกษตรกรหมู่บ้านรอบโครงการ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการผลิตชีวภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างวันที่ 23-24 มกราคม 2563 ณ โครงการสาธิตทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 64 ราย

ผลสัมฤทธิ์

โครงการสาธิตทฤษฎีใหม่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่ผู้สนใจทั่วไปได้เข้ามาศึกษาดูงานได้นำไปปฏิบัติและเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกร

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้การทำการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ราษฎร
2. เพื่อสร้างแปลงต้นแบบและเครือข่ายการเกษตรระบบการปลูกพืชแบบผสมผสาน
3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชให้แก่เกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบปลูกยางพาราเป็นแนวรั้วรอบพื้นที่ใช้พื้นที่ RRIM 600 และ RRIT 251 จำนวน 120 ต้น ปาล์มน้ำมันพันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 พันธุ์สุราษฎร์ธานี 7 จำนวน 36 ต้น แปลงไม้ผลไม้ยืนต้น เช่น มะพร้าวน้ำหอม 30 ต้น มะม่วง 20 ต้น ลำไย 5 ต้น มะไฟ 4 ลิ้นจี่ 7 ต้น หนาก 20 ต้น ปลูกข้าวนาปีสำหรับบริโภคหลังจากนั้น ปลูกพืชไร่หลังนา และกิจกรรมสระน้ำ เลี้ยงปลานิล ปลาตะเพียน เป็นต้น พร้อมทั้งฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรเทคนิคการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ/ปลูกผักปลอดสารพิษ/พืชอินทรีย์ จำนวน 34 ราย

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงต้นแบบการปลูกพืชแบบผสมผสานและใช้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชให้แก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน พร้อมทั้งฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองและพัฒนาอาชีพของตนเองสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปัญหาอุปสรรค

พื้นที่โครงการติดชายแดนห่างไกลจากชุมชน ทำให้มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้้น้อย ไม่มีระบบสาธารณูปโภค และมีช้างป่าเข้าทำลายต้นพืชที่ปลูกไว้เสียหายเป็นประจำ

ภาพแปลงเกษตรกร

โครงการพัฒนาที่ดินของมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลกุดแห่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานวิชาการและเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร
2. เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชโดยพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

1. จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตพืช โดยใช้พริกพันธุ์จินดาศรีสะเกษ 84 และพันธุ์พริกขี้หนูหัวเรือศรีสะเกษ 13 จากนั้นนำเมล็ดพันธุ์พริกแช่ด้วยเชื้อไตรโคเดมาสด 250 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร เพาะในถาดรดด้วยน้ำผสมเชื้อไตรโคเดมาสดทุก 7 วัน เมื่อย้ายกล้าปลูกลงดินดูแลรักษารดน้ำใส่ปุ๋ยตามปกติ
2. จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-วัน เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวโพดฝักสดหลังนา โดยปลูกเมล็ดพันธุ์ด้วยปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-วัน อัตรา 500 กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 3 กิโลกรัม และใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวโพดได้อายุ 25-30 วันหลังปลูก ใส่โดยวิธีโรยข้างแถว
3. จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-ทู ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ การเตรียมเมล็ดพันธุ์ปลูกเมล็ดพันธุ์ด้วยปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-ทู จำนวน 1 ถัง ใส่ในน้ำสะอาดผสมให้ขึ้นเหนียว ใส่เมล็ดพันธุ์ข้าว 10-15 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกเคล้าจนสีดำเคลือบติดผิวเมล็ดพันธุ์ แล้วจึงนำไปหว่านใส่ปุ๋ยครั้งเดียว เมื่อข้าวได้อายุ 45 วันหลังปักดำ โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-ทู จำนวน 1 ถัง ปลูกผสมกับปุ๋ยเคมี สูตร 16-16-8 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่

ผลสัมฤทธิ์

มีแปลงต้นแบบการปลูกพืชแบบผสมผสานและได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชให้แก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน ซึ่งเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้และสามารถพัฒนาอาชีพของตนเองทำให้พึ่งพาตนเองได้

ปัญหาอุปสรรค - แรงงานในการดูแลรักษาแปลงไม่เพียงพอ

ภาพแปลงเรียนรู้

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่โครงการพิเศษ จังหวัดสุรินทร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกพืชผสมผสานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถผลิตอาหารสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรนอกเหนือจากการทำนา เพื่อให้พอกินพอใช้มีความยั่งยืนอยู่บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางเรียนรู้การปลูกพืชหมุนเวียนและสามารถสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชผักดำเนินการในพื้นที่ 2 ไร่ ณ โครงการพิเศษจังหวัดสุรินทร์ และขยายผลสู่เกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 10 ราย รายละ 0.5 ไร่ รวม 5 ไร่ โดยมีเกษตรกรสมาชิกโครงการเข้าศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีในการผลิตพืชผักและร่วมวางแผนการผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรจากพืชเฉลี่ย 43,560 บาท/ปี และรายจ่ายภาคการเกษตรจากพืชเฉลี่ย 36,505 บาท คงเหลือสุทธิ 7,055 บาท/ปี หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรจากพืชเฉลี่ย 38,350 บาท/ปี และรายจ่ายภาคการเกษตรจากพืชเฉลี่ย 28,200 บาท คงเหลือสุทธิ 10,150 บาท เกษตรกรมีรายได้คงเหลือเพิ่มขึ้นจากเดิม 3,095 บาท/ปี คิดเป็น ร้อยละ 43.87

2. ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน 25 ราย ประเมินความรู้ก่อนฝึกอบรมพบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย ร้อยละ 30.56 หลังการฝึกอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 60.04 และได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านฐานเรียนรู้โรงเรียนชาวนา ชะเรย์อิตยา ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ การผลิตเห็ดนางฟ้า การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และติดตั้ง Government Smart Box ให้ความรู้เรื่องพืชกับกรมวิชาการเกษตรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรวมทั้งผลิตและขยายพันธุ์เห็ดนางฟ้าให้เกษตรกรที่สนใจนำไปขยายพันธุ์ไว้ในพื้นที่ของตนเอง

ปัญหา/อุปสรรค

ภาพการฝึกอบรมเกษตรกรและแปลงเรียนรู้

โครงการผลิตพันธุ์พืชสนับสนุนมูลนิธิชัยพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตไม้ผลให้กับเจ้าหน้าที่ของโครงการฟาร์มทดสอบสาธิตเกษตรสองน้ำ และโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนี มูลนิธิชัยพัฒนา และสนับสนุนพืชพันธุ์ดีสำหรับปลูกในพื้นที่ของโครงการฯ

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษได้รับการประสานงานจากเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิชัยพัฒนาขอความอนุเคราะห์ให้จัดเตรียมต้นพันธุ์พร้อมส่งมอบให้มูลนิธิชัยพัฒนารายละเอียด ดังนี้

1. ผลิตต้นต่อมะขามเปรี้ยวความสูง 75 เซนติเมตร จำนวน 150 ต้น และต้นพันธุ์ดีมะขามเปรี้ยวพันธุ์ศรีสะเกษ 1 จำนวน 20 ต้น เพื่อส่งมอบให้กับมูลนิธิชัยพัฒนา
2. ผลิตต้นกล่อมะละกอฮอลแลนด์พันธุ์ศรีสะเกษ จำนวน 30 ต้น และต้นมะละกอฮอลแลนด์พันธุ์ศรีสะเกษ ให้ผลผลิต จำนวน 3 ต้น (ปลูกในกระถางขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 65 เซนติเมตร)

ผลสัมฤทธิ์

ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษได้ดำเนินการผลิตพืชพันธุ์ดี เช่น มะขามเปรี้ยวพันธุ์ศรีสะเกษ 1 และมะละกอฮอลแลนด์พันธุ์ศรีสะเกษ ตามที่มูลนิธิชัยพัฒนาขอความอนุเคราะห์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตไม้ผล (มะม่วง และมะขามเปรี้ยว) ให้กับเจ้าหน้าที่ของโครงการฟาร์มทดสอบสาธิตมีนเกษตรสองน้ำและโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนี มูลนิธิชัยพัฒนา พร้อมทั้งให้คำปรึกษาการผลิตไม้ผลตามการร้องขอของมูลนิธิชัยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา / อุปสรรค

-

ภาพต้นพันธุ์มะขามรอสนับสนุนมูลนิธิชัยพัฒนา

โครงการศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชโดยยึดแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาจักรีบรมนาถบพิตร ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร
2. เพื่อให้ประชาชนและบุคลากรของศูนย์ฯ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและตระหนักถึงความห่วงใยต่อพสกนิกรของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาจักรีบรมนาถบพิตร
3. เป็นสถานที่พักผ่อนท่องเที่ยว และออกกำลังกายของประชาชนทั่วไป

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบทฤษฎีใหม่พื้นที่ 11 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน อัตราส่วน 30:30:30:10 ดังนี้

1. พื้นที่ประมาณ 30% ขุดสระกักเก็บน้ำ
2. พื้นที่ประมาณ 30% ใช้ปลูกข้าว โดยเริ่มดำเนินการประมาณเดือนสิงหาคม 2563 และเก็บเกี่ยวผลผลิตเมื่อเดือนธันวาคม 2563
3. พื้นที่ประมาณ 30% ใช้ปลูกไม้ผลยืนต้น พืชผัก พืชไร่ และสมุนไพร ได้แก่ มะม่วงแก้วพันธุ์ศรีสะเกษ 007 มะละกอฮอลแลนด์พันธุ์ศรีสะเกษ มะนาวแป้นพันธุ์เพชรบุรี พริกขี้หนูผลใหญ่พันธุ์ศรีสะเกษ 1 พริกขี้หนูพันธุ์หัวเรือ 13 และ 25 มะเขือเทศพันธุ์ศรีสะเกษ 019 และพันธุ์ศรีสะเกษ 1 ผักสวนครัว ได้แก่ ต้นหอม ผักชีฝรั่ง บวบ คื่นหีบน้ำ กวางตุ้ง อ้อยคั้นน้ำ สับปะรด เพชรบุรี ขมิ้นชัน ไพร มะขามป้อม กล้วยหอม กล้วยไข่ และกล้วยน้ำว้า เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร เทคโนโลยีการใช้สารชีวภัณฑ์ (ไส้เดือนฝอย ไตรโคเดอร์มา) เพื่อลดการใช้สารเคมีและเทคโนโลยีปุ๋ยชีวภาพ (แทนแดง) เพื่อลดต้นทุนการผลิตเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจ
4. พื้นที่ประมาณ 10% ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (กุหลาบ ทานตะวัน ดาวเรือง และดาวกระจาย) ข้างบริเวณที่พัก เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนท่องเที่ยวของประชาชนทั่วไป

ผลสัมฤทธิ์

ผลการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริ และจัดการพื้นที่ดินโดยแบ่งเป็นสัดส่วน 30:30:30:10 สามารถก่อให้เกิดรายได้ตลอดทั้งปี สามารถขายผลผลิตในพื้นที่ของโครงการฯ และนำส่งเงินรายได้ จำนวน 10,154 บาท มีผู้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ จำนวน 9,068 ราย

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพแปลงเรียนรู้ฤๅษีใหม่

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดสุรินทร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตพืชอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้นักเรียน และครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์ ให้เพียงพอต่อความต้องการ
2. เพื่อฝึกหัดให้ครูและนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาพืชชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแก่วัยของนักเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปผลิตพืชในครัวเรือนของนักเรียน
3. เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการขายผลผลิตที่เกินความต้องการของโรงเรียนแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และนำรายได้มาใช้จ่ายสำหรับจัดซื้ออาหารที่จำเป็นที่ไม่สามารถผลิตในโรงเรียน เพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนต่อไป

ผลการดำเนินงาน

1. จัดทำแปลงต้นแบบขยายผลด้านเทคโนโลยีการผลิตถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท 84-1 ที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านชำปะโต หมู่ที่ 3 ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ พื้นที่ 1 ไร่ ได้ผลผลิต 86 กิโลกรัม/ไร่ และฝึกอบรมหลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตพืชอ้อยคั้นน้ำและถั่วเขียวตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) จำนวน 15 ราย
2. ขยายผลด้านเทคโนโลยีการผลิตอ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50 ในพื้นที่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์ ตำบลตะเคียน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1 ราย พื้นที่ 1 ไร่ อยู่ระหว่างการปลูกและดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเดือนมีนาคม 2564

ปัญหาอุปสรรค

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์ จังหวัดสุรินทร์ มีการปรับภูมิทัศน์ยังไม่แล้วเสร็จ จึงดำเนินงานที่โรงเรียนตระเวนชายแดน บ้านชำปะโต หมู่ที่ 3 ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ในพื้นที่ 1 ไร่

ภาพการฝึกอบรมเด็กนักเรียน

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดอำนาจเจริญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น
2. เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างถูกต้องวิธี
3. เกษตรกรมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษสู่การแปรรูป ณ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านภูตานกอย ตำบลคำโพน อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 ราย และหลักสูตรการปลูกพืชผักผสมผสานสู่การแปรรูปโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยฆ้อง ตำบลปากอ อำเภอนามน จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 ราย

ภาพการฝึกอบรมการแปรรูปผลผลิต

ผลสัมฤทธิ์

คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองมีความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้นสามารถนำความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ และการปลูกพืชผักแบบผสมผสานมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ จากการติดตามประเมินผลพบว่า ผู้ปกครองที่เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้จากการฝึกอบรมไปปฏิบัติจริง ได้แก่ การปลูกถั่วลิสง การทำแหนมเห็ด สามารถนำผลผลิตไปจำหน่ายในหมู่บ้านซึ่งได้ผลตอบแทนที่ดี และสามารถขยายผลการปลูกถั่วลิสงสู่แปลงเกษตรกร จำนวน 3 ราย ได้แก่ 1. นางอรพิน ใจน้อย บ้านภูตานกอย ตำบลคำโพน อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 2. นางชู ใจน้อย บ้านภูตานกอย ตำบลคำโพน อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 3. นางราตรี คำผา บ้านภูตานกอย ตำบลคำโพน อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเกษตรกรทั้ง 3 ราย ได้นำเทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสงจากแปลงต้นแบบของ ศกร.ตชด. มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

ปัญหา/อุปสรรค

-

ภาพการแปรรูปแทนมเห็ด

ภาพแปลงขยายผลการปลูกถั่วลิสง

โครงการสนับสนุนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตำบลศรีแก้ว อำเภอลำลูกกา จังหวัดยโสธร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการเกษตร
2. เพื่อให้เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพพึ่งพาตนเองได้

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงสาธิตเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดฝักสด เตรียมดินโดยการไถ 3 ครั้ง ปรับสภาพดินโดยการหว่านปูนโดโลไมท์ อัตรา 300 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมด้วยปุ๋ยหมักมูลไก่แกลบ อัตรา 300 กิโลกรัมต่อไร่ ไถพรวนด้วยจอบหมุน แล้วกร่องปลูกโดยใช้ระยะปลูก 75x20 เซนติเมตร จำนวน 1 ต้นต่อหลุม เตรียมเมล็ดพันธุ์ลูกผสมพันธุ์ด้วยปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟาร์-วัน อัตรา 500 กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 3 กิโลกรัม ใส่ปุ๋ยรองพื้น สูตร 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อข้าวโพดอายุ 25-30 วันหลังปลูก (ใส่โดยวิธีโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ) ดูแลรักษาให้น้ำโดยการปล่อยตามร่องข้าวโพด และกำจัดวัชพืชโดยวิธีกลตามความจำเป็นและติดตามประเมินผลเดือนละ 2 ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์

ได้จัดทำแปลงสาธิตโดยใช้เทคโนโลยีด้านพันธุ์พืช คือ พันธุ์ข้าวโพด 84-1 และปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟาร์-วัน ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตของต้นพืช มีเกษตรกรและนักเรียนสนใจเข้ามาเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดังกล่าวจากแปลงสาธิตมาปฏิบัติใช้ได้จริง เป็นการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชของเกษตรกร ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปัญหาอุปสรรค

ภาพแปลงปลูกข้าวโพด

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อยกระดับความรู้เรื่องดินและปุ๋ยให้แก่เกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตร “การเลือกใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ” โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 20 ราย จากการทำแบบทดสอบก่อน และหลังการฝึกอบรม (Pre-test Post-test) ผู้เข้ารับการอบรมได้ความรู้เพิ่มขึ้นจากการอบรม ร้อยละ 100 ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมโดยการทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่าเกษตรกรให้ระดับความพึงพอใจในด้านวิทยากรให้ระดับความพึงพอใจ ดีมากที่สุดด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร/การประชาสัมพันธ์ให้ระดับความพึงพอใจ ดี มากที่สุด และด้านการนำความรู้ไปใช้ ให้ระดับความพึงพอใจ ดี มากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้เลือกปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช สารเคมีป้องกันกำจัดโรค และแมลง ที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร และการจัดการดินให้เหมาะสมกับพื้นที่โดยใช้เทคโนโลยีเฉพาะพื้นที่โดยการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด

ภาพอบรมหลักสูตร การเลือกใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำแปลงสาธิตการเกษตรแบบผสมผสาน
2. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพืชพันธุ์ดี ให้แก่เกษตรกร และส่วนราชการอื่นที่สนใจ
3. เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ได้ดำเนินการ จัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบแปลงต้นแบบมะม่วง ปลุกมะม่วง 3 พันธุ์ ได้แก่ เชียวเสวย น้ำดอกไม้สีทอง โชคอนันต์ แปลงกระทอน พันธุ์ฝ้าย แปลงมะพร้าวน้ำหอม พันธุ์ชุมพร แปลงแก้วมังกร สายพันธุ์เวียดนาม แปลงกล้วยน้ำว้า พันธุ์มะลิอ่อน แปลงส้มโอพันธุ์ขาวน้ำผึ้ง แปลงมะขามเปรี้ยวยักษ์ คูแลร์รักษา ใส่ปุ๋ย ให้น้ำ กำจัดวัชพืช แปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผล คูแลร์รักษา ใส่ปุ๋ย ให้น้ำกำจัดวัชพืช ตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่ม พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่ง และทาบกิ่ง เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรและส่วนราชการที่สนใจรวมทั้งมี แปลงต้นแบบพืชไร่ แปลงอ้อยโรงงานพันธุ์อุทอง 15 แปลงต้นแบบพืชสมุนไพร รวบรวมพืชสมุนไพรมาปลูก คูแลร์รักษา เช่น กระเพรา กานพลู กระเทียม กระบือเจ็ดตัว ขมิ้นชัน ข่า เขยตายแม่ยายปรก เจตมูลเพลิงขาว เจตมูลเพลิงแดง ไพร เพกา เพชรสังฆาต ลิ้นมังกร หางไหล ตะไคร้หอม มะเกลือ มะกรูด มะขามป้อม บอระเพ็ด ฟ้ายะลวยโจร ส้มป่อยเสลดพังพอนตัวผู้ เสลดพังพอนตัวเมีย รากจืด เถาเอ็นอ่อน เป้าน้อย เป้าแดง หญ้าหนวดแมว หนอนตายอยาก สะเดา ดีปลี สนุ่เลือด อ้อยแดง เป็นต้น

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้รับองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกพืชผสมผสานซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ ช่วยสร้างรายได้ เพิ่มผลผลิตพืชที่สามารถทำรายได้ให้เกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นไม้ผลเช่น มะม่วง มะขาม เปรี้ยวยักษ์ กล้วยน้ำว้า และพืชไร่คือ อ้อยพันธุ์อุทอง 15

ภาพแสดงตัวอย่างการจัดทำแปลงเรียนรู้ภายในโครงการฯ

โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งผลิตพืชพันธุ์ดีบริการแก่เกษตรกร
2. เพื่อให้ได้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรแบบยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

ได้ดำเนินการ จัดทำแปลงต้นแบบระบบการปลูกพืชแบบผสมผสาน โดยพืชที่นำมาปลูกผสมผสาน ได้แก่ นุ่น มะค่า สะเดา เหยียง มะม่วง มะเฟือง มะนาว กระท้อน ใฝ่รวก มะรุม น้อยหน่า กล้าย สับปะรด ชะอม มะกรูด และไม้ดอกไม้ประดับ กล้ายไข่ ส้มโอ ผักหวานป่า แก้วมังกร ทุเรียน กำจัดวัชพืชเพื่อลดการใช้สารเคมี ตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ

แปลงต้นแบบปลูกอ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50 เตรียมดินโดยการไถพรวนด้วยพล 7 และได้กระจายพันธุ์สู่เกษตรกรรอบศูนย์

แปลงต้นแบบการปลูกมะละกอพันธุ์แขกดำศรีสะเกษ เป็นมะละกอที่คัดเลือกโดยศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ ลักษณะต้นเตี้ยติดผลเร็วหลังติดผล ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตราประมาณ 1-2 กิโลกรัม/ต้น/ปี ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ 10 กิโลกรัม/ต้น/ปี

แปลงต้นแบบการปลูกมะนาวนอกฤดูในวงบ่อซีเมนต์ ได้แก่ พันธุ์แป้นรำไพจำนวน 50 วงบ่อ พันธุ์พิจิตร 1 จำนวน 20 วงบ่อ และ พันธุ์ตาฮิติจำนวน 16 วงบ่อ ได้บังคับการออกดอกโดยการงดการให้น้ำจนใบเหี่ยว สดและหลุดร่วงประมาณ 50-60 เปอร์เซ็นต์ หลังจากนั้นให้น้ำตามปกติ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 200 กรัม/ต้น 2 ครั้ง ได้ผลผลิต 6,300 ผล/ไร่

แปลงต้นแบบการปลูกมะขามเปรี้ยว พันธุ์กระดานซัง กำจัดวัชพืชโดยการตัด เน้นการตัดวัชพืชให้สิ้น ทุก 1-2 เดือน แทนการฉีดพ่นสารเคมี เพื่อลดการทำลายสภาพแวดล้อม

ขยายเทคโนโลยีการใช้ไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยเพื่อกำจัดแมลงศัตรูผัก สู่หมู่บ้านบริวาร จำนวน 30 ราย พื้นที่ 15 ไร่

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินการ เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เช่น การตัดแต่งกิ่ง การลดการใช้สารเคมีโดยใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน การผลิตมะนาวนอกฤดู รวมทั้งแปลงเรียนรู้พืชการปลูกพันธุ์พืชต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้กับการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตในแปลงเกษตรกรเองได้

ภาพแปลงสาธิตระบบการปลูกพืชแบบผสมผสาน

ภาพแปลงสาธิตการปลูกมะนาวนอกฤดูในวงบ่อซีเมนต์

โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำแปลงตัวอย่างการจัดการระบบการปลูกพืช
2. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมขบวนการผลิตพืชที่ปลอดภัยภายใต้ระบบการจัดการคุณภาพพืช
3. ส่งเสริมการใช้ระบบน้ำและปุ๋ยที่มีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงตัวอย่างการปลูกสับปะรดบริโภคผลสดโดยเทคโนโลยีดิน พันธุ์และเทคโนโลยีการใช้น้ำตามคำวิเคราะห์ดิน แนะนำการดูแลรักษาต้นสับปะรด อบรมการใช้น้ำในแปลงเกษตรติดตามการดำเนินงานของเกษตรกรที่เข้ามารับการอบรมเรื่องต่าง ๆ พร้อมทั้ง จัดทำแปลงตัวอย่างการปลูกสับปะรดบริโภคผลสดพันธุ์เพชรบุรี โดยใช้เทคโนโลยีด้านพันธุ์และการใช้น้ำตามคำวิเคราะห์ดินเพื่อผลิตสับปะรดบริโภคผลสดพันธุ์เพชรบุรีในไร่นาเกษตรกร ใช้ระบบน้ำหยดเพื่อประหยัดน้ำและใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อบำรุงดิน

ผลสัมฤทธิ์

ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดบริโภคผลสดภายใต้โครงการชั่งหัวมัน เกษตรกรและผู้สนใจได้เรียนรู้และสามารถผลิตสับปะรดได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะความตระหนักเรื่องสุขภาพของเกษตรกรพร้อมทั้งคุณภาพของผลผลิต โดยการศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติได้จากแปลงสาธิตทั้งในพื้นที่โครงการและพื้นที่แปลงเกษตรกร รวมทั้งได้เรียนรู้ในเรื่องของพันธุ์ การจัดการปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช สามารถลดต้นทุนการผลิต การใช้ชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และสามารถเพิ่มรายได้จากการผลิตสับปะรดบริโภคผลสด

ปัญหา/อุปสรรค

พื้นที่ปลูกสับปะรดภายในโครงการฯ ดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำ ดินแน่นทึบ และปลูกสับปะรดติดต่อกันเป็นเวลานาน

ภาพการดำเนินงานแปลงสาธิตไร่เกษตรกร

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแปลงสาธิตการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ในพื้นที่ 15.5 ไร่ แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ในอัตราส่วนที่เหมาะสม คิดเป็นสัดส่วน 16/35.5/24.5/24 โดยมีรายละเอียดดังนี้

พื้นที่ส่วนที่ 1 สระน้ำ พื้นที่ 2.5 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน 16 % สามารถเก็บกักน้ำประมาณ 18,000 ลูกบาศก์เมตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกักเก็บน้ำฝนไว้ให้แก่ข้าวในแปลงนาในระยะที่ฝนทิ้งช่วง และใช้ในการปลูกพืชหลังนาในฤดูแล้งที่ใช้น้ำน้อย

พื้นที่ส่วนที่ 2 นาข้าว พื้นที่ 5.5 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน 35.5% โดยปลูกข้าวนาปี และหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวจึงได้ปลูกพืชไร่หลังนา เช่น ถั่วเหลืองฝักสดพันธุ์ ปอเทือง

พื้นที่ส่วนที่ 3 ปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/พืชไร่ พื้นที่ 3.8 ไร่หรือคิดเป็นสัดส่วน 24.5% ปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผลพืชไร่ ได้แก่ สะเดา ขี้เหล็ก ประดู่กิ่งอ่อน คุณ ยางนา มะกล่ำต้น มะรุม ไม้ผล ได้แก่ ขนุน น้อยหน่า มะม่วง ชมพู ส้มโอ ฝรั่ง ละมุด เก็บเกี่ยวผลผลิตจำหน่ายให้เกษตรกรบริเวณรอบโครงการ ซึ่งในส่วนนี้ได้นำเทคโนโลยีของกรมเข้ามาจัดการคือปุ๋ยหมักเติมอากาศและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเป็นธาตุอาหารของพืช

พื้นที่ส่วนที่ 4 ที่อยู่อาศัย พื้นที่ 3.7 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน 24% ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ถนน และเลี้ยงไก่ เป็ด ปลูกผักสวนครัวปลอดภัยจากสารพิษ พื้นที่ 0.75 ไร่ ปลูกผักกินใบและผักกินผล โดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์จำนวน 100 กิโลกรัม/พื้นที่ 0.75 ไร่ ทำการไถพรวนเพื่อให้ปุ๋ยอินทรีย์คลุกเคล้ากับดินจึงทำการเพาะปลูกพืชผัก

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรที่เข้ามาดูงาน เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำรูปแบบการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชหลังนาให้แก่เกษตรกร ซึ่งทำให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเรื่องปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักเติมอากาศ

ภาพการปลูกพืชหลังนาโดยใช้ถั่วเหลืองฝักสด

ภาพแปลงไม้ยืนต้น (สะเดา ขี้เหล็ก ยางนา คูณ ฝักหวานป่า)

ภาพแปลงไม้ผล (มะม่วง ขนุน ฝรั่ง)

โครงการศูนย์สาธิตการเกษตรแบบผสมผสานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสุขเดือนห้า อำเภอนินขาม จังหวัดชัยนาท

วัตถุประสงค์

ให้คำปรึกษาด้านพันธุ์พืช เทคโนโลยีการปลูกพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการดิน ปุ๋ยและน้ำ ในการผลิตพืชแก่เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการปลูกพันธุ์ถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท 72 มีการเจริญเติบโตดีเหมาะสมกับพื้นที่โดยใช้เทคโนโลยีสารชีวภัณฑ์ลดการระบาดของศัตรูพืช ให้คำแนะนำการบริหารจัดการศัตรูพืชโดยการนำแมลงที่สามารถกำจัดแมลงศัตรูพืชได้มาใช้เพื่อลดการใช้สารเคมี และมีรายได้จากการแปรรูปถั่วเขียว การสีข้าว เพื่อเป็นรายได้เข้าโครงการเจ้าหน้าที่ เกษตรกรและชาวบ้านบริเวณโครงการได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืช นอกจากนี้เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นจุดแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการผลิตพืช

ผลสัมฤทธิ์

ถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมฯ สู่เกษตรกรที่มาเข้าร่วมโครงการฯ และเกษตรกรได้นำเทคโนโลยีการผลิตพันธุ์พืชและเทคโนโลยีต้นพันธุ์พืชของถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท 72 ของกรมฯ ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจและทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นรู้จักการ และเกษตรกรยังสามารถใช้สารชีวภัณฑ์ในการแก้ไขปัญหาแมลงศัตรูพืชทำลายผลผลิตเบื้องต้นได้ และเป็นการลดการใช้สารเคมี รักษาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากปัญหาด้านสภาพอากาศจากฝนทิ้งช่วงทำให้ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอจึงส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวและถั่วเขียว

โครงการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินสำหรับทำนา บ้านเด่นใหญ่ อำเภอดันตะนา จังหวัดชัยนาท

วัตถุประสงค์

1. ให้คำแนะนำด้านวิชาการการปลูกพืชไร่หลังนา
2. เพื่อปรับปรุงบำรุงดินสำหรับทำนาให้ได้ผลผลิตสูง โดยนำเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยและพัฒนา
ด้านการเกษตร มาปรับใช้ในโครงการ

ผลการดำเนินงาน

สนับสนุนการปลูกพืชไร่หลังนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท 72 จำนวน 55 กิโลกรัม และ
ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 จำนวน 5 กระสอบ โดยเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 ได้หว่านถั่วเขียวในพื้นที่โครงการ
4 ไร่ และวันที่ 4 มิถุนายน 2563 ได้ดำเนินการไถกลบถั่วเขียวเนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง หลังจากนั้น
ได้ส่งมอบปุ๋ยชีวภาพฟิสิกซ์-ทู จำนวน 5 กิโลกรัม เพื่อใช้คลุมเมล็ดข้าวพันธุ์ กข 43 และเจ้าหน้าที่โครงการ
ได้หว่านข้าวพันธุ์ กข 43 วันที่ 2 สิงหาคม 2563 ได้ให้ความรู้การเพาะเห็ด แนะนำให้เกษตรกรมีการจัดการ
ดูแลรักษาความสะอาดในโรงเรือนและรักษาความชื้นให้เหมาะสมกับเห็ดแต่ละชนิดที่มีอยู่

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้นำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรคือ ปุ๋ยชีวภัณฑ์ฟิสิกซ์-ทู ไปใช้กับพื้นที่นาข้าวของ
ตนเอง เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและทำให้ได้ผลผลิตข้าวสูงขึ้น รวมทั้งนำเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยและพัฒนา
ด้านการเกษตรของกรมฯ มาปรับใช้ในโครงการฯ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อม

ภาพเกษตรกรดูงานและรับมอบเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว

โครงการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ ตำบลหนองกรดอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

ให้คำปรึกษาด้านพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการดิน ปุ๋ยและน้ำ ในการผลิตพืช แก่เจ้าหน้าที่ของโครงการ

ผลการดำเนินงาน

ได้ดำเนินกิจกรรมปลูกพืชไร่ โดยการ ปลูกข้าวโพดหวาน ข้าวโพดฝักอ่อน ถั่วเหลืองฝักสด ถั่วลิสง ปลูกสลับหมุนเวียนกับพืชผัก เช่น ผักบุ้งจีน กวางตุ้งดอก กวางตุ้งใบ ผักกาดขาว กวางตุ้งฮ่องเต้ กุยช่าย มะเขือชะอม เป็นต้น นอกจากนี้ ปลูกพืชสมุนไพร เช่น ว่านมหากาฬ ว่านหางจรเข้ หางไหล มะเกลือ ชุมเห็ดไทย เสลดพังพอนตัวผู้ พญายอ ฟ้าทะลายโจร กระชายดำ และหนอนตายหยาก ให้คำแนะนำด้านการผลิตพืชที่เหมาะสมกับการปลูกในพื้นที่ การจัดการศัตรูพืชในพืชผัก และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองเชียงใหม่ 60 จำนวน 5 กิโลกรัม และเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดนครสวรรค์ 3 จำนวน 10 กิโลกรัม

ผลสัมฤทธิ์

เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ได้เก็บผลผลิตพืชผักและพืชสมุนไพร นำไปจัดจำหน่ายให้ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ของโครงการฯ โดยรายได้ทั้งหมดนำมาจัดการบริหารภายในโครงการ ทั้งนี้ กรมวิชาการเกษตรได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักให้กับโครงการ ได้แก่ ถั่วเหลืองเขียวใหม่ 60 และข้าวโพดนครสวรรค์ 3 และให้คำแนะนำในการ

ภาพสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อใช้ในโครงการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ตำบลหนองกรด

โครงการพัฒนาพื้นที่มูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลหนองหม้ออำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

ให้คำปรึกษาด้านพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการดิน ปุ๋ยและน้ำ ในการผลิตพืชแก่เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ

ผลการดำเนินงาน

ให้คำแนะนำด้านการผลิตพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองเชียงใหม่ 60 จำนวน 5 กิโลกรัม และเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองหอมใบเตย จำนวน 5 กิโลกรัม ให้คำปรึกษาด้านการจัดการศัตรูพืช แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการ

ผลสัมฤทธิ์

หลังจากที่กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการให้คำปรึกษาและแนะนำในการผลิตพืชชนิดต่าง ๆ เช่น การปลูกถั่วเหลืองเชียงใหม่ 60 ทำให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการได้นำความรู้ไปปรับใช้ในในพื้นที่การเกษตรของตนเองรวมทั้งนำความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชไปใช้ในพื้นที่ด้วย

ภาพสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อใช้ในโครงการพัฒนาพื้นที่มูลนิธิชัยพัฒนาตำบลหนองหม้อ

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์

ให้คำปรึกษาด้านพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการดิน ปุ๋ยและน้ำ ในการผลิตพืชแก่เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ

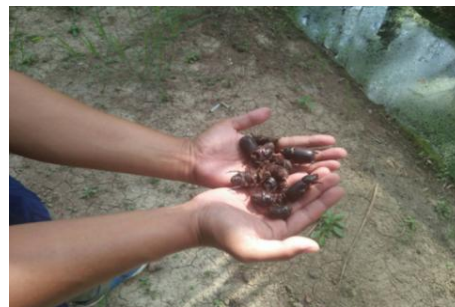
ผลการดำเนินงาน

1. ได้ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าว โดยสนับสนุนติดตั้งกับดักฟีโรโมนดักแรว และสนับสนุนแตนเบียนหนอนแมลงดำหนามมะพร้าว (*Asecodes hispinarum*) และแตนเบียนดักแด้แมลงดำหนามมะพร้าว (*Tetrastichus brontispae*) ติดตามผลการดำเนินงาน

2. สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืชร่วมกับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการฯ แนะนำแนวทางป้องกันกำจัดแมลงและไรศัตรูลิ้นจี่ ๒ ชนิดคือ หนอนกินช่อดอก และไรก้ามะหี พบการเข้าทำลายเล็กน้อย โดยให้ตัดแต่งกิ่งที่โดนทำลาย และสนับสนุนเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส (Bt) ใช้อัตรา ๖0 กรัมต่อน้ำ ๒0 ลิตร และเฝ้าระวังการเข้าทำลายของหนอนเจาะขั้วลิ้นจี่ โดยใช้วิธีกล เก็บทำลาย เนื่องจากพื้นที่โครงการหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ผลสัมฤทธิ์

จากการดำเนินงานทำให้เกษตรกรสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้กับชุมชนจากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้ง ผลิตภัณฑ์แปรรูป และค่าตอบแทนจากการให้บริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และให้คำแนะนำการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยใช้วิธีกล ลดการใช้สารเคมี ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและรักษาสิ่งแวดล้อม

ภาพสนับสนุนกับดักด้วงมะพร้าว และปล่อยแตนเบียนเพื่อป้องกันและกำจัดแมลงดำหนามหนอนหัวดำ

ภาพดำเนินงานร่วมกับสถาบันพืชสวนด้านการส่งเสริมการปลูกโกโก้ในสวนเกษตรผสมผสาน
ภายในพื้นที่โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

โครงการศูนย์เรียนรู้ตามรอยพระราชดำริ (ศูนย์เรียนรู้ตามรอยเท้าพ่อแห่งแผ่นดิน) ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์

ถ่ายทอดเทคโนโลยีแนะนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรด้านพืช ปุ๋ย

ผลการดำเนินงาน

ได้ดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรด้านปุ๋ยหมักเติมอากาศและปุ๋ยอินทรีย์ กิจกรรมพืชสวน พืชไร่ เช่น การปลูกมะละกอ ข้าวโพดหวาน และกล้วยหอม กิจกรรมไม้ผลและพืชผัก กิจกรรมไม้ดอกไม้ประดับ โรงเรือนเพาะเห็ด เกษตรกรมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรที่ได้รับองค์ความรู้เรื่องปุ๋ยหมักเติมอากาศ รวมทั้งปุ๋ยอินทรีย์ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต และ เพิ่มผลผลิตได้ จากการได้รับองค์ความรู้ดังกล่าว เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรแบบเดิมที่ใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาเป็นการใช้ปุ๋ยที่ได้จากธรรมชาติ เป็นการการรักษาสิ่งแวดล้อมและรักษาสุขภาพของเกษตรกรด้วย

ภาพพื้นที่บริเวณโครงการ

โครงการแปลงสาธิตการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์

1. จัดทำแปลงสาธิตเกษตรแบบผสมผสานและถ่ายทอดเทคโนโลยี
2. เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการเกษตรแบบผสมผสาน

ผลการดำเนินงาน

ได้ดำเนินการปลูกข้าว กข. 49 จำนวน 1 ครั้ง ได้ผลผลิต 2,536 กิโลกรัม จำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว และได้ปลูกข้าวพันธุ์ กข. 31 ลงไปในพื้นที่นา ร่องสวนปลูกพริก มะเขือเปราะ ผักบุ้งจีน คื่นช่าย ผักกาดหอม ฝรั่งพันธุ์กิมจู ดอกดาวเรืองตัดดอก ส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่ ชมพูพันธุ์ทับทิมจันทร์ มะเขือยาว ฟักทอง พริก เป็นพืชเสริม และมีการทำโรงเรือนเพาะเลี้ยงเห็ดครึ่งแปลง และอีกครั้งแปลงมีการปลูกสร้างโรงเลี้ยงหมูหลุม และโรงเลี้ยงไก่ไข่ การดูแลรักษา แปลงที่ปลูกพืชผักมีการรดน้ำ กาจัดวัชพืช ตัดหญ้า ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 , 46-0-0 อัตรา 30 กิโลกรัม/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยคอก อัตรา 2 ตัน/ไร่ ใช้ไส้เดือนฝอยฉีดพ่นในผักกินใบเพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช แปลงที่ปลูกไม้ผล มีการรดน้ำ กาจัดวัชพืช ตัดหญ้า ตัดแต่งกิ่ง ห่อผลผลิตไว้จำหน่าย ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 อัตรา 200-500 กรัม/ต้น และใช้กับดักล่อแมลงวันผลไม้ ในแปลงไม้ผล

ผลสัมฤทธิ์

พื้นที่ดังกล่าวสามารถจัดทำเป็นต้นแบบแปลงเกษตรแบบผสมผสานในที่ราบลุ่มภาคกลางที่มีการทำนาปลูกพืช เพาะเห็ด เลี้ยงปลา และ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งได้นำเทคโนโลยีของกรมมาปรับใช้ในพื้นที่โครงการเช่น การใช้แตน-เบียน ในการกำจัดแมลงศัตรูพืชหรือสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรยอมรับในเทคโนโลยีของกรมฯ เนื่องจากเป็นวิถีทางธรรมชาติไม่ใช้สารเคมี รวมทั้ง ลดต้นทุนในการผลิตได้ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

ภาพสนับสนุน แตน-เบียน พร้อมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดแมลงในแปลงมะพร้าว

ภาพสนับสนุนไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทย สารชีวภัณฑ์ BT และปุ๋ยหมักเติมอากาศ
เพื่อใช้ในแปลงปลูกดาวเรืองและพืชผักชนิดต่าง ๆ

โครงการศูนย์สาธิตพืชไร่และพืชสวนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจและรู้จักการใช้ประโยชน์จากสารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

จัดฝึกอบรม หลักสูตร “การใช้สารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร” มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 30 ราย โดยเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำการใช้สารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ ให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตร ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยมากขึ้น โดยผู้เข้ารับการอบรมจำนวนทั้งสิ้น 30 ราย มีความรู้เพิ่มขึ้นจำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.7 มีความรู้เท่าเดิม จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยมีผลคะแนนก่อนฝึกอบรมเฉลี่ย 5.2 คะแนน และมีผลคะแนนหลังฝึกอบรมเฉลี่ย 8.83 คะแนน

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรหรือผู้สนใจ มีความรู้ความเข้าใจและวิธีการใช้ประโยชน์จากสารชีวภัณฑ์ทางการเกษตรมากขึ้น และได้เข้ามาเรียนรู้ระบบการปลูกพืชเศรษฐกิจแบบผสมผสาน สามารถนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปปรับใช้ในพื้นที่เกษตรของตนเองได้

ปัญหา/อุปสรรค

สภาพดินและแหล่งน้ำมีความเค็ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ภาพการติดตามงานและการให้คำแนะนำปรึกษา

โครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชชนนี จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจและรู้จักการใช้ประโยชน์จากสารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

จัดฝึกอบรม หลักสูตร “การใช้สารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร” มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 30 ราย ผู้เข้ารับการอบรม เป็นเพศชายร้อยละ 24 เพศหญิงร้อยละ 76 ส่วนใหญ่มีอายุ อยู่ในช่วง 51-60 ปี ร้อยละ 36 มากกว่า 60 ปี ร้อยละ 20 มีอายุอยู่ในช่วง มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี ร้อยละ 20 มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี ร้อยละ 20 และมีอายุน้อยสุดอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 16 ระดับการศึกษา ประถมศึกษาร้อยละ 62.5 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 8.3 และปริญญาตรีร้อยละ 12.5 มีประสบการณ์ในการผลิตพืชน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 52.2 มีประสบการณ์ในการผลิตพืช 6-10 ปี ร้อยละ 26.1 และมีประสบการณ์ในการผลิตพืชมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 21.7 และผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 ราย มีความรู้เพิ่มขึ้น จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลคะแนนก่อนฝึกอบรมเฉลี่ย 3.69 คะแนน และมีคะแนนหลังฝึกอบรมเฉลี่ย 7.3 คะแนน สามารถสรุปได้ว่าการฝึกอบรมในหลักสูตร “การใช้สารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร” สามารถทำให้ผู้อบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม

ผลสัมฤทธิ์

เจ้าหน้าที่โครงการฯ และเกษตรกรรู้จักและเข้าถึงเทคโนโลยีการใช้สารชีวภัณฑ์ ของกรมวิชาการเกษตร และที่สำคัญได้ศึกษาและเรียนรู้แปลงตัวอย่างของระบบการปลูกพืชเพื่อความยั่งยืนของพื้นที่ การเรียนรู้การใช้สารชีวภัณฑ์ทางการเกษตรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการฯ และกิจกรรมของโครงการฯ ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจเข้าศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาพการเป็นวิทยากร ต้อนรับคณะ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะศึกษาดูงาน

ภาพการเป็นวิทยากร ต้อนรับคณะ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะศึกษาดูงาน

ภาพการติดตามงาน และการให้คำแนะนำปรึกษา

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลบึงชำอ้อ อำเภอนongเสือ จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์

ให้คำปรึกษา และสนับสนุนองค์ความรู้ด้านวิชาการในการผลิตพืช

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรดำเนินการ ให้คำแนะนำข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับวิธีการใช้ปุ๋ยชีวภาพ ฟิซีฟิอาร์-ทู ในนาข้าว และสนับสนุน ฟิซีฟิอาร์-ทู กำจัดวัชพืชและการป้องกันกำจัดหนุ่ทองข้าวที่ขึ้นไปทำลาย ผลผลิตปาล์มน้ำมัน โดยใช้กับด้กร่วมกับการตัดแต่งกิ่งให้สะอาด การปลูกพืชหมุนเวียน เช่น การปลูกพืชไร่หลังนา ทั้งนี้เพื่อตัดวงจรของโรคและแมลงศัตรูพืช ทั้งนี้ กรมวิชาการเกษตรได้สนับสนุนปุ๋ยชีวภาพ ฟิซีฟิอาร์-ทู เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในโครงการ

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรและนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง ในเรื่องของการใช้ฟิซีฟิอาร์-ทู ในนาข้าว การกำจัดวัชพืช และการตัดวงจรของโรคและแมลงศัตรูพืช หลักจากแนะนำแล้วผลผลิตมีคุณภาพที่ดีขึ้นและหนุ่ที่ทำลายผลผลิตปาล์มลดลง แมลงศัตรูพืชลดลง

ภาพแปลงเกษตรกรบริเวณรอบโครงการ

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนาบ้านชวดบัว ตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผลต่าง ๆ เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรในยามเกิดภัยพิบัติ
2. ให้คำปรึกษา และสนับสนุนองค์ความรู้ด้านวิชาการในการผลิตพืช

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในโครงการมูลนิธิฯ ในการเพาะเมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ และขยายกิ่งพันธุ์ไม้ผล อาทิเช่น มะม่วง ฝรั่ง มะขาม ส้มโอ กล้วย มะพร้าว เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่บริเวณจังหวัดนครนายกและจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้ง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ พื้จีพีอาร์-ทู ในนาข้าว และสนับสนุน พื้จีพีอาร์-ทู

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรและนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทำให้ผลผลิตที่ได้จากการใช้ปุ๋ยชีวภาพมีคุณภาพที่ดี และได้ผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผลเพื่อแจกจ่ายเกษตรกรในยามเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ

ภาพการดำเนินงานในกิจกรรมภายในโครงการฯ

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนาบ้านบางขอม ตำบลดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์

ให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางด้านวิชาการในการผลิตพืชให้เจ้าหน้าที่โครงการฯ

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรดำเนินการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการใช้ปุ๋ยชีวภาพ พีจีพีอาร์-ทู ในนาข้าว และสนับสนุน พีจีพีอาร์-ทู ตรวจสอบและให้คำปรึกษา จำนวน 6 ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรและนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง

ภาพการดำเนินงานในกิจกรรมภายในโครงการฯ

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลศรีจุฬา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์

ให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางด้านวิชาการในการผลิตพืชให้เจ้าหน้าที่โครงการฯ

ผลการดำเนินงาน

- 1.ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการขอรับรองการผลิตระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช
- 2.ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรของโรคและแมลงศัตรูพืช

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรและนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเองซึ่งทำให้แมลงศัตรูพืชลดลง และทำให้รู้ขั้นตอนในการจัดการคุณภาพ GAP ของกรมวิชาการเกษตร

ภาพให้คำปรึกษาและแนะนำด้านเกษตร

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลสุขฤทัย อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี

วัตถุประสงค์

1. เกษตรกรได้เรียนรู้การเกษตรตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่
2. เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต รวมทั้ง การใช้ทรัพยากรดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

ผลการดำเนินงาน

แปลงต้นแบบทฤษฎีใหม่ ภายในโครงการดำเนินการดังนี้

ได้ดำเนินการทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ในพื้นที่ 10 ไร่ 81.5 ตารางวา แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ในอัตราส่วน ร้อยละ 16-35.5-24.5-24 โดยมีรายละเอียดดังนี้

พื้นที่ส่วนที่ 1 สระน้ำ พื้นที่ 2.3 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน 23% สามารถเก็บกักน้ำประมาณ 6,200 ลูกบาศก์เมตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกักเก็บน้ำฝนไว้ให้แก่ข้าวในแปลงนาในระยะที่ฝนทิ้งช่วงและใช้ในการปลูกพืชหลังนาในฤดูแล้งที่ใช้น้ำน้อย เลี้ยงปลากินพืช แบบปล่อยตามธรรมชาติ เพื่อเป็นรายได้เสริมและบริเวณขอบสระน้ำปลูกไม้ผล มะพร้าว แก้วมังกร แชมและปลูกหญ้าแฝกเสริมเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

พื้นที่ส่วนที่ 2 นาข้าว พื้นที่ 4.1 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน 41% โดยปลูกข้าวนาปีพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เพื่อเก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน

พื้นที่ส่วนที่ 3 ปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล พื้นที่ 1.9 ไร่หรือคิดเป็นสัดส่วน 19% ปลูกไม้ ไม้ผล ได้แก่ ขนุน น้อยหน่า มะม่วง ชมพู่ ส้มโอ ฝรั่ง มะปราง มะยงชิด มะดัน มะกอกน้ำ มะขามเปรี้ยว เก็บเกี่ยวผลผลิตจำหน่าย แปรรูปผลผลิตจำหน่าย ตัดแต่งกิ่งไม้โดยคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรใส่ปุ๋ยหมักที่ผลิตเอง

พื้นที่ส่วนที่ 4 ที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัย พื้นที่ 1.7 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน 17% ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย และเลี้ยงสัตว์ปีก ปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษ ปลูกผักกินใบและผักกินผล โดยใส่ปุ๋ยหมักเดิมอากาศที่ ศวพ. อุทัยธานี นำไปสนับสนุน ทำการเพาะปลูกพืชผัก มีการปลูกพืชผักสลับหมุนเวียนตลอดทั้งปี จำหน่ายผักกินใบ ผักกินผลและมะนาว เลี้ยง เป็ดไข่ เลี้ยงสุกร

ผลสัมฤทธิ์

เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ มีเกษตรกรในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงและพื้นที่อื่นเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง เกษตรกรมีทักษะในการทำเกษตรมากขึ้น เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และเกษตรกรได้เข้ามาเรียนรู้ถึงรู้แบบการทำทฤษฎีใหม่ที่ถูกต้อง

ภาพบริเวณพื้นที่และกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลพงสวาย อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์

แปลงสาธิตการปลูกบัวในสภาพพื้นที่ลุ่มและชุ่มน้ำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกรที่สนใจ

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมการทำนาบัว แปลงนาบัว ปลูกบัวสัตตบพูน จำนวน 5,000 ไหล เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ดูแลโดยการใส่ปุ๋ย สูตร 0-3-0 อัตรา 1.5 ตัน/แปลง ใส่ปุ๋ย สูตร 15-15-15 อัตราแปลง 150 กิโลกรัม/แปลง ปัจจุบันเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ วันละ ประมาณ 500 ดอก ขายส่ง ราคา ดอก ละ 70 สตางค์ - 1.50 บาท ตามราคาท้องตลาด และเมื่อดอกเริ่มมีคุณภาพและผลผลิตลดลงจะทำการย้ายบัว และมีการปล่อยปลากินพืช (ปลาทับทิม) เพื่อให้กินวัชพืชในแปลงนาบัว และเป็นรายได้ของโครงการฯ

กิจกรรมการปลูกพืชบนคันดินรอบนาบัว ทำการปลูก มะละกอ พักทอง มะเขือเปราะ ถั่วฝักยาว ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง และมีการปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์

กิจกรรมการปลูกหญ้าแฝก ปลูกหญ้าแฝก รอบแปลงนาและแปลงข้าว เพื่อป้องกันพังทลายของดิน ทำการตัดแต่ง ใส่ปุ๋ยคอก และปลูกซ่อมแซมต้นหญ้ากอที่ไม่สมบูรณ์ ดำเนินการก่อสร้างโรงจอดรถสำหรับผู้เข้าศึกษาดูงานในโครงการ

ผลสัมฤทธิ์

ได้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำการเกษตรในพื้นที่ลุ่มโดยปลูกบัวเป็นพืชหลัก เทคโนโลยีซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาอาชีพให้เพิ่มผลผลิตได้ รวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับบัว โดยเฉพาะบัวสีของไทย ยังมีอีกองค์ความรู้มากมายที่ยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังจึงเราอยากให้การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ได้นำไป ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านต่าง ๆ เช่นในเชิงวิทยาศาสตร์ สุขภาพ รวมถึงในเชิงเศรษฐกิจ

ภาพการดำเนินการปลูกบัว

วันวิสาข

วิกตอเรีย หรือ บัวกระดัง

บัวยักษ์

ภาพแสดงพันธุ์บัว ทั้ง 11 ชนิด ภายในโครงการ

ภาพการป้องกันและกำจัดแมลงแปลงมะพร้าวและปล่อยแตน-เบียน ในพื้นที่เพิ่มเติมของโครงการ

โครงการธนาคารอาหารชุมชนบ้านหนองตาตั้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์

เป็นแปลงสาธิตด้านการผลิตพืชอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษให้กับราษฎรในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมแปลงไม้ผล มีผลไม้หลายชนิดปลูกในพื้นที่ จำพวก ฝรั่ง มะม่วง ชมพู่ มะขาม ละมุด มะละกอ ส้มโอ กล้วยน้ำว้า มีการดูแลรักษาโดยการกำจัดวัชพืช เน้นการตัดวัชพืชให้สั้น ทุก 1-2 เดือน แทนการฉีดพ่นสารเคมี เพื่อลดการทำลายสภาพแวดล้อม การปนเปื้อนสารพิษตกค้าง ใส่ปุ๋ยคอกเพื่อบำรุงดิน 500 กรัมต่อต้น เดือนละ 1 ครั้ง พืชผลต้นใหญ่ คือ มะม่วง มะขามเปรี้ยวยักษ์ อัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้น ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 ต้นละประมาณ 1 กิโลกรัม ใส่ในช่วงที่ต้นกำลังติดผล เมื่อพบปัญหาแมลงวันผลไม้ จะใช้สารเมทิลยูจินอล และเหยื่อโปรตีนพร้อมสารฆ่าแมลง

กิจกรรมพืชผักและพืชสมุนไพร พืชไร่ ปลูกพืชสมุนไพร พริกไทย ดีปลี บอระเพ็ด พญาไร้ใบ กระชายแดง ขมิ้นขาว กล้วยหนวดแมว ขมิ้นเหลือง หอมานั่งแท่น อ้อยแดง ตะลิงปลิง หม่อนพันธุ์เชียงใหม่ จำนวน 12 ต้น ปลูกผักคะน้า กวางตุ้ง ผักบุ้ง บร็อคโคลี่ กะหล่ำปลี มะรุม ฟักทอง มะเขือเทศ มะเขือยาว พริก ชะอม เหียง ดูแลรักษาโดยการกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย 15-15-15, 46-0-0 อัตรา 30 กิโลกรัม/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 2,000 กิโลกรัม ด้านพืชผัก ปลูกผักกินใบ กำจัดศัตรูพืชโดยใช้ไล่เดือนฝอย

กิจกรรมปลูกพืชไร่ ปลูกข้าวข้าวโพดข้าวเหนียว ได้ผลผลิตเฉลี่ย 300 กิโลกรัม/ไร่

ผลสัมฤทธิ์

ชุมชนองค์กรท้องถิ่น และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารจัดการพื้นที่ ทำให้เกิดความสมดุลในการพัฒนา มีการพึ่งพาตนเองของชุมชนตามแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งอาหารตัวอย่างด้านพืชและให้ราษฎรเข้าร่วมโครงการให้รู้จักการระบบนิเวศน์ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมของชุมชน ใช้พื้นที่ที่ทำกินของตนเอง มาใช้ประโยชน์ให้เกิดผลผลิตสูงสุดและยั่งยืน

ปัญหา/อุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการโครงการ/แผนงาน/แผนงานแบบบูรณาการ เป็นโครงการที่อยู่ตามแนวชายแดน การบริหารจัดการค่อนข้างยาก เนื่องจากอยู่ไกลเนื่องจากพื้นที่ของโครงการฯ ตั้งอยู่บนภูเขาสูง

ภาพการดำเนินการปลูกผักในแปลงโครงการพระราชดำริบ้านหนองตาตั้ง
ประกอบด้วย พริกเผ็ด พริกมันบางช้าง กะหล่ำปลี ผักกาดกวางตุ้งและผักบุ้งจีน ยอดไผ่9

**โครงการพระราชทานปลูกผักปลอดสารพิษ (ผักดิน) เขตพระราชฐาน
ในพระองค์ฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**

วัตถุประสงค์

1. ดำเนินการแปลงไม้ผลและแปลงสมุนไพรเพื่อเป็นแหล่งอาหารสำหรับข้าราชการในวัง
2. แปลงตัวอย่างให้กับเกษตรกรโดยรอบโครงการเพื่อมาเรียนรู้การทำการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

การดูแลรักษาพืชที่ปลูกได้แก่ หม่อน มะม่วง มะพร้าว น้ำหอม ขนุน มะกรูด ส้มโอ มะนาว และฝรั่ง ตามแผนผังการปลูกพืชในพื้นที่รับผิดชอบกรมวิชาการเกษตร พันธุ์หม่อน ได้แก่ พันธุ์เชียงใหม่ 60 จำนวน 100 ต้น พันธุ์มะม่วง ได้แก่ พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง พันธุ์ 3 ถั่ว พันธุ์โชคอนันต์ พันธุ์เบาใต้ พันธุ์มหาชนก พันธุ์มันขุนศรี พันธุ์แก้วลิ้มร้งและพันธุ์แก้วขมิ้น รวมทั้งหมดจำนวน 40 ต้น มะพร้าว น้ำหอม รวมทั้งหมดจำนวน 30 ต้น พันธุ์ขนุน ได้แก่ พันธุ์เพชรดำรงค์ พันธุ์ทองประเสริฐ และพันธุ์เพชรราชา รวมทั้งหมดจำนวน 9 ต้น มะกรูด ตัดใบ จำนวน 25 ต้น ส้มโอ ได้แก่ พันธุ์ขาวแตงกวา และพันธุ์ขาวน้ำผึ้ง รวมทั้งหมดจำนวน 25 ต้น พันธุ์ฝรั่ง ได้แก่ พันธุ์กิมจู จำนวน 66 ต้น พันธุ์มะนาว ได้แก่ พันธุ์แป้นพิจิตร พันธุ์แป้นจริยา และพันธุ์ทุลเกล้า รวมทั้งหมดจำนวน 82 ต้น พร้อมทั้ง วางระบบน้ำให้เหมาะสมกับการปลูกพืชตรวจเช็คระบบน้ำให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ และดูแลรักษาต้นพืช ได้แก่ กำจัดวัชพืชการใช้วัสดุคลุมดิน ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศและปรับปรุง สภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ กำจัดแมลงศัตรูพืช และซ่อมแซมต้นพืชที่ทรุดโทรม

ผลสัมฤทธิ์

ได้แปลงต้นแบบให้แก่เจ้าหน้าที่โครงการฯ เกษตรกร และผู้สนใจสามารถ นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับ พื้นที่ของตนเองได้ต่อไป

ภาพแสดงพื้นที่และกิจกรรมภายในโครงการฯ

โครงการพัฒนาพื้นที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร.) ไม้ผลภาคใต้ จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์

เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ไม้ผลภาคใต้ที่เสื่อมสภาพจากภัยแล้ง ให้กลับสู่สภาพปกติ พร้อมจัดหา และดูแลรักษาต้นไม้ผลภาคใต้และกล้วยสายพันธุ์ต่าง ๆ

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้คำปรึกษาด้านการจัดการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ ในสวนไม้ผลภาคใต้เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ไม้ผลภาคใต้ที่เสื่อมสภาพจากภัยแล้ง ให้กลับสู่สภาพปกติ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในสวนไม้ผลภาคใต้ และแปลงรวบรวมพันธุ์กล้วย

ผลสัมฤทธิ์

ได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการขยายผลไม้ผลภาคใต้ให้กับทหาร เมื่อเวลาปลดประจำการจะได้นำไปปรับใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

ภาพแสดงการดำเนินงานและกิจกรรมภายในโครงการฯ

โครงการทดลองปลูกผักลอยน้ำเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

วัตถุประสงค์

ดำเนินการทดลองปลูกผักลอยน้ำและพืชอื่น ๆ ที่สามารถขึ้นได้ในน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัยที่มีน้ำท่วมขังนาน ๆ เพื่อใช้สำหรับบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ราษฎรระหว่าง ประสบอุทกภัย

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการขยายผลการปลูกผักลอยน้ำในพื้นที่เป้าหมายจำนวน 2 ราย ได้แก่ 1) ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง หมู่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 2) จุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมหาสวัสดิ์ หมู่ 3 ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่เป้าหมายได้ ทำให้พื้นที่ดังกล่าวเหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นพื้นที่ขยายผลการทดลองปลูกผักลอยน้ำ ซึ่งดำเนินการในปีงบประมาณ 2563 นี้ การจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกผักลอยน้ำในพื้นที่ขยายผลจะมีขนาดแพ พืชผักที่ปลูก และต้นทุนการผลิตเหมือนกับการจัดทำแพต้นแบบในพื้นที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม และจะดำเนินงานต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2559 โดยจะซ่อมแซมแพลอยน้ำเดิมที่ชำรุดเสียหายให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และใช้ไม้ไผ่และโฟมเป็นวัสดุหลักในการจัดทำแปลงผัก รวมถึงการนำปัจจัยการผลิตไปมอบให้กับผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อใช้ในการดำเนินจัดทำแปลงผักลอยน้ำ ดำเนินการปลูกพืชผักในแปลงปลูกผักลอยน้ำพร้อมกับให้คำแนะนำในการดูแลรักษา โดยผลผลิตที่ได้แต่ละครั้งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะนำผลผลิตที่ได้มารับประทานภายในครอบครัวและบางส่วนแจกให้กับเพื่อนบ้านข้างเคียงหรือผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรนำความรู้ที่ได้จากการดูงานในศูนย์พัฒนาการเกษตรนครปฐม มาประยุกต์ใช้ในแปลงของตนเอง จัดหาอุปกรณ์ที่ทำได้ในท้องถิ่นเพื่อมาทำแพลอยน้ำโดยลดต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าแพต้นแบบและได้นำเทคโนโลยีการปลูกพืชบนแพลอยน้ำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา/อุปสรรค

1. ในการดำเนินการสร้างแพผักลอยน้ำตัววัสดุที่ใช้ในการทำแพจะสลายตัวหรือเสื่อมสภาพเร็ว
2. พืชที่เหมาะสมต่อการปลูกในแพผักลอยน้ำเป็นพืชผักรับประทานใบ ถ้าเป็นพืชผักรับประทานผลจะไม่ค่อยเหมาะในการปลูกเนื่องจากมีระบบรากที่ลึกกว่า
3. ต้นทุนการผลิตยังคงสูงกว่ารายได้ที่ได้รับเนื่องจากพืชที่ปลูกเป็นพืชที่ปลูกง่ายและมีราคาขายไม่แพง

ภาพศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง หมู่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม

ภาพจุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ หมู่ 3 ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม

โครงการพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืนในพระราชดำริ
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ
2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรอย่างปลอดภัย
3. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่มีปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐานในการทำการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

ได้ประสานกับสถานีพัฒนาที่ดินพระนครศรีอยุธยาเพื่อติดตั้งโรงปุ๋ยหมักระบบเติมอากาศด้านหลังโรงเรียนสอนดี และลงพื้นที่ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งขณะนี้พื้นที่ที่จะติดตั้งโรงปุ๋ยหมักระบบเติมอากาศยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ส่วนโรงปุ๋ยหมักระบบเติมอากาศ ขนาดกว้าง 1.1 เมตร ยาว 1.4 เมตร สูง 1.0 เมตร และขณะนี้อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมติดตั้ง

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ เพื่อเกษตรกรในพื้นที่มีปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐานในการทำการเกษตร พร้อมทั้งมีการตรวจรับรอง GAP พืช ให้กับเกษตรกรผู้สนใจการทำเกษตรอย่างปลอดภัย เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีในด้านสุขภาพให้กับเกษตรกรได้

ภาพพื้นที่บริเวณด้านหลังโรงเรียนสอนดีที่จะใช้สำหรับติดตั้งโรงปุ๋ยหมักระบบเติมอากาศ

ภาพโรงปุ๋ยหมักระบบเติมอากาศ ขนาดกว้าง ๑.๑ เมตร ยาว ๑.๔ เมตร สูง ๑.๐ เมตร

โครงการหมู่บ้านสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

1. ให้คำแนะนำทางวิชาการในการปลูกพืชตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม
2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีและกระจายพันธุ์พืชพันธุ์รับรองกรมวิชาการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการทำแปลงทดสอบเปรียบเทียบพันธุ์ทับทิมไทย-อิสราเอล พื้นที่ จำนวน 5 ไร่ พร้อมทั้งคำแนะนำการดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และเก็บข้อมูลผลผลิตและวิเคราะห์คุณภาพผลผลิต พบว่า ทับทิมทั้ง 3 สายพันธุ์ มีจำนวนผลผลิตอยู่ในช่วง 10.6-11.2 ผล/ต้น น้ำหนักผลผลิตอยู่ในช่วง 60.33-127.7 กรัม/ผล ความกว้างผลอยู่ในช่วง 48.24-63.34 เซนติเมตร ความยาวผลอยู่ในช่วง 46.56-57.01 เซนติเมตร ความหนาเปลือกอยู่ในช่วง 3.55-4.82 มิลลิเมตร ความหวานอยู่ในช่วง 12.72-12.80 องศาบริกซ์ และมีค่าปริมาณกรด 4.42-20.08 % และจัดทำแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิตแปลงสาธิตการผลิตสับปะรดบริโภคสดตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พื้นที่ 1.5 ไร่ เก็บข้อมูลการเจริญเติบโต แนะนำการดูแลรักษาผลผลิต การห่อผล และการเก็บเกี่ยวผลผลิต การขยายผลเทคโนโลยีการผลิตทับทิม พื้นที่ 1 ไร่ แนะนำการดูแลรักษา การตัดแต่งกิ่ง การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช จัดฝึกอบรม หลักสูตร “การใช้สารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร” มีผู้เข้ารับการอบรมมีจำนวน 30 ราย

ผลสัมฤทธิ์

เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร โดยเกษตรกรที่เข้ามาทำงานในโครงการนอกจากจะมีรายได้จากการจ้างแรงงานแล้ว ยังได้รับความรู้ด้านการเกษตร การผลิตพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ การผลิตพืชปลอดภัย การผลิตสับปะรดตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ ของตนเองได้

ปัญหา/อุปสรรค

พื้นที่โครงการประสบภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วงขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จังหวัดชัยนาท

วัตถุประสงค์

ทำแปลงต้นแบบให้กับบุคลากร และครอบครัว ตลอดจนผู้ร่วมงาน และเกษตรกรในบริเวณใกล้เคียง ใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ฐาน ในรูปแบบการผลิต การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาดในชุมชน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการดูแลรักษาแปลงต้นแบบไม้ผลยืนต้นชนิดต่าง ๆ ได้แก่ มะพร้าว ขนุน ทับทิม ลำไย มะม่วง หาวมะนาวโห่ ส้มโอ ฝรั่ง และสาเก แปลงพืชผักกินใบอายุสั้น ได้แก่ ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า ผักกาดขาว และ กุยช่าย แปลงพืชผักสวนครัวและสมุนไพรไทย ได้แก่ กระเพรา โหระพา แมงลัก ผักชีลาว สะระแหน่ พริก มะเขือ มะเขือเทศ ข่า ตะไคร้ กระชาย ใบบัวบก ผักชีฝรั่ง แคนแดง แคนขาว บวบ แตงกวา ถั่วฝักยาว ถั่วพู ผักไผ่ จิงจูฉ่าย มะตูมชาอู๋ ชะอม ชมจันทร์ เสาวรส และมะนาว แปลงไม้ดอกไม้ประดับเพื่อตัดดอกขาย ได้แก่ ดาวเรือง เตยหอม และสร้อยทอง และแปลงไม้ประดับ ได้แก่ บัวสาย กระเจี๊ยบ และผักกระเฉด และมีการดำเนินการ เลี้ยงสัตว์ ปลาตุ๊กบักอูย ปลาบึกโพ ปลานิล ปลาหิมพาน ปลาตะเพียน ปลากบ ปลาช่อน ปลาหมอเทศ ปลาอีสง กุ้งฝอย และหอยขม โดยเป็นสระที่ขุดเพื่อเก็บน้ำไว้สำหรับปลูกพืช ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ยังได้ติดตั้งจักรยาน เพื่อลดการใช้พลังงาน จำนวน 1 เพื่อใช้พลังงานจากการปั่นจักรยานทดแทนการใช้ไฟฟ้าหรือน้ำมันในการสูบน้ำ ขึ้นไปเก็บไว้ในถังเก็บน้ำ สำหรับสำรองน้ำไว้ใช้ในการปลูกพืชให้น้ำเพียงพอในโครงการ

ผลสัมฤทธิ์

ดำเนินการจัดทำแปลงปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแบบอย่างทางเลือก ให้กับบุคลากรและครอบครัวของหน่วยงาน รวมถึงเกษตรกรในเขตจังหวัดชัยนาทและจังหวัดใกล้เคียง เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ นำไปปฏิบัติ และปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

เนื่องจากการถูกปรับลดงบประมาณของกรมวิชาการเกษตรจึงทำให้ไม่สามารถจ้างแรงงานมาปฏิบัติงาน ในโครงการได้ ทำให้ดำเนินการได้เพียงบางกิจกรรมเท่านั้น

ภาพผลผลิตที่ดำเนินการในโครงการฯ

โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์

แปลงต้นแบบให้กับบุคลากร และครอบครัว ตลอดจนผู้ร่วมงาน และเกษตรกรในบริเวณใกล้เคียง ใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ฐาน ในรูปแบบการผลิต การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ที่หลากหลายและมีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดในชุมชน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการปลูกผักกางมุ้ง และพืชผักหมุนเวียนตลอดทั้งปี ได้แก่ พืชผักกินใบอายุสั้น ได้แก่ ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า ผักกาดขาว และผักชีไทย ถั่วฝักยาว แตงกวา พริก เป็นต้น โดยมีวิธีการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกผักกางมุ้ง ดังนี้

1. ดำเนินการปลูกผักอินทรีย์ ดำเนินการปลูกพืชผักหมุนเวียนตลอดทั้งปี ได้แก่ พืชผักกินใบอายุสั้น ได้แก่ กวางตุ้ง คะน้า กวางตุ้งฮ่องเต้ ผักสลัด ชะอม พริก ถั่วฝักยาว บวบ พืชสมุนไพร เป็นต้น โดยมีวิธีการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกผักอินทรีย์ ดังนี้

2. ดำเนินการผลิตชมพู่ ดำเนินการดูแลรักษาชมพู่

3. ดำเนินการผลิตฝรั่ง ดำเนินการดูแลรักษาฝรั่ง

4. ดำเนินการการปลูกมะนาววงบ่อซีเมนต์ โดยปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์ทดแทนต้นเดิมที่เสื่อมโทรม ดูแลรักษาโดยตัดแต่งกิ่งต้นเดิม กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย ให้น้ำ และป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช

พร้อมทั้งดำเนินการผลิตชีวภัณฑ์ ได้แก่ ดำเนินการผลิตแตนแดงสายพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ไล่เดือนฝอยสายพันธุ์ไทย และแมลงหางหนีบ เพื่อนำไปใช้ในศูนย์เรียนรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ผู้ที่สนใจ ได้มาศึกษาดูงานและได้รับความรู้ด้านการเกษตร สามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไปที่เข้ามาศึกษาดูงาน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร เป็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเกษตร ส่งผลเกษตรกรดำรงชีวิตความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นอย่างยั่งยืน

ภาพการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ

โครงการปิดทองหลังพระตามพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรได้ทราบถึงการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงรวบรวมสมุนไพรสารธรรมชาติโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโป่งลึก 1 งาน ดำเนินงานให้คำแนะนำ ดูแลรักษา การสำรวจ และการแนะนำชนิด/การนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งจัดฝึกอบรม หลักสูตร “การป้องกันกำจัดศัตรูพืช” มีผู้เข้ารับการอบรมมีจำนวน 30 ราย เป็นวิทยากร หลักสูตร “การป้องกันกำจัดศัตรูพืช” จำนวน 1 ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้เรียนรู้การใช้สารชีวภัณฑ์ทางการเกษตรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตไม้ผลอย่างถูกต้อง รวมถึงได้รู้จักชนิดและประโยชน์ของสมุนไพร สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเองได้

ภาพการดำเนินงานจัดฝึกอบรม

โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ป่าเต็ง – ป่าละอู

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

จัดฝึกอบรมหลักสูตร “การป้องกันกำจัดศัตรูพืช” มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 30 ราย และตรวจเยี่ยมแปลงทุเรียนของเกษตรกร และให้คำแนะนำการป้องกันกำจัดโรคไฟทอปเทอร่า โดยการใช้

เชื้อราไตรโคเดอร์มาติดตามผลการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ป้องกันกำจัดโรคทุเรียนที่เกิดจากเชื้อไฟทอปเทอร่าในแปลงเกษตรกร ให้คำแนะนำการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรและผู้สนใจได้เรียนรู้เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพดี สามารถพัฒนาการผลิตพืชเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้แก่เกษตรกร

ภาพการติดตามงานและให้คำแนะนำปรึกษา

โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านการเกษตร และถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรผู้สนใจ ในการปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมด จำนวน 2 ครั้ง และดำเนินการเชิญจากเจ้าหน้าที่ในโรงการฯ เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษให้กับโครงการฯ ทั้งหมด จำนวน 7 ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์

ถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรให้กับเกษตรกรและผู้สนใจที่เข้ามาเยี่ยมชมหรือท่องเที่ยว ภายในโครงการฯ เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการแปลงการเกษตรของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาพบรรยากาศภายในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร จังหวัดเพชรบุรี

โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืช และการปลูกสับปะรดรับประทานผลสด

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการดูแลรักษาแปลงต้นแบบสับปะรดรับประทานผลสด พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรในการผลิตและจัดการสับปะรดรับประทานผลสดสู่เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรได้รับความรู้และเข้าใจในการปลูกสับปะรดรับประทานผลสด

ภาพเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เรื่องสับปะรดกับเกษตรกร

โครงการเพาะและขยายกิ่งพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี ตำบลตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

1. ให้คำปรึกษาด้านการจัดการไม้ผล การขยายกิ่งพันธุ์ไม้ผล การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการดิน ปุ๋ยและน้ำ แก่เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ
2. วางแผนการจัดการแปลง เตรียมกิ่งพันธุ์ไม้ผล บริหารงานโครงการ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการบนพื้นที่ 20 ไร่ 15 ตารางวา โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นพื้นที่อาคารปฏิบัติงานและสระน้ำ จำนวน 2 ไร่ และแปลงปลูกพืชไม้ผล จำนวน 18 ไร่

พื้นที่ส่วนที่ 1: พื้นที่อาคารปฏิบัติงาน และสระกักเก็บน้ำ จำนวน 2 ไร่ ทำการปลูกหญ้าแฝกบริเวณรอบสระ ปลูกมะละกอบริเวณขอบสระ

พื้นที่ส่วนที่ 2: กิจกรรมการเกษตร ดำเนินการปลูกพืชไม้ผล จำนวน 18 ไร่ แบ่งออกเป็น

แปลงที่ 1: แปลงขนุน และกล้วยไข่ พื้นที่ 2 ไร่ ปลูกขนุน จำนวน 5 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ทองประเสริฐ พันธุ์ศรีบรรจง พันธุ์เพชรราชา พันธุ์ไพศาลทักษิณ และพันธุ์เพชรดำรง

แปลงที่ 2: แปลงมะขามเปรี้ยว และกล้วยน้ำว้ามะลิอ่อง พื้นที่ 2 ไร่ จำนวน 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์มะขามแดง และพันธุ์มะขามเปรี้ยวยักษ์

แปลงที่ 3: แปลงอินทผลัม และกล้วยน้ำว้ามะลิอ่อง พื้นที่ 1 ไร่ พันธุ์แม่โจ้ 36 เป็นพืชทดลองปลูกในพื้นที่เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตของไม้ต่างถิ่นและเพื่อเป็นรายได้เข้าโครงการฯ

แปลงที่ 4: แปลงมะขามป้อม และกล้วยน้ำว้ามะลิอ่อง พื้นที่ 2 ไร่ จำนวน 12 พันธุ์ ได้แก่ แม่ลูกดก ห้วยลึก แป้นสยาม วังหงส์ ปากกาง พจ.01 พจ.02 พจ.03 พจ.04 พจ.08 พจ.017 และพจ.019

แปลงที่ 5: แปลงมะม่วง และกล้วยน้ำว้ามะลิอ่อง พื้นที่ 10 ไร่ จำนวน 7 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์แก้ว ศก.007 อกร่องเขียว อกร่องทอง พิมเสนมัน ทองดำ ขาวนิยม และสามฤดู

แปลงปลูกเพิ่มเติม

- อะโวคาโด จำนวน 4 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ บูธ 7 แฮส ปีเตอร์สัน พิงค์เคอร์ตัน

- มะเดื่อฝรั่ง (ในวงบ่อ) จำนวน 7 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ ออสเตรเลีย บราวน์ตุรกี ปีเตอร์ฮันนี มาซูอิตอร์ฟิน ไวท์จินัว อินคาโกลด์ พานาซีเมกา

- มะเดื่อฝรั่ง (ในดิน) จำนวน 1 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ออสเตรเลีย

กิจกรรมพืชหลักเริ่มขยายกิ่งพันธุ์มะม่วง มะเดื่อฝรั่ง มะขามเปรี้ยว มะขามแดง และจำหน่ายแล้ว อินทผลัมจำหน่ายผลผลิต กิจกรรมพืชเสริมจำหน่ายผลผลิตกล้วย ใบตอง หัวปลี และหน่อกล้วย เพื่อเป็นรายได้เข้าโครงการฯ ติดตามและให้คำแนะนำเรื่องการผลิตไม้ผลและร่วมวางแผนเรื่องการขยายการผลิตไม้ผลและการขยายพันธุ์ไม้ผล จัดเตรียมต้นตอมะม่วง และมะขาม การตอนกิ่งมะเดื่อฝรั่ง การทาบกิ่งมะม่วง การปักชำมะม่วงกิ่งพันธุ์ดี ให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการโครงการ การจัดทำบัญชี การจัดการตลาด และการแปรรูปผลผลิตพืชเสริม

ผลสัมฤทธิ์

เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรสามารถให้คำปรึกษาด้านการจัดการไม้ผล การขยายกิ่งพันธุ์ไม้ผล การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการดิน ปุ๋ยและน้ำ แก่เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ สามารถนำไปจัดการพันธุ์พืชให้มีการเจริญเติบโตดี และสามารถผลิตให้ได้กิ่งพันธุ์ดี เช่น มะม่วง มะขาม มะเดื่อฝรั่ง ที่มีคุณภาพดีตรงตามพันธุ์ และสามารถบริหารจัดการโครงการ การจัดทำบัญชี การจัดการตลาด ให้เป็นระบบได้

ภาพให้คำแนะนำเรื่องการขยายพันธุ์ไม้ผล โครงการเพาะและขยายกิ่งพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี ตำบลตากฟ้า

โครงการเกษตรรวมใจ อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
โรงเรียนทหารการสัตว์ กรมการสัตว์ทหารบก จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกและดูแลรักษาไม้ผล ให้กับเกษตรกร ทหารกองประจำการ และหน่วยงานอื่น ๆ
2. เพื่อนำผลผลิตจากการดำเนินการโครงการไปสนับสนุนโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และกำลังพลหน่วยอื่น ๆ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการดูแลรักษาแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี จำนวน 20 ไร่ พร้อมทั้งสนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใส่ในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผล และสนับสนุนพันธุ์ไม้เพื่อปลูกซ่อมแซมภายในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผล รวมถึงให้คำปรึกษาด้านการจัดการดูแลรักษาไม้ผล

ผลสัมฤทธิ์

ทหารได้นำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

โครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินงานตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการน้อมนำพระราโชบายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชสู่ราษฎรตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยน้อมนำแนวทางตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการทำอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิตประจำวัน
2. เพื่อเป็นแหล่งสาธิตหรือเยี่ยมชมการทำเกษตรตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
3. เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนและครอบครัว สินค้าจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สินค้าทางการเกษตร หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโครงการพระราชดำริ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการเพาะเห็ดของโครงการฯ เป็นการเพาะเห็ดสกุลนางรม เช่น เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดภูฏาน เป็นต้น โดยการนำก้อนเชื้อเห็ดที่มีเชื้อเจริญเต็มถุงเข้าไปในโรงเรือนเพื่อเปิดดอก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยวผลผลิตจำหน่ายที่ได้ปุ๋ยโรงเพาะเห็ดเพิ่มเติม เพื่อลดแรงลม และรักษาความชื้นภายในโรงเพาะเห็ด โดยผนังด้านนอกของโรงเห็ดปลูกด้วยต้นคาร์บอนโรสเห็ด และผนังด้านในใช้กระสอบป่าน-สนับสนุนก้อนเชื้อเห็ด จำนวน 5,000 ก้อน และติดตามผลการดำเนินงาน แนะนำการดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต- ผลวิเคราะห์ดินบริเวณหลังบ้านพัก ที่ระดับความลึก 0-20 เซนติเมตร พบว่า ดินมีสภาพเป็นกลาง ไม่เค็ม มีค่าอินทรีย์วัตถุในดินระดับต่ำมาก มีค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในระดับปานกลาง และมีค่าโพแทสเซียมในระดับต่ำ

- ผลวิเคราะห์ดินบริเวณหลังบ้านพัก ที่ระดับความลึก 20-40 เซนติเมตร พบว่า ดินมีสภาพเป็นด่างเล็กน้อย ไม่เค็ม มีค่าอินทรีย์วัตถุในดินระดับต่ำมาก มีค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในระดับปานกลาง และมีค่าโพแทสเซียมในระดับต่ำ

- ผลวิเคราะห์ดินบริเวณหน้าโรงเพาะเห็ด ที่ระดับความลึก 0-20 เซนติเมตร พบว่า ดินมีสภาพเป็นด่างปานกลาง ดินเค็ม มีค่าอินทรีย์วัตถุในดินระดับต่ำมาก มีค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในระดับปานกลาง และมีค่าโพแทสเซียมในระดับต่ำ

- ผลวิเคราะห์ดินบริเวณหน้าโรงเพาะเห็ด ที่ระดับความลึก 20-40 เซนติเมตร พบว่า ดินมีสภาพเป็นด่างปานกลาง ดินเค็ม มีค่าอินทรีย์วัตถุในดินระดับต่ำมาก มีค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในระดับต่ำมาก และมีค่าโพแทสเซียมในระดับต่ำ

- ผลวิเคราะห์ดินบริเวณหน้าโรงผักกางมุ้ง ที่ระดับความลึก 0-20 เซนติเมตร พบว่า ดินมีสภาพเป็นด่างจัด ไม่เค็ม มีค่าอินทรีย์วัตถุในดินระดับต่ำมาก มีค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในระดับต่ำมาก และมีค่าโพแทสเซียมในระดับต่ำ

- ผลวิเคราะห์ดินบริเวณหน้าโรงผักกางมุ้ง ที่ระดับความลึก 20-40 เซนติเมตร พบว่า ดินมีสภาพเป็นด่างจัด ดินเค็ม มีค่าอินทรีย์วัตถุในดินระดับต่ำมาก มีค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในระดับต่ำมาก และมีค่าโพแทสเซียมในระดับต่ำ

- ติดตามงาน การเจริญเติบโต และให้คำแนะนำการดูแลรักษาไม้ผลในแปลงเกษตร ได้แก่ การใส่ปุ๋ย การปลูกซ่อม และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ผลสัมฤทธิ์

ที่ดินว่างเปล่าได้รับการพัฒนาตามแนวทาง “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ได้น้อมนำแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายให้กับกำลังพล อีกทั้งยังส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพ ทางภาคเกษตรที่มีคุณภาพ ตามแนวทางศาสตร์พระราชาให้เกษตรกรหรือผู้สนใจต่อไป

ปัญหา/อุปสรรค

ดินความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ อินทรีย์วัตถุต่ำ และมีค่าการนำไฟฟ้าสูง

ภาพการดำเนินงานปลูกฝังโรงเพาะเห็ด

ภาพการดำเนินงานสนับสนุนก้อนเชื้อเห็ด และการจัดเรียงก้อนเชื้อเห็ด

ภาพการติดตามให้คำแนะนำการดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวแปลงเกษตร (ไม้ผล)

ภาพการฝึกอบรมหลักสูตร การปลูกพืชไร่และพืชหลังนา

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6

โครงการแปลงทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง พระตำหนักบ้านสวนปทุม ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อดูแลรักษาต้นทุเรียนให้มีการเจริญเติบโตดี และชักนำการออกดอก ติดผล
2. เพื่อเป็นการอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์พืชที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปอย่างเป็นระบบและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงต้นแบบการปลูกทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง พระตำหนักบ้านสวนปทุม พื้นที่ 5 ไร่ มีการจัดการดูแลโดยการใส่ปุ๋ย พ่นยาป้องกันโรคและแมลง ตัดแต่งกิ่งแขนง ตัดแต่งผลอ่อนที่มีรูปทรงบิดเบี้ยว พร้อมทั้งจัดทำป้ายแปลง ป้ายชื่อและจัดทำฐานข้อมูลพันธุ์ทุเรียน จากการดำเนินงานข้างต้น ได้ผลผลิตทุเรียนดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลผลิตทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง พระตำหนักบ้านสวนปทุม

พันธุ์ทุเรียน	ผลผลิต (ลูก)
พันธุ์กำปั่นเจ้ากรม	3
สาวชมเห็ด	13
ฉัตรสีทอง	2
พวงมณี	1
กบตาเหมย	3
แดงรัศมี	1
กบดำ	2
หมอนช้าง	4

ผลสัมฤทธิ์

จากการจัดทำโครงการแปลงทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง พระตำหนักบ้านสวนปทุม สามารถรวบรวมทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองที่หายากและปลูกรักษาเพื่ออนุรักษ์ไม่ให้มีการสูญพันธุ์ รวมไปถึงการดูแลแบบเกษตรกรรมเพื่อชักนำให้เกิดผลผลิตเพื่อการบริโภคต่อไป

ภาพการจัดการดูแลแปลงทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง พระตำหนักบ้านสวนปทุม

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลคลองปูน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์

1. แปลงไม้ผลมีสภาพอุดมสมบูรณ์ ให้ผลผลิตดีมีคุณภาพ ปลอดภัยจากสารพิษและเป็นแปลงต้นแบบการผลิตไม้ผลผสมผสานที่ถูกต้องเหมาะสม
2. เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่เกษตรกรบริเวณรอบโครงการฯ
3. เป็นแปลงตัวอย่างการปลูกปาล์มน้ำมันในเขตภาคตะวันออก
4. ได้ปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และประโยชน์ใช้สอยของชุมชน

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมศึกษาทดสอบ

1.1 กิจกรรมศึกษาทดสอบพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

จัดทำแปลงศึกษาทดสอบพันธุ์ปาล์มน้ำมัน พื้นที่ 10 ไร่ ปลูกปาล์มน้ำมัน 3 สายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 พันธุ์สุราษฎร์ธานี 3 พันธุ์คอมแพค โดยมีการจัดการดูแลใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยหมักเติมอากาศและฉีดพ่นธาตุอาหารรองเสริมทางใบ ตัดแต่งทางปาล์มน้ำมันตามหลักวิชาการของกรมวิชาการเกษตร ป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามความเหมาะสม ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตออกจำหน่าย พร้อมบันทึกข้อมูลน้ำหนักผลผลิต จากผลการดำเนินงานสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันทะเลสาบได้รวม จำนวน 23,290 กิโลกรัม เป็นเงิน 97,280 บาท (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลผลิตพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

พันธุ์ปาล์มน้ำมัน	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)
พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2	6,840
พันธุ์สุราษฎร์ธานี 3	8,660
พันธุ์คอมแพค	7,790
รวม	23,290

2. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.1 แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต แปลงอนุรักษ์

2.1.1 จัดทำแปลงไม้ผล พื้นที่ 13 ไร่ เป็นแปลงไม้ผลผสมผสานและปลูกไม้ผลหลายชนิด ได้แก่ ทุเรียน มังคุด ลองกอง เงาะ ลำไย ส้มจี๊ด มะนาว มีการปลูกพืชแซม ได้แก่ กระวาน เหวหอม และกล้วยน้ำว้า ไม้ผลหลายชนิดสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อส่งจำหน่ายเป็นรายได้นำเข้าบัญชีรายรับของโครงการฯ จึงมีผลผลิตหมุนเวียน และสามารถสร้างรายได้ตลอดทั้งปี โดยมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลผลิตไม้ผลชนิดต่าง ๆ

ชนิดพืช	ผลผลิต (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)
ทุเรียนพันธุ์กระดุม	238	25,252
ทุเรียนพันธุ์ชะนี	991	47,200
ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง	1,107	102,695
ทุเรียนพันธุ์พวงมณี	399	20,700
ทุเรียนพันธุ์จันทบุรี	187	17,400
เงาะโรงเรียน	1,196	18,315
เงาะสีชมพู	371	3,590
มังคุด	3,728	139,775
ลองกอง	1,491	26,276
ส้มจี๊ด	35	1,045
กล้วย	46	562
รวม	9,789	402,810

2.1.2 จัดทำแปลงปลูกผักปลอดภัยสารพิษ ปลูกพืชผักหมุนเวียนตามฤดูกาล เช่น แตงกวา แตงร้าน ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง เป็นต้น โดยใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศเป็นปัจจัยการผลิตหลัก เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกร ผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน จากผลการดำเนินงาน สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชผักต่าง ๆ และนำส่งรายได้เข้าบัญชีรายรับของโครงการฯ ดังนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลผลิตพืชผักชนิดต่างๆ

ชนิดพืช	ผลผลิต (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)
แตงกวา	404	8,025
แตงร้าน	70	1,350
ถั่วฝักยาว	156	3,121
ผักบุ้ง	87	1,720
กวางตุ้ง	59	1,170
กวางตุ้งฮ่องเต้	18	390
คะน้า	16	430
ผักกาดขาว	26	640
มะเขือเปราะ	166	3,309
พริกตุ้ม	0.5	50
มะละกอ	120	600
บวบ	5	100
รวม	1,127.50	20,905

2.1.3 จัดทำแปลงป่าชุมชน พื้นที่ 9 ไร่ ปลูกรวบรวมไม้ป่าและไม้พื้นถิ่นหลากหลายชนิด ดำเนินการดูแลรักษาและกำจัดวัชพืชต่าง ๆ ติดตั้งรั้วบอกเขตแปลง ความยาว 150 เมตร และจัดทำเส้นทางเดินศึกษาพรรณไม้ป่าท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่เยาวชนและเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์หวงแหนและเกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

2.1.4 การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ ดำเนินการผลิตก้อนเชื้อเห็ดชนิดต่าง ๆ ได้แก่ เห็ดนางฟ้าภูฐาน เห็ดนางรมดำ ฯลฯ สำหรับจำหน่ายก้อนเชื้อให้แก่เกษตรกรที่สนใจและส่วนหนึ่งนำไปเปิดดอก เพื่อเก็บผลผลิตดอกสดจำหน่ายเป็นรายได้ของกิจกรรม (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลผลิตการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

รายละเอียด	ผลผลิต	จำนวนเงิน (บาท)
จำหน่ายก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า/นางรมดำ	6,218 ก้อน	40,424
จำหน่ายเห็ดดอกสด	99 กิโลกรัม	5,708
รวม	6,317	4,6132

2.1.5 การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ ดำเนินการจัดทำโรงเรือนผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขนาดกำลังการผลิต 20 ตันต่อรอบ เพื่อสนับสนุนในกิจกรรมการผลิตพืชต่างๆของโครงการฯ และเป็นจุดสาธิต การผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ ส่วนหนึ่งยังสามารถจำหน่ายแก่เกษตรกรที่สนใจเพื่อเป็นรายได้เสริมแก่โครงการฯ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ ปีงบประมาณ 2563

รายละเอียด	ผลผลิต (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)
ผลิตไปแล้ว	25,194	
จำหน่ายปุ๋ยหมักเติมอากาศ	9,714	34,000
นำไปใช้กิจกรรมการผลิตพืชต่าง ๆ	6,000	
สนับสนุนโรงเรียนเครือข่าย	1,200	
คงเหลือ	8,280	
อยู่ระหว่างการผลิต (หมัก)	20,000	
คงเหลือสะสม / จำนวนเงิน	28,280	34,000

2.2 การฝึกอบรม รับผิดชอบศึกษาดูงาน สนับสนุนวิทยากร การจัดนิทรรศการและการผลิตสื่อ ดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการฝึกอบรม หลักสูตรการเพาะเห็ดเศรษฐกิจและการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 311 ราย และร่วมจัดนิทรรศการโครงการฯ ในวันสำคัญต่าง ๆ ของจังหวัด รวมไปถึงการผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานโครงการฯ โดยการจัดทำแผ่นพับหัวข้อเรื่อง การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ การเพาะเห็ดเสริมรายได้ การเผาถ่านน้ำส้มควันไม้ การปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์ จำนวน 2,000 แผ่น และรับผิดชอบศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 16 คณะ จำนวน 1,462 ราย

2.3 การผลิตและกระจายพันธุ์พืช

ผลิตและกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดี สำหรับแจกจ่ายและจำหน่ายแก่เกษตรกรและผู้สนใจได้นำไปปลูก เพื่อเป็นการกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดี ช่วยเสริมศักยภาพการผลิตของเกษตรกรให้เข้าถึงแหล่งพันธุ์ดีได้อย่างทั่วถึง ได้แก่ มะนาวพันธุ์พิจิตร 1 หม่อนหวานผลสด กระจวน เร่วหอม ลำไย ส้มจี๊ด มังคุด

ผลสัมฤทธิ์

1. สามารถปรับปรุงและพัฒนาแปลงไม้ผลผสมผสาน แปลงปาล์มน้ำมัน และแปลงปาล์มน้ำมันให้มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งเป็นแปลงต้นแบบสำหรับเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจ ได้เข้าศึกษาเรียนรู้ควบคู่กับการจัดการผลผลิตและรายได้ที่เกิดขึ้น
2. สนับสนุนก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า นางรมดำ แก่กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายในโครงการฝึกอบรมการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนอาหารกลางวันของโรงเรียนให้โรงเรียนต่าง ๆ ได้ศึกษาเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ด และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการฝึกทักษะและสามารถนำไปต่อยอดในอนาคต จากผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนมีวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวันทุกวัน และมีรายได้จากการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้น จำนวน 8 โรงเรียน
3. โรงเรียนต้นแบบการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศแบบประยุกต์ สามารถเป็นแบบอย่างในการผลิตปุ๋ยหมักที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรสำหรับนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้เกษตรกรยังให้การยอมรับในการนำปุ๋ยอินทรีย์ไปใช้ในการผลิตพืชสำหรับลดต้นทุนการผลิตของตนเอง และต่อยอดสู่การผลิตเพื่อให้เกิดการใช้ปุ๋ยหมักอย่างแพร่หลาย
4. พื้นที่สวนยางพาราเก่าที่หมดสภาพการกรีด ปัจจุบันมีลักษณะเป็นป่าชุมชนที่มีพืชท้องถิ่นจากการปลูกเสริมและปลูกแซมยางพาราหลายชนิด สามารถเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่เยาวชนและยังเป็นแหล่งเพิ่มวัตถุดิบในการประกอบอาหารของชุมชนใกล้เคียงได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์

ภาพกิจกรรมศึกษาทดสอบพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

ภาพการปลูกพืชเสริมรายได้และแปลงไม้ผลผสมผสาน

ภาพแปลงไม้ผลผสมผสาน

ภาพแปลงพืชผักปลอดภัยสารพิษและพืชหมุนเวียน

ภาพแปลงป่าชุมชน

ภาพการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

ภาพการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ

ภาพการฝึกอบรม การศึกษา และการจัดนิทรรศการ

โครงการพัฒนาระบบการปลูกพืชผสมผสาน ในพื้นที่โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มการผลิตพืชในพื้นที่ที่จำกัด
2. เพื่อเพิ่มทางเลือกในการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่ เป็นการสร้างรายได้เพิ่ม

ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงต้นแบบ แปลงสาธิต พื้นที่ 3 ไร่ ดำเนินการปลูกพืชต่างระดับในพื้นที่เดียวกัน โดยจัดการพืชให้มีความสูงเรือนยอดที่ต่างกัน เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการจัดระบบการปลูกพืช ซึ่งกิจกรรมการปลูกพืชมีทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่

1. พืชระดับใต้ดิน ได้แก่ กระวาน เร่วหอม ข่า ไพล ตะไคร้ ฯลฯ
2. พืชประเภทสมุนไพรไม้เลื้อย ได้แก่ พริกไทย ดีปลี รางจืด ฯลฯ
3. พืชทรงพุ่มขนาดเล็ก ได้แก่ โกโก้ มะกรูด และชะอม
4. พืชระดับกลาง ได้แก่ มังคุด (พืชประธานในพื้นที่)
5. พืชสูง เรือนยอดเล็ก ได้แก่ หนากและเพกา

ผลสัมฤทธิ์

สามารถเพิ่มการผลิตพืชในพื้นที่จำกัดและรักษาแปลงไม้ผล แปลงพืชต่างระดับ ได้แก่ มะกรูด ชะอม มังคุด หนาก ข่า และเพกา ฯลฯ ให้มีการเจริญเติบโตที่แข็งแรงสมบูรณ์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการปลูกพืช 5 ระดับ ให้แก่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผล

โครงการพัฒนาพื้นที่รอบวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถวายราชสักการะเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมายุครบ 5 รอบ ในปี 2530
2. เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติให้มีสภาพเป็นสวนป่า ไม้ผล ไม้ยืนต้น และแหล่งผลิตและกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดีไปสู่เกษตรกรในบริเวณใกล้เคียง
3. เป็นสถานที่ศึกษาเรียนรู้ฝึกปฏิบัติของเกษตรกรและผู้สนใจด้านการเกษตร
4. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร
5. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมศึกษาทดสอบ

1.1 จัดทำแปลงศึกษาทดสอบการปลูกทุเรียนในพื้นที่ดินทราย พื้นที่ 4 ไร่ เพื่อเป็นแปลงศึกษาการปลูก การเจริญเติบโตและการดูแลรักษาทุเรียนในพื้นที่ดินทรายแก่เกษตรกรผู้สนใจ โดยปลูกทุเรียนพันธุ์จันทบุรี 1 - 9 และพันธุ์หมอนทอง ขณะนี้อยู่ในระยะการเจริญเติบโต

ภาพแปลงทดสอบการปลูกทุเรียน

2. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.1. แปลงต้นแบบ/แปลงเรียนรู้

จัดทำแปลงไม้ดอกไม้ประดับเสริมรายได้ เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งแก่เกษตรกรและผู้สนใจ ได้พิจารณาเลือกเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว พื้นที่ 2 ไร่ ได้แก่

- แปลงไม้ประดับ พื้นที่ 2 ไร่ รวบรวมและปลูกเลี้ยงไม้ประดับชนิดต่าง ๆ ได้แก่ โกสน อโกลนีมา หมากผู้หมากเมีย สโนว์ดรอพ สับปะรดสี เศรษฐีเรือนใน หน้าวัว และเฟิร์นสกุลต่าง ๆ ในสภาพโรงเรือนที่มุ่งหลังคาปรับลดความเข้มแสงและป้องกันน้ำฝน มีการจัดการดูแลรักษาโดยใส่ปุ๋ยหมักเต็มอากาศผสมกับวัสดุปลูกเติมในกระถางทุก 2 เดือน สำหรับใช้ประดับตกแต่งสถานที่ และสนับสนุนกิจกรรมของวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหารและหน่วยงานร่วมต่าง ๆ ในพื้นที่ ดูแลรักษาโดยให้น้ำและใส่ปุ๋ยสม่ำเสมอตามความเหมาะสม

ภาพแปลงไม้ดอกไม้ประดับเสริมรายได้

- จัดทำแปลงผักหมุนเวียนอย่างเป็นระบบ พื้นที่ 0.5 ไร่ เพื่อเป็นแปลงตัวอย่างแก่เกษตรกรและผู้สนใจ ได้ศึกษาเรียนรู้วิธีการปลูกผักในระบบอินทรีย์อย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษาโดยให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด การทำและการใช้สารไล่แมลงศัตรูพืช การใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศแทนการใช้ปุ๋ยเคมี อัตรา 500 กิโลกรัมต่อไร่ และการจัดการหลังทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ภาพแปลงผักหมุนเวียนอย่างเป็นระบบ

- จัดทำแปลงส้มจี๊ด พื้นที่ 0.5 ไร่ ดำเนินการดูแลให้น้ำสม่ำเสมอและเสริมการเจริญเติบโตโดยการใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 -15 อัตรา 200 กรัมต่อต้นและปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขณะนี้อยู่ในระยะเวลาการเจริญเติบโต

ภาพแปลงส้มจี๊ด

- จัดทำแปลงหม่อนรับประทานผลสด (มัลเบอร์รี่) พื้นที่ 0.25 ไร่ ปลุกหม่อนพันธุ์แม่ลูกตก ดูแลรักษา โดยกำจัดวัชพืช ให้น้ำสม่ำเสมอ ทำการสุมวัดปริมาณผลผลิตในแต่ละรอบ พบว่าใน 1 รอบการผลิต วิธีการตัดแต่งกิ่งให้เหลือตอ ได้ผลผลิต จำนวน 4 รุ่นต่อรอบ ค่าเฉลี่ย 510 กรัมต่อดันต่อรอบ คิดเป็น 1.53 กิโลกรัมต่อดันต่อปี ส่วนวิธีการโน้มกิ่งแบบแถวคู่และตัดแต่งแขนง เพื่อบังคับให้ออกดอกติดผล สามารถทำการผลิต จำนวน 6 รุ่นต่อรอบ ค่าเฉลี่ย 723.9 กรัมต่อดันต่อรอบ คิดเป็น 2.17 กิโลกรัมต่อดันต่อปี

ภาพแปลงหม่อนทานผลสด

- จัดทำแปลงฝรั่งไร้เมล็ด พื้นที่ 0.25 ไร่ ปลุกฝรั่งไร้เมล็ดพันธุ์กิมจูเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้พืชเสริมรายได้แก่เกษตรกรผู้สนใจ ดูแลรักษา โดยกำจัดวัชพืช ให้น้ำสม่ำเสมอ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเจริญเติบโต

ภาพแปลงฝรั่งไร้เมล็ด

2.2 การฝึกอบรม รับคณะศึกษาดูงาน

- ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมตามแผนงาน เป้าหมาย 70 ราย ดำเนินการ จำนวน 72 ราย หลักสูตร การผลิตปุ๋ยหมักแบบระบบเติมอากาศ และการเพาะขยายไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยเพื่อใช้กำจัดแมลงศัตรูพืช

- บริการรับคณะเกษตรกรและผู้สนใจเข้าศึกษาดูงานในพื้นที่ ตามแผนงาน เป้าหมาย 500 ราย มีผู้เข้ามาศึกษาดูงาน จำนวนทั้งสิ้น 695 ราย

ภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการฝึกอบรม

ภาพบริการรับคณะเกษตรกรหรือผู้สนใจเข้าศึกษาดูงาน

2.3 การผลิตและกระจายพันธุ์พืช

เพื่อผลิตและกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดี โดยเฉพาะพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตร สำหรับแจกจ่ายแก่เกษตรกรและผู้สนใจได้นำไปปลูก เพื่อเป็นการกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดีของกรมวิชาการเกษตรให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และช่วยเสริมศักยภาพการผลิตของเกษตรกรให้เข้าถึงแหล่งพันธุ์ดีได้อย่างทั่วถึง ได้แก่ หม่อนรับประทานผลสด จำนวน 2,000 ต้น

ภาพการผลิตและกระจายพันธุ์พืช

ผลสัมฤทธิ์

1. เป็นสถานที่ศึกษาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้านการเกษตรของเกษตรกรและผู้สนใจ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรของตนเอง
2. เป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืช และเป็นแหล่งผลิตพันธุ์และกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดีไปสู่เกษตรกรในบริเวณใกล้เคียง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ
3. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร เกษตรกรได้รับความรู้และความเพลิดเพลินใจ

โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์

1. เป็นแปลงต้นแบบการผลิตพืช ระบบการปลูกพืชแบบผสมผสานและทฤษฎีใหม่ ตลอดจนจัดทำแปลงต้นแบบ/แปลงเรียนรู้ การปลูกพืชเศรษฐกิจและพืชทดแทนพลังงาน
2. เป็นแหล่งผลิตพันธุ์และกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดีแก่เกษตรกรและผู้สนใจ
3. เป็นศูนย์บริการทางวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรและผู้สนใจ
4. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมศึกษาทดสอบ

ทดสอบและพัฒนาการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตสับปะรด พื้นที่ 2 ไร่ ดำเนินงานร่วมกับกลุ่มวิชาการของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 โดยปลูกสับปะรดพันธุ์ตราดสีทอง ขณะนี้อยู่ระหว่างการดูแลรักษาและเก็บข้อมูล

ภาพแปลงทดสอบและพัฒนาการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตสับปะรด

2. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.1 แปลงต้นแบบ/แปลงเรียนรู้

2.1.1. จัดทำแปลงปาล์มน้ำมัน พื้นที่ 19 ไร่ แบ่งพื้นที่ดำเนินงานเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- แปลงปาล์มน้ำมัน (เดิม) พื้นที่ 15 ไร่ ได้แก่ พันธุ์ลูกผสมสุราษฎร์ธานี 1-6

พันธุ์ Compact Nigeria พันธุ์ Nigeria x Deli และพันธุ์มาเลเซีย อายุต้นปาล์ม 9 ปี ดูแลรักษาโดย กำจัดวัชพืชให้น้ำตามร่อง ใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขณะนี้ต้นปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตและมีการตัดจำหน่ายนำเงินส่งรายได้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ภาพแปลงปาล์มน้ำมันลูกผสมสุราษฎร์ธานี 1-6

- จัดทำแปลงปาล์มน้ำมัน (ใหม่) พื้นที่ 5 ไร่ ดำเนินการปรับพื้นที่จากแปลงไม้ผลเดิมที่มีสภาพเสื่อมโทรม เพื่อปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์สุราษฎร์ธานี 7 อายุประมาณ 5 ปี ดูแลรักษาโดยกำจัดวัชพืชให้น้ำตามร่อง ใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขณะนี้ต้นปาล์มน้ำมันเริ่มให้ผลผลิต

ภาพแปลงปาล์มน้ำมันลูกผสมสุราษฎร์ธานี 7

ภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันส่งโรงงาน

2.1.2 จัดทำแปลงมันสำปะหลัง เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ ตลอดจนเป็นการผลิตและกระจายพันธุ์ให้แก่เกษตรกรที่สนใจได้นำไปปลูกต่อไป มีพื้นที่ดำเนินการจำนวน 10 ไร่ โดยการไถตะไคร้หว่านเมล็ดบอเทือง ก่อนไถกลบและปลูกมันสำปะหลัง พันธุ์ระยอง 11 ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจริญเติบโต

ภาพแปลงมันสำปะหลัง พันธุ์ระยอง 11

2.1.3 จัดทำแปลงไม้ผลเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งปลูกในระบบอินทรีย์ พื้นที่ 4 ไร่ โดยปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง 24 ต้น เงาะ 24 ต้น มังคุด 24 ต้น และลองกอง 24 ต้น มีการจัดการแปลงโดยกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ให้น้ำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง หรือตามความต้องการของพืช ระหว่างต้นไม้ผลแซมด้วยกล้วยเล็บมือนาง กล้วยน้ำว้า และกล้วยไข่ ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจริญเติบโต

ภาพแปลงไม้ผลเศรษฐกิจ

2.1.4 จัดทำแปลงอ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50 พื้นที่ 10 ไร่ ดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่โดยไถยกร่องแปลงนูนหลังเต่า ขนาดความกว้างของร่องประมาณ 8 เมตร ปลูกอ้อยพันธุ์สุพรรณบุรี 50 ตามความยาวร่อง ระยะระหว่างแถว 1.5 เมตร มีการจัดการแปลงโดยกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยเคมี ขณะนี้อยู่ระยะเจริญเติบโต เพื่อสนับสนุนอ้อยคั้นน้ำพันธุ์ดีแก่เกษตรกรและผู้สนใจในพื้นที่

ภาพแปลงอ้อยคั้นน้ำสุพรรณบุรี 50

2.1.5 จัดทำแปลงส้มจี๊ด พื้นที่ 3 ไร่ เพื่อเก็บผลผลิตมาใช้ประโยชน์ เช่น แปรรูปทำน้ำส้มจี๊ดพร้อมดื่ม ทำน้ำยาล้างจาน มีการดูแลรักษาโดยกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ให้น้ำตามความต้องการของพืช

ภาพแปลงส้มจี๊ด

2.2 การผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ

ดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบเติมอากาศและใช้เป็นจุลินทรีย์ให้แก่เกษตรกรเข้าศึกษาดูงาน เพื่อนำไปใช้ในแปลงผลิตพืชในพื้นที่โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่จังหวัดระยอง สนับสนุนงานโครงการอื่น ๆ ที่หน่วยงานรับผิดชอบ เช่น โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ โครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุขฯ และสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ ที่ขอความอนุเคราะห์ ตามแผนงานเป้าหมาย 90 ต้น ดำเนินการแล้วเสร็จ 120 ต้น

ภาพโรงงานผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ

2.3 การฝึกอบรม

2.3.1 ดำเนินงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการฝึกอบรม ตามแผนงาน เป้าหมาย 220 ราย ผลการดำเนินงานได้ 234 ราย โดยมีหลักสูตร ดังนี้ การผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ การปลูกอ้อยคั้นน้ำเสริมรายได้ การผลิตพืชอินทรีย์

ภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการฝึกอบรม

2.4 รับคณะศึกษาดูงาน/การเป็นวิทยากร/การจัดนิทรรศการ

2.4.1 รับคณะศึกษาดูงานภายในพื้นที่โครงการ ตามแผนงาน เป้าหมาย 1,000 ราย ดำเนินงานแล้ว 2,095 ราย

ภาพรับคณะศึกษาดูงานและการเป็นวิทยากร

2.4.2 การจัดนิทรรศการ ระหว่างวันที่ 1-5 ธันวาคม 2562 งานวันภูมิพลมหาราชาน งานวิชาการเกษตร ตำบลแม่ น้ำคู้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ภาพการจัดนิทรรศการ

2.5 การผลิตและกระจายพันธุ์พืช

ได้ดำเนินการผลิตท่อนพันธุ์อ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50 จำนวน 5,000 ท่อน

ผลสัมฤทธิ์

1. สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีในรูปแบบแปลงต้นแบบ/แปลงเรียนรู้และศูนย์บริการทางวิชาการให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจในเรื่องการผลิตพืช ระบบการปลูกพืชผสมผสานและทฤษฎีใหม่ การปลูกพืชเศรษฐกิจและพืชทดแทนพลังงาน
2. เป็นแหล่งผลิตพันธุ์และกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดีไปสู่เกษตรกรและผู้สนใจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร
3. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรต่อไป

โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการผลิตไม้ผล โดยเน้นเทคโนโลยีด้านพันธุ์ การดูแลรักษาตามหลักวิชาการ มีรูปแบบการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีด้านชีวภาพของกรมวิชาการเกษตรมาใช้และเผยแพร่แก่เกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.1 แปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้

1.1.1 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตทุเรียน จำนวน 675 ต้น ประกอบด้วยทุเรียนพันธุ์หมอนทอง ทุเรียนพันธุ์ชะนี ทุเรียนพันธุ์พวงมณี ทุเรียนพันธุ์จันทบุรี 1 จันทบุรี 2 จันทบุรี 3 รวมพันธุ์ทุเรียน 23 สายพันธุ์ โดยดำเนินการดูแลบำรุงรักษาจนเริ่มออกดอกจึงทำการการผสมเกสรและตัดแต่งดอกทุเรียนในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562 จากนั้นทำการตัดแต่งผลทุเรียนและโยงกิ่งในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2563 และเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน 2563

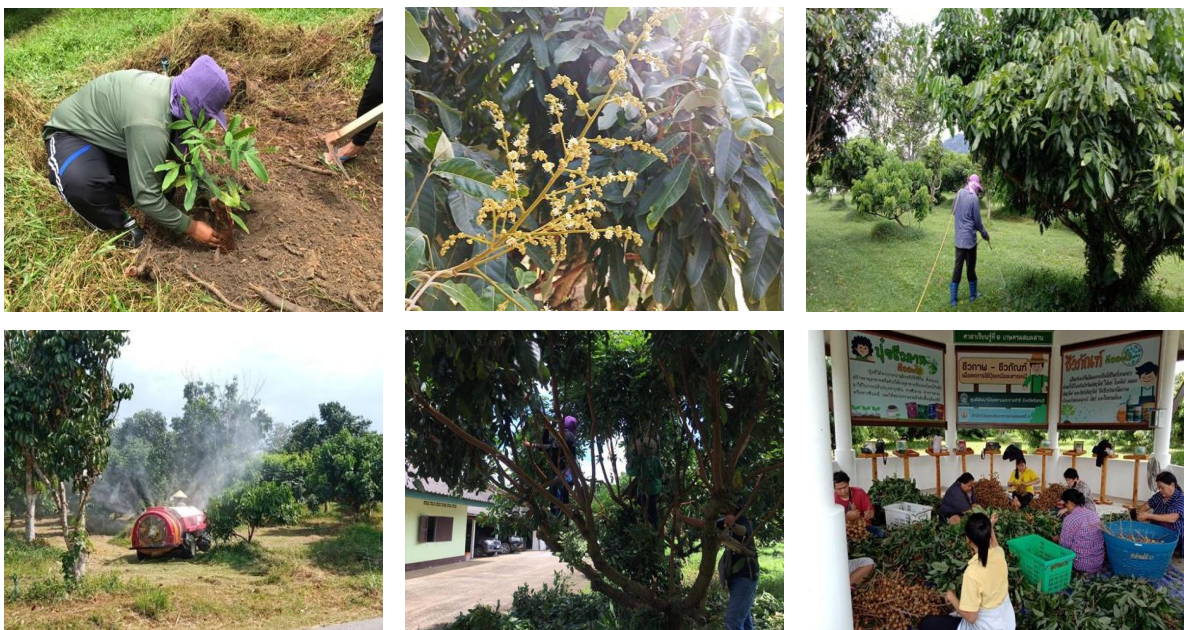
ภาพแปลงเรียนรู้การผลิตทุเรียน

1.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตมังคุด จำนวน 216 ต้น โดยดำเนินการตัดแต่งกิ่งบำรุงรักษาต้นให้มีความพร้อมในการออกดอกตั้งแต่เดือนกรกฎาคม เริ่มออกดอกจนถึงดอกบานตั้งแต่เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562 และเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตั้งแต่เดือนมีนาคม-กรกฎาคม 2563

ภาพแปลงเรียนรู้การผลิตมังคุด

1.1.3 พื้นฟูระบบรากและบำรุงใบให้มีความสมบูรณ์เพื่อบังคับการออกดอกติดผลตามแผนงาน โดยเริ่มบังคับการออกดอกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2562 และกำหนดเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเดือนมิถุนายน 2563

ภาพแปลงเรียนรู้การผลิตลำไยคุณภาพ

1.1.4 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตเงาะโรงเรียน โดยดำเนินการบำรุงรักษาและบังคับการออกดอกถึงเริ่มดอกลูกในช่วงเดือนธันวาคม 2562 พัฒนาผลเข้าสู่ระยะสร้างเนื้อช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2563 และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ช่วงเดือนเมษายน 2563

ภาพแปลงเรียนรู้การผลิตเงาะโรงเรียน

1.5 แปลงเรียนรู้การผลิตลองกอง ดำเนินการบำรุงรักษาดันลองกองโดยการตัดแต่งกิ่งและใส่ปุ๋ย รวมถึงการตัดแต่งดอกลองกองเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ

1.2 การฝึกอบรม

ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการฝึกอบรม จำนวน 5 หลักสูตร 287 ราย ได้แก่

1. หลักสูตรการปลูกผักอินทรีย์
2. หลักสูตรการผลิตพืชในระบบอินทรีย์
3. หลักสูตรการใช้สารชีวภาพ ชีวภัณฑ์และพืชสมุนไพรทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี
4. หลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร GAP
5. หลักสูตรการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี

1.3 การเป็นวิทยากร

เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องการใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีในไม้ผล

ภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยการฝึกอบรมและการเป็นวิทยากร

ผลสัมฤทธิ์

1. ด้านการอำนวยการและบริหารจัดการศูนย์ สามารถบริหารจัดการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร โดยมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปี การจัดทำแผนงบประมาณสำหรับการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของศูนย์ฯ และการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน

2. ด้านการพัฒนาการผลิตไม้ผลคุณภาพปลอดภัย มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยชุมชนการจัดการการผลิตไม้ผลคุณภาพปลอดภัยตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (Good Agricultural Practices: GAP) และการทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลปลอดภัยตามหลัก GAP เช่น แปลงทุเรียน มังคุด เงาะ และการผลิตลำไยคุณภาพ เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรมาศึกษาและสามารถนำความรู้กลับไปปรับใช้รวมถึงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำสวนผลไม้ของตนเองได้

3. ด้านการอนุรักษ์รวบรวมพันธุ์ไม้ผลที่สำคัญ เช่น ทุเรียน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีหลากหลายสายพันธุ์ มีลักษณะพิเศษประจำพันธุ์แตกต่างกัน โดยทำแปลงรวบรวมพันธุ์ไว้เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชพันธุ์อื่น ๆ เช่น พันธุ์เงาะ และพันธุ์ไม้ผลต่าง ๆ ของภาคตะวันออก

4. ด้านการสาธิตและส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบต่าง ๆ มีการจัดทำแปลงสาธิต การปลูกพืชแบบผสมผสาน และการทำแปลงปลูกพืชต่างระดับเพื่อสาธิตการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

5. ด้านการจัดการดินและน้ำ มีการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูก แปลงปลูกพืชและแหล่งน้ำอย่างเป็นสัดส่วน โดยมีการติดตั้งระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้สูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเข้าสู่แหล่งน้ำสำรอง การวางระบบน้ำในแปลงปลูกพืชอย่างมีประสิทธิภาพเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรและผู้สนใจมาเรียนรู้และนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง

6. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการพัฒนาพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เหมาะสมแก่การพักผ่อนหย่อนใจ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการนวัตวิถีในการพัฒนาโครงการให้เป็นศูนย์รวมของประชาชนและผู้ที่จะเข้ามาเยี่ยมชมโครงการ

7. ด้านการขยายผลสู่เกษตรกร มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่รอบศูนย์ จำนวน 5 โครงการ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 287 ราย สามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประกอบอาชีพและสร้างรายได้เสริม โดยเฉพาะด้านการลดต้นทุนการผลิตพืชและด้านความปลอดภัยของอาหาร เช่น โครงการการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี โครงการใช้สารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อลดการใช้สารเคมี เป็นต้น

ปัญหาอุปสรรค

1. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อภาคเกษตร โดยเฉพาะสภาวะฝนตกหนัก น้ำขัง การระบายน้ำไม่ดีมีผลต่อระบบการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิต ตลอดจนไม่สามารถป้องกันควบคุมโรคได้ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อพืช ในทางกลับกันเมื่อถึงฤดูแล้งก็มีความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะภัยแล้ง เนื่องจากปริมาณน้ำกักเก็บในแหล่งธรรมชาติลดน้อยลง

2. ปัญหาแรงงานไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน เนื่องจากปริมาณงานหลายด้าน แปรเปลี่ยนรู้มีจำนวนมาก และพืชปลูกเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ต้องเพิ่มกระบวนการจัดการพืชมากขึ้นในเวลาจำกัด ส่งผลให้ประสิทธิภาพและคุณภาพงานลดลง อาจเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในการเป็นแปลงตัวอย่าง

3. แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรเพิ่มอัตรากำลังและเครื่องมือทุนแรงในการปฏิบัติงาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วัตถุประสงค์

1. กิจกรรมแปลงต้นแบบการปลูกปาล์มน้ำมันในดินนาร้างและนาทิ้งร้างในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

- 1.1 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกปาล์มน้ำมันในดินนาร้างและนาทิ้งร้างในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
- 1.2 เพื่อนำเทคโนโลยีที่ได้จากงานวิจัยไปปรับใช้ให้เหมาะสมในพื้นที่โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วม
- 1.3 เพื่อให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันและมีผลตอบแทนสุทธิในแปลงเกษตรกรเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

2. กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตผักปลอดภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

- 2.1 เพื่อพัฒนาระบบการผลิตผักปลอดภัย โดยวิธีการผสมผสานทั้งด้านการจัดการโรค แมลง การบำรุงรักษาและการฟื้นฟูสภาพสวนเพื่อการผลิตผักที่มีคุณภาพและปลอดภัยอย่างยั่งยืน
- 2.2 เพื่อดำเนินการสร้างแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผัก เพื่อให้เกษตรกร และประชาชนในพื้นที่ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิชาการของกรมวิชาการเกษตร
- 2.3 เพื่อขยายผลเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรร่วมกับการนำองค์ความรู้ของกรมวิชาการเกษตร ไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยจัดระบบแปลงสาธิตถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผักให้เหมาะสมกับพื้นที่

3. กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตไม้ผลคุณภาพ (มังคุด เงาะ) ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

- 3.1 เพื่อพัฒนาระบบการผลิตไม้ผลคุณภาพ (มังคุด เงาะ) โดยวิธีการผสมผสาน ทั้งด้านการจัดการโรค แมลงและการบำรุงรักษาและการฟื้นฟูสภาพสวนเพื่อการผลิตไม้ผล (มังคุด เงาะ) ที่มีคุณภาพ และปลอดภัยอย่างยั่งยืน
- 3.2 เพื่อสร้างแปลงต้นแบบ การพัฒนาระบบการผลิตไม้ผลคุณภาพ (มังคุด เงาะ) เพื่อให้เกษตรกร และประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิชาการของกรมวิชาการเกษตร
- 3.3 เพื่อขยายผลเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร ร่วมกับการนำองค์ความรู้ของกรมวิชาการเกษตรไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยจัดระบบแปลงสาธิตถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตไม้ผลคุณภาพ (มังคุด เงาะ) ให้เหมาะสมกับพื้นที่

4. กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตฟักทองในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

- 4.1 เพื่อพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตฟักทอง โดยวิธีการผสมผสานทั้งด้านการจัดการโรค แมลง และการบำรุงรักษาเพื่อการผลิตฟักทองที่มีคุณภาพและปลอดภัยอย่างยั่งยืน
- 4.2 เพื่อดำเนินการสร้างแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตฟักทอง เพื่อให้เกษตรกร และประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิชาการของกรมวิชาการเกษตร
- 4.3 เพื่อขยายผลเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรร่วมกับการนำองค์ความรู้ของกรมวิชาการเกษตรไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยจัดระบบแปลงสาธิตถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตฟักทองให้เหมาะสมกับพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมแปลงต้นแบบการปลูกปาล์มน้ำมันในดินนาร้างและนาทิ้งร้างในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

เริ่มดำเนินการในปี 2559 โดยคัดเลือกผู้ร่วมโครงการจากเกษตรกรโครงการปรับเปลี่ยนอาชีพจากนาทิ้งร้างในเขตน้ำจืดมาปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นนาทิ้งร้างมาก่อน จำนวน 6 ราย และจากเกษตรกรแปลงต้นแบบ จำนวน 5 ราย ดำเนินการจัดเตรียมแปลง ปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการธาตุอาหาร โดยใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ ตาม GAP กรมวิชาการเกษตร มีการให้คำแนะนำและการดูแลอย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่ของกรมฯ เป็นต้นมา และในปี 2563 (ม.ค.-มิ.ย.) พบว่า ผลผลิตปาล์มน้ำมัน 4 แปลงแรกที่มาจากแปลงต้นแบบ ซึ่งผลผลิตค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับแปลงปลูกทั่วไปเมื่ออายุเท่ากัน โดยมีผลผลิตเฉลี่ย 1,520 – 1,932 กิโลกรัมต่อไร่ ในขณะที่ 5 แปลงถัดมา ผลผลิตปาล์มน้ำมันแปลงของนายผ่อง แก้วจันทร์ทอง ให้ผลผลิตสูง ส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันแปลงของนายเพลิน ทองเอียด ให้ผลผลิตต่ำที่สุด

ตารางที่ 1 ผลผลิตและรายได้ ปี 2563 (ม.ค.- มิ.ย.) ของเกษตรกร จำนวน 9 ราย

ชื่อ-สกุล	พื้นที่ (ไร่)	อายุ (ปี)	ปี 2563 (ม.ค.-มิ.ย.)		
			ผลผลิตรวม	ผลผลิตต่อไร่	รายได้
นายนัด หนูทอง	22	22	34,090	1,550	116,588
นายเกลื่อม รักเสมอ	25	21	44,925	1,797	148,253
นายวิรัตน์ หนูคง	30	21	57,960	1,932	197,644
นายเวียน เต็มเกต	27	19	41,049	1,520	144,492
นายผ่อง แก้วจันทร์ทอง	7	15	11,521	1,646	43,895
นายจำ รอดเพชร	10	15	15,260	1,526	49,442
นายบุญลาภ คงศรี	12	15	14,883	1,240	52,388
นางมาลี บุญวรรณ	22	15	30,614	1,392	115,109
นายเพลิน ทองเอียด	10	15	11,312	1,131	39,026

ภาพรูปแบบการเตรียมพื้นที่ และร่องระบายน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน

2. กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตผักปลอดภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

เริ่มต้นโครงการ ในปี 2559 ได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรผู้ปลูกผักในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง โดยเลือกจากเกษตรกรที่มีความสนใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน 8 ราย แบ่งเป็น เกษตรกรผู้ปลูกพริก จำนวน 4 ราย รวมพื้นที่ 8 ไร่ และเกษตรกรผู้ปลูกผักกูด จำนวน 4 ราย รวมพื้นที่ 12 ไร่

เกษตรกรได้เพาะกล้าพริก และปลูกพริกในแปลงตั้งแต่ต้นปี เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าราคาค่อนข้างดี ซึ่งเกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตและส่งจำหน่ายได้เพียง 2 รอบ ของการเก็บเกี่ยว โดยมีผลผลิตรวมอยู่ระหว่าง 398 – 1,129 กิโลกรัม ในกระบวนการผลิตพริก เกษตรกรต้องประสบปัญหาโรคและแมลงหลายชนิด เจ้าหน้าที่จึงนำเทคโนโลยีชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในพื้นที่ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา แบคทีเรียบาซิลลัส ซับทีลีส เชื้อบีวเวอร์เรีย เมตตาไรเซียม และใช้แมลงตัวห้ำ ได้แก่ มวนเพชฌฆาต และแตนเบียนไตรโคแกรมมา เพื่อเข้าควบคุมโรคและแมลงในแปลงพริกของเกษตรกรแทนการใช้สารเคมีที่มีราคาค่อนข้างสูงได้

ภาพสภาพแปลงพริกและต้นพริกของเกษตรกรที่ร่วมโครงการ

ภาพการส่งมอบและการฉีดพ่นเชื้อชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทีลีส ในแปลงปลูกพริก

เกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตผักกูดในรูปแบบขายเป็นมัดได้ จำนวน 15,043 มัด ขายในราคา 3 บาทต่อมัด เป็นเงิน 45,129 บาท นอกจากนี้ ยังจำหน่ายในรูปแบบขายเป็นกิโลกรัม กิโลกรัมละ 25 บาททั้งสิ้น 455 กิโลกรัม เป็นเงิน 11,375 บาท ทั้งนี้ ต้นทุนทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 13,398 บาท เกษตรกรจึงมีรายได้สุทธิโดยรวมคิดเป็นเงิน 43,118 บาท และในกระบวนการผลิตผักกูด เกษตรกรต้องประสบปัญหาจากหนอนกินยอดอ่อนของผักกูด ทำให้จำหน่ายไม่ได้ราคา จึงได้มีการทดสอบการใช้ชีววิธีมาใช้ในการควบคุมหนอนในแปลง ด้วยการปรับใช้เชื้อชีวภัณฑ์ รวมทั้งแมลงตัวห้ำและตัวเบียน ได้แก่ เชื้อบีวเวอร์เรีย เชื้อเมตตาไรเซียม

มวนเพชฌฆาต และแตนเบียนไตรโคแกรมมา ซึ่งสามารถลดการระบาดของแมลงและหนอนที่เป็นปัญหาของเกษตรกรได้ โดยพิจารณาจากยอดของผักกูดที่เก็บเกี่ยวในแต่ละวันจะพบร่องรอยของยอดที่มีหนอนกัดกินน้อยลง และในบางช่วงไม่พบร่องรอยการทำลายเลย

ภาพการใช้เชื้อชีวภัณฑ์ (บาซิลลัส ทุริงเจนซิส :BT) ในแปลงผลิตผักกูด
ภาพแมลงตัวห้ำ (มวนเพชฌฆาต) ที่พบว่าอาศัยอยู่ในแปลงผักกูด

ภาพการมัดยอดผักกูดและลักษณะของยอดผักกูดหลังจากการผลิตโดยชีววิธี

3. กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตไม้ผลคุณภาพ (มังคุด เงาะ)

ดำเนินการคัดเลือกผู้ร่วมโครงการจากเกษตรกร ที่มีความสนใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบการผลิตไม้ผลคุณภาพ (มังคุด เงาะ) ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จำนวน 10 ราย มีเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด จำนวน 5 ราย และเกษตรกรผู้ปลูกเงาะ จำนวน 5 ราย เจ้าหน้าที่ได้นำดินในพื้นที่เกษตรกรแต่ละรายมาวิเคราะห์ดินเพื่อใช้ในการพิจารณาการจัดการการผลิตมังคุดและเงาะ เนื่องจากการวิเคราะห์ดินสามารถบ่งบอกความอุดมสมบูรณ์ของดินได้ หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ได้กำหนดกรรมวิธีในการทดสอบในพื้นที่ออกเป็น 2 แบบ คือ กรรมวิธีแนะนำ กับ กรรมวิธีของเกษตรกร พบว่า แปลงปลูกเงาะที่คัดเลือกเพื่อทดสอบตามกรรมวิธีทดสอบ (แนะนำ) มีอายุต้นเฉลี่ย 22 ปี ความสูงต้นเฉลี่ย 609 เซนติเมตร ขนาดลำต้นเงาะ (วัดจากพื้น 50 ซม.) เฉลี่ย 109 เซนติเมตร ความสูงจากพื้น-ทรงพุ่มเฉลี่ย 204 เซนติเมตร และมีรัศมีทรงพุ่มเฉลี่ย 498 เซนติเมตร ตามลำดับ ส่วนกรรมวิธีเกษตรกร พบว่า มีอายุต้นเฉลี่ย 22 ปี ความสูงต้นเฉลี่ย 600 เซนติเมตร ขนาดลำต้นเงาะ (วัดจากพื้น 50 ซม.) เฉลี่ย 110 เซนติเมตร และมีความสูงจากพื้น-ทรงพุ่มเฉลี่ย 229 เซนติเมตร มีรัศมีทรงพุ่มเฉลี่ย 482 เซนติเมตร ซึ่งยังอยู่ในระหว่างรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์หาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในพื้นที่ในการปลูกเงาะและมังคุดต่อไป

ภาพสภาพแปลงและการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตในแปลงปลูกเงาะ อำเภอลำทะเมนชัย

ภาพสภาพแปลงและการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตในแปลงปลูกเงาะ อำเภอลำทะเมนชัย

4. กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตฟักทองในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ดำเนินการโดยคัดเลือกผู้ร่วมโครงการจากเกษตรกร ที่มีความสนใจและให้ความร่วมมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตฟักทองในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จำนวน 10 ราย เจ้าหน้าที่ได้นำดินในพื้นที่เกษตรกรไปวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ โดยผลการวิเคราะห์ดิน พบว่า แปลงปลูกฟักทองในพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะดินเป็นดินเหนียว-ดินร่วนปนเหนียว โดยมีค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ประมาณ 5.96-8.07 โดยดินในแปลงของนายสามารถ ช้างปาน มีค่าความเป็นกรดสูงที่สุด ทั้งนี้ อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในพื้นที่ให้กับเกษตรกร

ภาพสภาพแปลงปลูกฟักทองบริเวณลุ่มน้ำปากพนัง

ภาพสภาพแปลงปลูกฟักทองที่ติดดอกและให้ผลผลิตบริเวณลุ่มน้ำปากพนัง

ผลสัมฤทธิ์

เกษตรกรต้นแบบให้ความยอมรับเทคโนโลยีที่ได้จากงานวิจัยของกรมฯ ในการไปปรับใช้ให้เหมาะสมในพื้นที่ของตนเอง เช่น เทคโนโลยีการผลิตพืช เทคโนโลยีชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตร นอกจากนี้ พื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบในทุก ๆ กิจกรรมที่ดำเนินงานของกรมฯ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้ที่สนใจ และเข้าถึงวิชาการความรู้ในการผลิตพืชที่สนใจได้ เช่น แปลงทดสอบการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่สามารถใช้เป็นศูนย์เรียนรู้ในการปลูกปาล์มน้ำมันได้ ซึ่งปัจจุบันสามารถขยายพื้นที่ปลูกในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง เป็นจำนวนพื้นที่ประมาณ 230,000 ไร่

ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคส่วนมากในการดำเนินงานเกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น ประสบปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม ซึ่งในบางพื้นที่น้ำท่วมซึ่งเป็นระยะเวลานาน จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกษตรกรไม่สามารถดำเนินการต่าง ๆ ในแปลงได้เต็มที่ และสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ได้ส่งผลกระทบต่อการซื้อขายผลผลิตของเกษตรกร เนื่องจากไม่มีผู้ค้าเข้ามาซื้อผลผลิต เกษตรกรต้องปล่อยผลผลิตทิ้งคาแปลง และไถออกเพื่อเตรียมการปลูกพืชชนิดอื่นต่อไป

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครศรีธรรมราช โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมัน
2. เพื่อเป็นแปลงอนุรักษ์ส้มโอทับทิมสยาม ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
3. เพื่อเป็นแปลงต้นแบบในการศึกษาเรียนรู้การปลูกส้มโอทับทิมสยาม

ผลการดำเนินงาน

แปลงอนุรักษ์ส้มโอพันธุ์ทับทิมสยาม เริ่มดำเนินการปลูกในเดือนพฤศจิกายน ปี 2558 ในพื้นที่จำนวน 10 ไร่ รวม 155 ต้น เจ้าหน้าที่ได้ดูแลรักษาสวนตามคำแนะนำตามปฏิทินการพัฒนาการของส้มโอทับทิมสยาม ซึ่งขณะนี้แปลงส้มโอพันธุ์ทับทิมสยามเริ่มให้ผลผลิต โดยปกติต้นส้มโอทับทิมสยามจะเริ่มให้ผลผลิตหลังปลูกประมาณ 4 ปี แต่เนื่องจากกรมวิชาการเกษตร มีนโยบายให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครศรีธรรมราช ผลิตรังส้มโอพันธุ์ทับทิมสยามเสียยอดพันธุ์ดี เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาทุกภัยในพื้นที่ อำเภอปากพนัง ปีที่ผ่านมา จึงได้นำยอดส้มโอพันธุ์ทับทิมสยามแปลงอนุรักษ์พันธุ์มาใช้เพื่อผลิตรังส้มโอดังกล่าว ส่งผลให้ต้นส้มโอในแปลงอนุรักษ์พันธุ์ชะงักการเจริญเติบโต เนื่องจากต้นยังมีขนาดเล็ก และยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้ได้ผลผลิตล่าช้า ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรม หลักสูตร “เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันแบบครบวงจร” แก่เกษตรกร จำนวน 300 ราย ณ หอประชุมที่ 6 บ้านคอนยาง ต.สวนหลวง อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.นครศรีธรรมราช

ผลสัมฤทธิ์

1. การดำเนินงานอนุรักษ์แปลงส้มโอพันธุ์ทับทิมสยาม สามารถขยายพันธุ์โดยการเสียบยอดพันธุ์ดี เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาทุกภัยในพื้นที่ และยังสามารถอนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ในการทำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรในอนาคต รวมทั้ง มีแปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกรเพื่อเป็นแหล่งความรู้สำหรับเกษตรกรและผู้สนใจอื่น ๆ ในเขตลุ่มน้ำปากพนัง และพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป
2. จากผลการทดสอบเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตร “เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันแบบครบวงจร” จำนวน 300 ราย พบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น โดยวัดได้จากคะแนนผลการทดสอบของเกษตรกรหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 90 ทั้งนี้ เกษตรกรสามารถยังนำความรู้ที่ได้รับนำไปปฏิบัติในการจัดระบบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพแปลงอนุรักษ์ส้มโอพันธุ์ทับทิมสยาม

ภาพประกอบการฝึกอบรม หลักสูตร “เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันแบบครบวงจร”

โครงการพัฒนาสวนพระองค์ชุมพร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาพื้นที่การเกษตรโดยการปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่น.
2. เพื่อศึกษาและอนุรักษ์พืชพรรณในพื้นที่โครงการพัฒนาสวนพระองค์ชุมพร
3. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตพืชผสมผสานให้เกษตรกรและผู้สนใจ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินงานในกิจกรรมการขยายพันธุ์พืช ในบริเวณพื้นที่ 48 ไร่ ประกอบด้วย 4 แปลง (พืชหลัก) ได้แก่ แปลงมะม่วงหิมพานต์ จำนวน 10 ไร่ แปลงมะพร้าว จำนวน 23 ไร่ แปลงปลูกมะพร้าวที่ปลูกสนเป็นแนวกันลม จำนวน 5 ไร่ และ แปลงปลูกมะกรูด ส้มจี๊ด และมะรุม จำนวน 10 ไร่ ซึ่งจากการบันทึกข้อมูลผลผลิตของพืชต่าง ๆ ในแปลงสาธิตการเกษตรในพื้นที่ดินทรายในปี พ.ศ. 2563 พบว่า ได้ผลผลิตมะพร้าว รวม 4,203 ผล ซึ่งเจ้าหน้าที่ของโครงการสวนพระองค์ ได้ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตเอง

ภาพผลผลิตในแปลงขยายพันธุ์พืช

2. ดำเนินการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อต้นหน้าวัวพันธุ์ชมพูชุมพร จำนวน 2,000 ต้น และเตรียมการเลี้ยงต้นอ่อนให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง ในพื้นที่ 2 ไร่ ภายในโรงเรือน ขนาด 40 x 80 เมตร เพื่อปลูกทดแทนต้นเดิมที่มีอายุมากและทรุดโทรม นอกจากนั้น หน่วยงานดูแลรักษาแปลงเรียนรู้พืชสมุนไพรปลาไหลเผือก พื้นที่ 40 ไร่ โดยจัดทำและดูแลเส้นทางการศึกษาธรรมชาติ ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร และดูแลรักษาพันธุ์พืชสมุนไพรปลาไหลเผือก

ภาพต้นหน้าวัวพันธุ์ชมพูชมพูที่ปลูกทดแทนต้นเดิม

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการพัฒนาส่วนพระองค์ชมพู โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชมพู สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 กรมวิชาการเกษตร ได้นำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรเข้าดำเนินงานภายในโครงการฯ สามารถสร้างรายได้เข้าสู่โครงการฯ และเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช นอกจากนี้ จากสภาพภูมิประเทศภายในโครงการพัฒนาส่วนพระองค์ที่มีลักษณะเป็นชายหาด จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเป็นแหล่งให้ความรู้ด้านการผลิตพืชและพืชพรรณอีกด้วย ซึ่งเป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการแก้ปัญหาในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการทำการเกษตรควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ นำไปสู่ความยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสภาพดินภายในแปลงมีลักษณะเป็นดินทราย ประกอบกับเกิดภาวะแล้ง จึงส่งผลให้ผลผลิตไม้ผลมีปริมาณน้อย

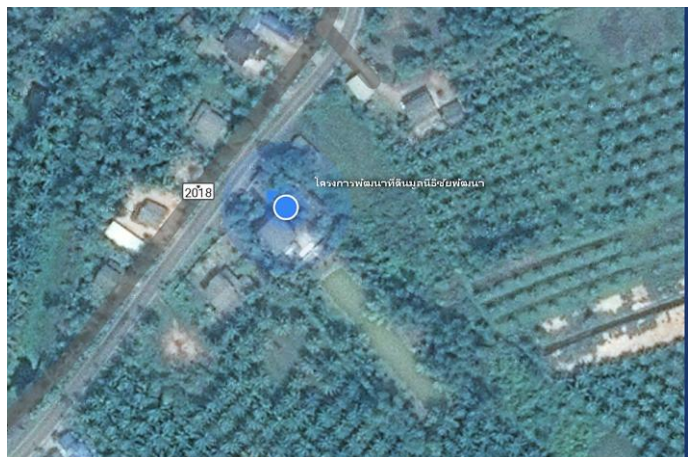
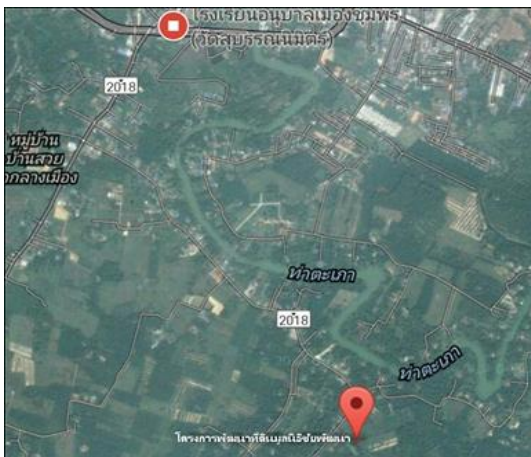
โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลบางหมาก อำเภอมือง จังหวัดชุมพร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำให้เป็นแปลงเกษตรผสมผสาน
2. เพื่อจัดทำแปลงเกษตรแบบผสมผสาน ให้เป็นต้นแบบสำหรับเรียนรู้ของเกษตรกร และผู้สนใจ

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการวิเคราะห์ตัวอย่างดินในพื้นที่ พบว่า สภาพดินในพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินชั้นบนมีอินทรีย์วัตถุ ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมต่ำมาก เนื่องจากดินชั้นบนไม่ได้เป็นดินชั้นบนตามธรรมชาติ แต่เป็นดินชั้นล่างที่ได้จากการขุดสระทับถมอยู่บนดินชั้นบนในธรรมชาติ ส่วนพื้นที่รอบบริเวณบ้านเป็นดินจากที่อื่น นำมาถมเพื่อสร้างบ้าน ดังนั้นดินชั้นล่างจึงมีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าดินชั้นบน แต่ยังมีอินทรีย์วัตถุ และโพแทสเซียมต่ำมาก ค่าความเป็นกรด-ด่างเป็นกรด จะเห็นได้ว่าโดยรวมสภาพดินแปลงนี้มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ กรมฯ ได้เข้าไปดำเนินการปรับสภาพความเป็นกรด-ด่างของดินโดยใช้ปูนขาว 100 กิโลกรัมต่อไร่ และปลูกพืชตระกูลถั่วบำรุงดิน

ภาพถ่ายดาวเทียมโครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลบางหมาก อำเภอมือง จังหวัดชุมพร เมื่อปี พ.ศ. 2559

นอกจากนี้ กรมฯ ได้ดำเนินการจัดการรูปแบบแปลงปลูกพืช โดยจัดทำเป็นระบบการปลูกพืชแบบปะปนไม่เป็นระเบียบ (Mixed-cropping) ตามวิถีเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ (สวนสมรม) เนื่องจากพื้นที่แปลงเดิมมีการปลูกพืชไว้เป็นจำนวนมาก เช่น หนาก มะพร้าว กระท้อนเปรี้ยว เงาะ มังคุด สะตอ มะปริง มะม่วง ขนุน กล้วย และลองกอง

ผลสัมฤทธิ์

สามารถพัฒนาพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ให้สามารถดำเนินการปลูกพืชตามวิถีเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้และจัดทำเป็นแปลงเกษตรผสมผสาน เป็นต้นแบบของเกษตรกรในการจัดการที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาศึกษาและปรับใช้กับแปลงผลิตของตนเองได้

ปัญหาและอุปสรรค

-

ภาพพื้นที่บริเวณรอบโครงการ

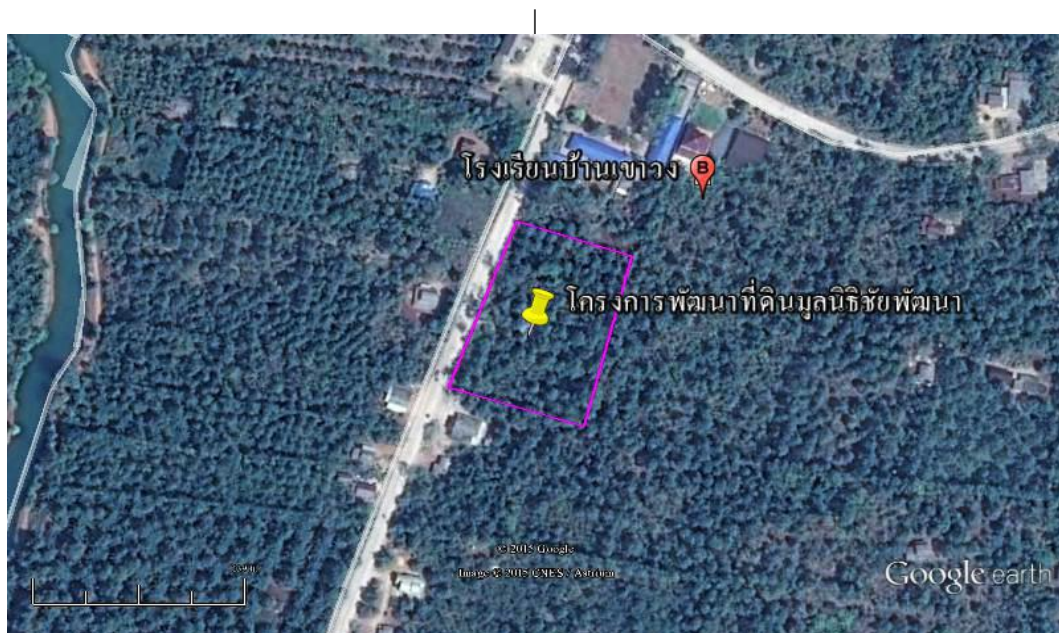
โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาพื้นที่สวนผลไม้ที่เสื่อมโทรมให้เป็นแปลงไม้ผลผสมผสาน
2. เพื่อจัดทำแปลงไม้ผลแบบผสมผสานให้เป็นต้นแบบสำหรับเรียนรู้ของเกษตรกรและผู้สนใจ

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการวิเคราะห์ตัวอย่างดินในพื้นที่ พบว่า สภาพดินในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว มีอินทรีย์วัตถุค่อนข้างต่ำ แต่ฟอสฟอรัสสูง โพแทสเซียมปานกลาง ดังนั้นดินในพื้นที่นี้จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดี มีธาตุอาหารเพียงพอต่อความต้องการของพืช ยกเว้นค่าความเป็นกรด-ด่าง ที่มีแนวโน้มเป็นกรดอ่อน จึงจำเป็นต้องปรับสภาพความเป็นกรด-ด่างของดินโดยใช้ปูนขาว 100 กิโลกรัมต่อไร่ และปลูกพืชตระกูลถั่วบำรุงดิน

ภาพถ่ายดาวเทียมโครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เมื่อปี พ.ศ. 2559

2. ระบบการปลูกพืช เนื่องจากพื้นที่แปลงนี้มีการปลูกพืชไว้เป็นจำนวนมาก โดยเป็นระบบการปลูกพืชแบบปะปนไม่เป็นระเบียบ (Mixed-cropping) ตามวิถีเกษตรกรของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ (สวนสมรม) ประกอบด้วยทุเรียน มังคุด ลองกอง หนาม มะพร้าว ส้มโอ สะตอ เนียง และเพกา จำนวน 51, 38, 18, 12, 11, 10, 5, 3 และ 2 ต้น ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีตะเคียน มะม่วงมุด กระท้อน สัก แคทราย สะเดาเทียม และสะเดาไทยอย่างละ 1 ต้น ส่วนพื้นที่ว่างระหว่างไม้ผลไม้ยืนต้น ปลูกกล้วยไข่ 200 กอ กล้วยเล็บมือนาง 100 กอ และผักเหลียง 1,000 ต้น (ภาพภาคผนวกที่ 2-5) โดยมีการดูแลรักษาพืชหลักในโครงการฯ ได้แก่ ทุเรียน มังคุด ลองกอง และกล้วยตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

ภาพสภาพทั่วไปของแปลงต้นแบบ

ภาพผลผลิตทุเรียนจากแปลงต้นแบบ

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงาน พบว่า กิจกรรมที่ดำเนินการสามารถพัฒนาภาพพื้นที่ของสวนผลไม้ที่เสื่อมโทรม และขาดการดูแลรักษาให้เป็นแปลงไม้ผลผสมผสานและเป็นแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผลแบบปะปนไม่เป็นระเบียบ (Mixed-cropping) โดยทำตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรในการปรับสภาพดินที่ใช้ปลูกพืชตระกูลถั่วในการบำรุงดิน ทำให้สามารถเป็นพื้นที่ให้เกษตรกรใกล้เคียงและผู้สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้และนำไปปรับใช้ในพื้นที่แปลงเกษตรของตนเองได้

ปัญหาและอุปสรรค

-

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนาป่าเทือกเขานมสาว ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ได้สายพันธุ์ปาล์มน้ำมัน และเทคโนโลยีการปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในภาคใต้ชายฝั่งตะวันตก และได้แปลงปลูกปาล์มน้ำมันสายพันธุ์ต่าง ๆ จำนวน 630 ไร่ เพื่อนำผลผลิตไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตพลังงานทดแทน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการศึกษาทดลองการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่เป็นเหมืองร้าง โดยการปรับสภาพพื้นที่ มีการจัดการที่เหมาะสม สามารถใช้ปลูกปาล์มน้ำมันได้และการศึกษามีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตการพัฒนาช่อดอกและผลผลิต ซึ่งจากผลการเปรียบเทียบพันธุ์ปาล์มน้ำมัน ในระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2562 พบว่า พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ พันธุ์ลูกผสมสุราษฎร์ธานี 2 และ 6 โดยให้ผลผลิตเฉลี่ย 3,695 และ 3,639 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่ พันธุ์ Compact Ghana ให้ผลผลิต 2,252 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

ภาพสภาพแปลงปาล์มน้ำมัน

ภาพการเก็บข้อมูลผลผลิตปาล์มน้ำมัน

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงาน พบว่า ได้สายพันธุ์ปาล์มน้ำมัน และเทคโนโลยีการปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในภาคใต้ชายฝั่งตะวันตก และได้แปลงปลูกปาล์มน้ำมันสายพันธุ์ต่าง ๆ จำนวน 630 ไร่ เพื่อนำผลผลิตไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตพลังงานทดแทน รวมทั้งเป็นแปลงต้นแบบให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาหาความรู้ นอกจากนี้ พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ใช้ปลูกเป็นพันธุ์ที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำและยังมีพืชอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ซึ่งสามารถสร้างเป็นแปลงต้นแบบการผลิตปาล์มน้ำมันให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติตามต่อไป เฉลี่ย 1,000 รายต่อปี โดยมีผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน ได้แก่ คณะศึกษาดูงานจาก ตำบลตาสีอ้าย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี คณะครูจากโรงเรียนแห่งประทศไทยจังหวัดกระบี่ และเกษตรกรในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลกระ อำเภอดุสิต จังหวัดพังงา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาพื้นที่นาทุ้งร้างให้เป็นแปลงปลูกพืชไม้ผลผสมผสาน เพื่อเป็นแปลงต้นแบบให้แก่ราษฎรในเขตอำเภอดุสิต จังหวัดพังงา และพื้นที่ใกล้เคียง
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้ามาเรียนรู้แปลงต้นแบบ และนำรูปแบบวิชาการไปเป็นแนวปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบไม้ผลผสมผสานบนพื้นที่นาทุ้งร้างเดิม เพื่อเป็นแปลงต้นแบบให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้ศึกษา สามารถนำไปปรับใช้และปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกรมฯ ได้ตรวจติดตามและให้คำแนะนำในการดูแลรักษาต้นพันธุ์ในแปลงเกษตรผสมผสานและการจัดการแปลงปลูกในช่วงหน้าแล้ง โดยเฉพาะแปลงทุเรียนพันธุ์สาลิกา ซึ่งผลผลิตอยู่ในช่วงติดผล และติดตามเก็บข้อมูลผลผลิตจากแปลงเกษตรผสมผสาน เก็บตัวอย่างดินและทางใบปาล์มน้ำมันเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร

ภาพสภาพโดยทั่วไปของแปลงในพื้นที่โครงการฯ

ภาพสภาพโดยทั่วไปของแปลงในพื้นที่โครงการฯ

ผลสัมฤทธิ์

เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการและได้นำเทคโนโลยีเฉพาะพื้นที่เกี่ยวกับระบบการปลูกพืชและเทคโนโลยีการปลูกพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมบนพื้นที่นาทุ่งร้าง ในพื้นที่ 22.29 ไร่ โดยใช้รูปแบบการปลูกพืชที่เหมาะสม (Suitable cropping systems) ที่มีอายุเก็บเกี่ยวแตกต่างกัน เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่ต่อเนื่องจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งสามารถเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทั้งสองข้อ เนื่องจากเกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีการจัดการนาทุ่งร้าง ไปปรับใช้กับพื้นที่การเกษตรของตนเองได้

ปัญหาและอุปสรรค

-

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนทั่วไป เกิดความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรพันธุ์พืชที่มีอยู่ของชาติ และเพื่อรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารี

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการขยายพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีเพิ่มขึ้นจากจำนวนกระถางเดิม จำนวน 125 กระถาง ทำให้ในปี 2563 มีจำนวนพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารี รวมทั้งสิ้น 1,360 กระถาง

ภาพการขยายพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารี

2. ดำเนินการจัดฝึกอบรม หลักสูตร “การขยายพันธุ์และการดูแลรักษากล้วยไม้รองเท้านารี” ทั้งหมด 3 รุ่น ดังนี้

1) จัดอบรมวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ณ ศาลาอเนกประสงค์หมู่บ้าน ตำบลไสไทย อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ จำนวนเกษตรกร 50 ราย

2) จัดอบรมวันที่ 2 กรกฎาคม 2563 ณ ศาลาหมู่บ้านอ่าวน้ำ ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวนเกษตรกร 50 ราย

3) จัดอบรมวันที่ 3 กรกฎาคม 2563 ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน ตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ จำนวนเกษตรกร 50 ราย

จากผลการทดสอบก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรมพบว่า ผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรม จำนวน 150 ราย ได้คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.67 คะแนนสูงสุด 6 คะแนน จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.67 และผลการทดสอบหลังการฝึกอบรมพบว่า ได้คะแนนต่ำสุด 12 คะแนน จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.67 และ คะแนนสูงสุด ๑๕ คะแนน จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.30 จะเห็นได้ว่าคะแนนของเกษตรกรหลังการฝึกอบรม เมื่อเกษตรกรได้รับความรู้แล้วนั้นมีคะแนนที่ดีขึ้น

ภาพการฝึกอบรมหลักสูตร “การขยายพันธุ์และการดูแลรักษากล้วยไม้รองเท้านารี”

ผลสัมฤทธิ์

สามารถเพิ่มจำนวนของกล้วยไม้รองเท้านารีให้มีจำนวนมากขึ้นในแหล่งธรรมชาติ มีการสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจตระหนักถึงความสำคัญของพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีผ่านการอบรมให้ความรู้ รวมทั้งถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีโดยใช้หน่อและการดูแลรักษากล้วยไม้รองเท้านารีเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีไม่ให้สูญพันธุ์และคงไว้ซึ่งความงามที่เป็นเอกลักษณ์ในธรรมชาติสืบไป

ปัญหาอุปสรรค

แม้พันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีมีไม่เพียงพอต่อการขยายพันธุ์ต่อปี เนื่องจากการแตกหน่อแต่ละปีมีปริมาณน้อย

โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริจังหวัดกระบี่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ตามปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่เกษตรกรผู้สนใจทั่วไป
3. เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินงานปลูกไม้ผลเศรษฐกิจในพื้นที่ 8 ไร่ โดยวางแผนผังภายในแปลง ได้แก่ ทุเรียน กล้วยหอม มังคุด มะละกอ ลองกอง มะพร้าว น้ำหอม มะนาว แก้วมังกร เงาะ นอกจากนั้น ได้ดำเนินการปลูกพืชสวนครัว หมุนเวียน เช่น กระเพรา ผักบุ้ง มะเขือยาว ถั่วฝักยาว แตงกวา และสวนบ้านพักอาศัย ศาลาเรียนรู้สำหรับศึกษาดูงาน มีเกษตรกร ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เข้าเยี่ยมชม จำนวนทั้งสิ้น 327 ราย เป็นวิทยากร จำนวน 5 ครั้ง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 62 – กันยายน 63 รวมทั้งจัดอบรมเกษตรกรหลักสูตร “การผลิตพืชแบบผสมผสาน” โดยเจ้าหน้าที่กรมฯ ได้สาธิตเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชและการดูแลรักษาให้กับเกษตรกร ทั้งนี้ มีเกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 180 ราย

ภาพนักเรียนเข้าศึกษาดูงานที่พื้นที่

ผลสัมฤทธิ์

สามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงานและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการส่งเสริมการประกอบอาชีพกับเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจด้านงานวิชาการเกษตรให้สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ในเรื่องการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนจากการใช้เทคโนโลยีด้านชีวภัณฑ์ รวมถึงความปลอดภัยของผลผลิตและเกษตรกรได้ รวมทั้งเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจตลอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรอีกด้วย

ปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ทำให้การอบรมเยาวชนไม่เป็นไปตามแผน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษอื่น ๆ
ภายใต้การดำเนินงาน
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มหาราช 1 อำเภอสะบ้าย้อย และ บ้านบาไรย์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตพืชอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้นักเรียน และครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านบาไรย์และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมหาราช 1 ให้เพียงพอต่อความต้องการ
2. เพื่อฝึกหัดให้ครูและนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาพืชชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแก่วัยของนักเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปลูกในครัวเรือนของนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรักในอาชีพเกษตร ได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของพืชประกอบในวิชาเรียนของนักเรียนได้
4. เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการขายผลผลิตที่เกินความต้องการของโรงเรียนแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และนำรายได้มาใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้ออาหารที่จำเป็นไม่สามารถผลิตได้ในโรงเรียน เพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนต่อไป

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

สาธิตการทำแปลงผักสวนครัว แปลงผลิตพืชไร่ และมอบเอกสารทางวิชาการ ให้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมหาราช 1 และบ้านบาไรย์

2. กิจกรรมผลิตและขยายพันธุ์พืช

สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ สข.38 ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 ข้าวโพดเทียน ถั่วเขียว พร้อมทั้งแนะนำและสาธิตวิธีการปลูกพืช การดูแลรักษาของพืชแต่ละชนิด เพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียน และสนับสนุนหญ้าแฝกเพื่อปลูกเป็นแนวภายในบริเวณแปลงผัก

ผลสัมฤทธิ์

จากการที่กรมวิชาการเกษตรได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ถั่วลิสงพันธุ์ สข.38 ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 ข้าวโพดเทียน และถั่วเขียว ให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมหาราช 1 และบ้านบาไรย์ ทำให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ในด้านการผลิตพืช เช่น ฝึกปฏิบัติการปลูก ดูแลรักษาพืชแต่ละชนิดจนได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ และนำผลผลิตที่เกินความต้องการของโรงเรียนมาจำหน่ายเพื่อให้เกิดรายได้แล้วนำไปซื้อวัตถุดิบที่โรงเรียนผลิตไม่ได้กลับเข้ามา ทำให้นักเรียนมีอาหารกลางวันสำหรับบริโภคที่หลากหลายมากขึ้น และยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดในครัวเรือนได้เป็นอย่างดี

ปัญหาอุปสรรค

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ทำให้ทางโรงเรียนงดการเรียนการสอน เพื่อความปลอดภัยของครู นักเรียน และผู้ปกครอง จึงไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามปกติ

ภาพการมอบเมล็ดพันธุ์และปลูกข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 เพื่อผลิตเป็นอาหารกลางวันในโรงเรียน
ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทราซ 1 อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ภาพการปลูกถั่วลิสง
และข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1
เพื่อผลิตเป็นอาหารกลางวัน
ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านบาโรย
อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

**โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
สันติราษฎร์ประชาบำรุง บ้านเจ้าพะ ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง
และ บ้านหินจอก ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชกระแสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้พระราชทานไว้กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. เพื่อเป็นแหล่งโปรตีนสำหรับเด็กในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดตรัง
3. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้วิธีการปลูก การดูแลรักษา ถั่วหรั่ง ถั่วมะแฮะและพืชอื่น ๆ แก่ครู นักเรียนและชุมชนใกล้เคียง

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก
 - 1.1 ดำเนินการส่งเสริมการปลูกถั่วมะแฮะ ถั่วหรั่ง ถั่วลิสง ถั่วพุ่ม ผักเหลียง และข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 พร้อมทั้งแนะนำวิธีการปลูกและดูแลรักษาของพืชแต่ละชนิด
 - 1.2 ดำเนินการจัดทำบ่อเลี้ยงแห่นแดง เนื่องจากทางโรงเรียนมีบ่อเลี้ยงปลาหลายชนิด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง เห็นว่าแห่นแดงมีประโยชน์หลายอย่าง นอกจากเป็นปุ๋ยพืชสดแล้ว ยังเป็นอาหารปลาได้ จึงมีการส่งเสริมให้ทางโรงเรียนเพาะแห่นแดงเพื่อลดต้นทุนค่าอาหารปลา
2. โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง
 - 2.1 ดำเนินการส่งเสริมการปลูกถั่วมะแฮะ พบว่า ไม่เป็นที่นิยมบริโภคในพื้นที่ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชเป็น ผักเหลียง ชะอม ข่าไก่ พริกไทย พร้อมทั้งแนะนำวิธีการปลูกและดูแลรักษาของพืชแต่ละชนิด
 - 2.2 ดำเนินการส่งเสริมการปลูกถั่วหรั่ง พบว่า สภาพพื้นที่บางส่วนเป็นดินเหนียว อีกทั้งมีปริมาณฝนตกชุกหนาแน่น จึงไม่เหมาะสมกับการปลูกถั่วหรั่ง จึงได้มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชเป็น ผักเหลียง และชะอม เพื่อให้เหมาะสมตามสภาพอากาศแทนการปลูกถั่วหรั่งในบางแปลง และในไตรมาสที่ 4 ได้ทำการปลูกถั่วหรั่งใหม่ พร้อมทั้งแนะนำวิธีการปลูกและดูแลรักษา
 - 2.3 ดำเนินการส่งเสริมการปลูกถั่วพุ่ม และข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 พร้อมทั้งแนะนำวิธีการปลูกและดูแลรักษา
 - 2.4 ดำเนินการจัดทำบ่อเลี้ยงแห่นแดง เนื่องจากทางโรงเรียนมีบ่อเลี้ยงปลาหลายชนิด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง เห็นว่าแห่นแดงมีประโยชน์หลายอย่าง นอกจากเป็นปุ๋ยพืชสดแล้ว ยังเป็นอาหารปลาได้ จึงมีการส่งเสริมให้ทางโรงเรียนเพาะแห่นแดงเพื่อลดต้นทุนค่าอาหารปลา

ผลสัมฤทธิ์

จากการที่กรมวิชาการเกษตรได้มีการส่งเสริมในการปลูกถั่วมะแฮะ ถั่วหรั่ง ถั่วลิสง ถั่วพุ่ม ผักเหลียง ชะอม และข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 ให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก และสันติราษฎร์ประชาบำรุง ทำให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ในด้านการผลิตพืช เช่น ฝึกปฏิบัติการปลูก ดูแลรักษาพืชแต่ละชนิดจนได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ ทั้งยังช่วยลดต้นทุนค่าอาหารปลาและเพิ่มปริมาณของปุ๋ยพืชสดจากการทำบ่อเลี้ยงแห่นแดงด้วย

ปัญหาอุปสรรค

1. สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย มีปริมาณฝนตกชุกหนาแน่น ส่งผลต่อการดำเนินงานบางส่วน
2. พืชบางชนิดไม่เป็นที่นิยมบริโภค
3. ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ทำให้ทางโรงเรียนงดการเรียนการสอน เพื่อความปลอดภัยของครู นักเรียน และผู้ปกครอง จึงไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามปกติ

ภาพการปลูกถั่วมะแฮะ
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก

ภาพการปลูกชะอม แทนการปลูกถั่วมะแฮะ
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง

ภาพการปลูกถั่วหรั่ง
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก

ภาพการปลูกถั่วหรั่ง
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง

ภาพบ่อเลี้ยงแหนแดง
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหินจอก

ภาพบ่อเลี้ยงแหนแดง
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสันติราษฎร์ประชาบำรุง

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านसानแดง และ ยุธองรัฐประชาสรรค์ จังหวัดสตูล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้ครูและนักเรียนได้ปฏิบัติการดูแลรักษาพืชชนิดต่าง ๆ
2. เพื่อผลิตพืชผักอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และขยายผลผลิตแปลงผักให้โรงเรียนมีรายได้จากการขายผลผลิตไปสู่ครัวเรือนเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียน และประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง
3. เพื่อให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชน และเครือข่ายผู้ปกครอง

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

ดำเนินการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักบุง ผักกาดขาว และข้าวโพด แนะนำวิธีการปลูกพืชอาหาร และจัดทำบ่อเลี้ยงเห็ดแดงให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านसानแดง และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยุทธองรัฐประชาสรรค์

ผลสัมฤทธิ์

จากการที่กรมวิชาการเกษตรได้มีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักบุง ผักกาดขาว ข้าวโพด แนะนำวิธีการปลูกพืชอาหาร และทำบ่อเลี้ยงเห็ดแดงเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด ลดต้นทุนการซื้อปุ๋ยมาใส่ในแปลงผัก ทำให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านसानแดง และยุทธองรัฐประชาสรรค์ ขยายผลผลิตจากแปลงผักเพิ่มขึ้น นักเรียนมีอาหารกลางวันสำหรับบริโภคมากขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการขายผลผลิต ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดในครัวเรือนและยังสามารถเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชน และเครือข่ายผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี

ปัญหาอุปสรรค

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ทำให้ทางโรงเรียนงดการเรียนการสอน เพื่อความปลอดภัยของครู นักเรียน และผู้ปกครอง จึงไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามปกติ

ภาพรับเสด็จสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยุงทองรัฐประชาสรรค์

ภาพสร้างบ่อน้ำดินแบบให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยุงทองรัฐประชาสรรค์

ภาพสร้างบ่อน้ำดินแบบให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสำนแดง

โครงการพัฒนาการเกษตรหมู่บ้านศิลปาชีพนิคมสร้างตนเองสุคริณ (บ้านเล็กในป่าใหญ่) จังหวัดนราธิวาส

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและส่งเสริมระบบการเกษตรแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้สมาชิกหมู่บ้านศิลปาชีพสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างมั่นคง มีผลผลิตบริโภคในครอบครัวและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. แปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต

ดำเนินการติดตาม จัดเก็บข้อมูล และให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1.1 งานพัฒนาการปลูกพืช

1.1.1 งานพัฒนาการปลูกพืชผักก่อนนํายสำหรับบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้ เกษตรกรในโครงการฯ มีการปลูกพืชผักในบริเวณที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน ทำให้มีผลผลิตพืชผักไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

1.1.2 งานพัฒนาการปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ เกษตรกรในโครงการฯ มีการปฏิบัติดูแลรักษาสวนไม้ผลตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เช่น การให้น้ำ การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูกและสภาพดินในแต่ละพื้นที่ การพ่นสารป้องกันกำจัดโรคและแมลง ไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ เงาะ มังคุด ลองกอง ทำให้เกษตรกรในโครงการฯ มีผลผลิตไม้ผลไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายทำให้เกิดรายได้ในครัวเรือน

1.1.3 งานพัฒนาการปลูกพืชแซมในสวนไม้ผล เกษตรกรในโครงการฯ มีการปลูกพืชแซมในสวนไม้ผล ได้แก่ กลั้วและสับปะรด และได้มีการปฏิบัติดูแลรักษาพืชแซมตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เช่น การปลูกพืชแซมให้มีระยะห่างจากต้นไม้ผล การให้น้ำอย่างเพียงพอ การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม และการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ทำให้สมาชิกในโครงการฯ มีผลผลิตกลั้วและสับปะรดไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายทำให้เกิดรายได้เสริม

1.2 งานพัฒนาการเพาะเห็ด

งานเพาะเห็ดเพื่อบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม โดยได้สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์บางส่วนที่ใช้ในการเพาะเห็ด และการซ่อมแซมโรงเรือนเพาะเห็ดแก่เกษตรกรในโครงการฯ ทำให้เกษตรกรในโครงการฯ มีผลผลิตเห็ดไว้บริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้เสริมในครัวเรือน

1.3 การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากเกษตรกรในโครงการฯ มีผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน บางช่วงมีจำนวนมากไม่สามารถจำหน่ายได้หมดในพื้นที่ แต่ก็มีไม่มากพอที่จะส่งไปจำหน่ายในพื้นที่อื่น ๆ หรือต่างอำเภอ หรือในบางช่วงที่ไม่มีผู้มารับซื้อผลผลิต จากปัญหาข้างต้นจึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีเป้าหมายคือ ส่งเสริมให้เกษตรกรในโครงการฯ รวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มีการอบรมเทคนิควิธีการใช้เครื่องมือ และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติแก่เกษตรกรในโครงการฯ เช่น การแปรรูปกลั้วเป็นกลั้วอบ การแปรรูปสับปะรดเป็นไวน์สับปะรด และการแปรรูปเห็ดเป็นแหนมเห็ด ใส่กรอกเห็ด และเห็ดปรุงรส

2. การฝึกอบรม

จัดการฝึกอบรมหลักสูตร “การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน” มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 ราย เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น เนื่องจากให้ความสนใจและเห็นความสำคัญในการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

ผลสัมฤทธิ์

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ สามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างมั่นคง
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองให้ดีขึ้น
3. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ มีความรู้และทักษะในการผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดต้นทุน และตรงตามความต้องการ

ปัญหาอุปสรรค

1. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบในพื้นที่
2. ยานพาหนะที่จะใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ
3. ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ปฐพีวิทยา
4. ในช่วงสถานการณ์เชื้อไวรัสโควิด-19 ระบาด ทำให้ไม่สามารถดำเนินการอบรมเกษตรกรได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เดิม จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการอบรม ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรเป็นอย่างดี ทำให้การฝึกอบรมเป็นไป ซึ่งมีการตรวจวัดอุณหภูมิและติดตามเฝ้าระวังผู้ที่เข้ารับการอบรม

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพัทลุง

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาการผลิตพืชของชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีกรมวิชาการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนขนุนและอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
2. ผลิตพืชปลอดภัยจากการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยการใช้ชีวภัณฑ์กรมวิชาการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนขนุนและอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

แปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต

ดำเนินการผลิตพืชปลอดภัย ได้แก่ แตงโมพันธุ์เมงู่า พริกชี้ และมะเขือเปราะ โดยใช้ชีวภัณฑ์กรมวิชาการเกษตรแทนการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูและโรคพืช โดยใช้กรรมวิธีการฉีดพ่นไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยในแตงโมพันธุ์เมงู่า และมะเขือเปราะ ฉีดพ่นด้วยชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทีลีส (Bs) ไอโซเลท 20W33 และ 20W16 ในพริกชี้ เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรและเพิ่มรายได้ ซึ่งเกษตรกร แต่ละรายจะมีผู้มารับซื้อผลผลิต โดยเกษตรกรที่ดำเนินการ มีจำนวน 10 ราย โดยแบ่งเป็น 2 อำเภอ คือ ในพื้นที่ หมู่ 3 ตำบลแหลมโดนด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน 5 ราย และพื้นที่ หมู่ 6 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง จำนวน 5 ราย โดยจัดทำแปลงต้นแบบและทดสอบเทคโนโลยีการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันศัตรูและโรคพืช

ผลสัมฤทธิ์

การจัดทำแปลงต้นแบบทดสอบเทคโนโลยีการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันศัตรูพืชและโรคพืชในพื้นที่ของเกษตรกร จำนวน 10 ราย โดยที่เกษตรกรมีการปลูกพืชที่แตกต่างกัน 3 ชนิด ได้แก่ แตงโมพันธุ์เมงู่า พริกชี้ และมะเขือเปราะ และมีปัญหาการเข้าทำลายของศัตรูพืช เช่น หนอนใยผักและหนอนกระทู้ผัก นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการเข้าทำลายของโรคแอนแทรกคโนสในพริก ดังนั้น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง จึงได้นำชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตร คือ ไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยและชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทีลีส (Bs) ไอโซเลท 20W33 และ 20W16 ควบคุมโรคแอนแทรกคโนส (กุ้งแห้ง) พริก นำมาใช้ในแปลงต้นแบบ และดำเนินการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาระบบการผลิตพืชและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการผลิตพืชของเกษตรกร

ปัญหาอุปสรรค

1. ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรได้ตามปกติ
2. ปัญหาการเข้าทำลายของหนอนใยผักและหนอนกระทู้ผัก ในแปลงแตงโมพันธุ์เมงู่า พริกชี้ และมะเขือเปราะ
3. ปัญหาการเข้าทำลายของโรคแอนแทรกคโนสในพริก

ภาพการติดตามแปลงต้นแบบทดสอบเทคโนโลยีการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันศัตรูและโรคพืช
ในพื้นที่เกษตรกร ตำบลแหลมไทร อำเภอกวนขนุน และ ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
และโครงการพิเศษดีเด่น
ประจำปี 2563

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟอะราบิก้า
โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเชียงราย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1
(ระดับดี อันดับ 3)

วัตถุประสงค์

1. สร้างแปลงต้นแบบในการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อลดการทำไร่เลื่อนลอย และแผ้วถางป่า
2. เพื่อส่งเสริมอาชีพการปลูกกาแฟและสร้างรายได้แก่ราษฎร เป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ ในการทำการเกษตร ที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ

ผลการดำเนินงาน

สร้างแปลงต้นแบบการปรับปรุงและฟื้นฟูแปลงกาแฟ โดยการตัดแต่งกิ่งเพื่อปรับปรุงสวนกาแฟที่มีอายุมากที่ให้ผลผลิตต่ำ และคุณภาพผลผลิตต่ำ พบว่าหลังจากการตัดแต่งกิ่งกาแฟ ผลผลิตของกาแฟเชอรี่ (ผลสด) ของศูนย์ฯ จะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 2 โดยมีผลผลิตเฉลี่ยต่อต้นต่อปี 5.7 กิโลกรัม 8.6 กิโลกรัม และ 9.2 กิโลกรัม ในปีที่ 2 3 และ 4 หลังจากการตัดแต่งกิ่งตามลำดับ สำหรับแปลงตัดแต่งกิ่งกาแฟของเกษตรกร จะให้ผลผลิต 3.6 7.5 และ 8.6 กิโลกรัม ในปีที่ 2 3 และ 4 หลังจากการตัดแต่งกิ่งตามลำดับ ซึ่งพบว่าในปีที่ 4 ผลผลิตในแปลงเกษตรกร จะแตกต่างกับในศูนย์ฯ น้อยลง ไม่ถึง 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยทั่วไปผลผลิตกาแฟผลสด จำนวน 10 กิโลกรัม เมื่อทำการสีจะได้สารกาแฟ 2 กิโลกรัม หรือคิดเป็นร้อยละ 20

ดำเนินการฝึกอบรมการผลิตกาแฟอะราบิก้าที่ถูกต้องและเหมาะสมตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร โดยมีการทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรม จากนั้น มีการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เช่น การเพาะเมล็ดกาแฟเพื่อผลิตต้นกล้า การเตรียมวัสดุเพาะ การดูแลรักษา การปลูก การอารักขาพืช ตลอดจนการเก็บเกี่ยว การแปรรูป โดยเริ่มจัดการฝึกอบรมตั้งแต่ปี 2554 - 2561 มีเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมรวม 399 ราย จากการทดสอบความรู้พื้นฐานก่อน และหลังการฝึกอบรม พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตกาแฟเพิ่มขึ้นทุกรายหลังการฝึกอบรม เกษตรกรจะเตรียมความพร้อมของแปลงปลูกและเตรียมต้นกล้ากาแฟอะราบิก้าไปปลูกตามวิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

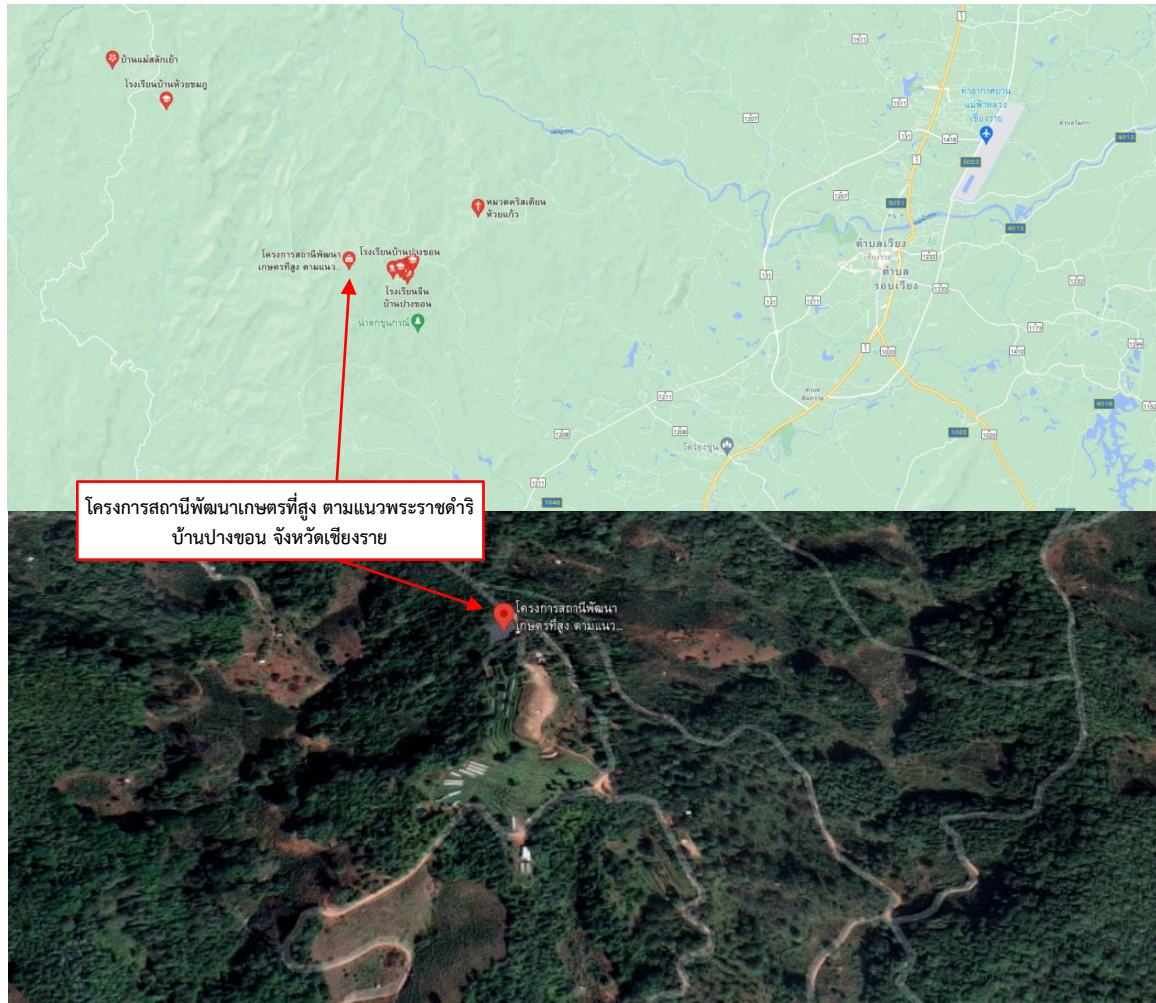
จากการนำพันธุ์กาแฟอะราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 เข้าไปปลูกเพื่อนำเมล็ดมาขยายพันธุ์เพื่อผลิตต้นกล้า และกระจายพันธุ์ไปสู่เกษตรกรในพื้นที่โดยรอบสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริบ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยขนาดต้นกล้ากาแฟที่พร้อมจะปลูกมีใบจริง จำนวน 8 คู่ สนับสนุนให้กับเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแล้ว รายละไม่เกิน 400 ต้น ในแต่ละปีที่ดำเนินการ ในระยะหลังเนื่องจากมีความต้องการปลูกเพิ่มมากขึ้น จึงได้ปรับวิธีการเพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะในการผลิตต้นกล้าในท้องถิ่น จึงมีการสร้างโรงเรือนเพาะชำ ขนาด 20×20 เมตร เพาะกล้าได้ครั้งละ 25,000 ต้น ในพื้นที่หมู่บ้านผาลัง เพิ่มเติมอีก 2 แห่ง รวมเป็น 3 แห่ง โดยให้เกษตรกรบริหารจัดการตนเอง และจัดเวรมารดน้ำดูแลกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย ดูแลรักษา ซึ่งผลจากการเพาะกล้ากาแฟในท้องถิ่นทดแทนการนำต้นกล้าจากภายนอกพื้นที่ซึ่งห่างไกล และกล้ากาแฟไม่ได้รับความกระทบกระเทือนจากการขนส่ง ทำให้สามารถสนับสนุนพันธุ์กาแฟได้มากขึ้นตามที่เกษตรกรต้องการ บางรายสามารถปลูกเพิ่ม 3,000 ต้นต่อปี

ผลสัมฤทธิ์

1. มีแปลงต้นแบบในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น กาแฟอะราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 ซึ่งมีความต้านทานต่อโรคราสนิม
2. เป็นแหล่งศึกษา เรียนรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกกาแฟให้มีคุณภาพ
3. เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่วางแผนไว้ หรือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟมากขึ้น
4. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถยกฐานะทางเศรษฐกิจแบบพลิกชีวิตและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีความสุข ไม่ต้องทำการเกษตรแบบไร้เงื่อนไข นอกจากนี้ เกษตรกรในพื้นที่สามารถอาศัยอยู่ร่วมกับพื้นที่ป่าได้อย่างกลมกลืนและยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายที่ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค

-

ภาพต้นกาแฟที่ตัดแต่ง (ทำสาว) แดกกิ่งใหม่

ภาพต้นกาแฟที่ให้ผลผลิตมาหลายปีและมีอาการทรุดโทรม

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปลูกกาแฟบ้านปางขอนและหมู่บ้านบริวาร

ภาพการสนับสนุนกล้ากาแฟให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม

ภาพการให้ความรู้การดูแลต้นกล้ากาแฟ

ภาพเกษตรกรศึกษาดูงานการคั่วและแปรรูปกาแฟ

ภาพการปลูกกาแฟได้ร่มเงาไม้ยืนต้น

ภาพการปลูกกาแฟได้ร่มเงามะคาเดเมีย

โครงการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรเพื่อความยั่งยืนในพื้นที่
โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จังหวัดพิษณุโลก
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2
(ระดับดี อันดับ 2)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกพืชตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร ให้เกิดความยั่งยืนและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
2. เพื่อสร้างแปลงต้นแบบตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรผสมผสาน และแปลงขยายผล
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรในพื้นที่

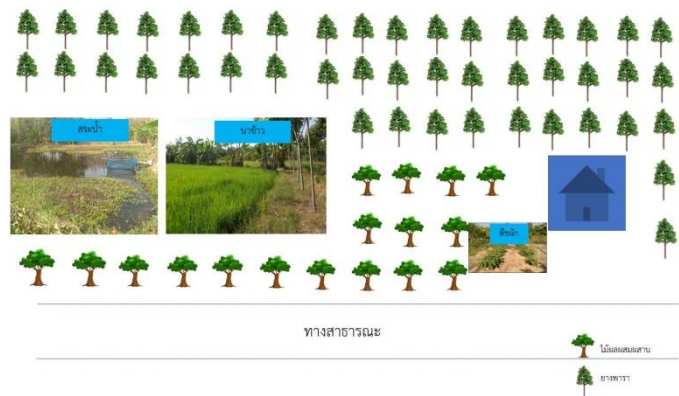
ผลการดำเนินงาน

มีเกษตรกรต้นแบบ 2 ราย 2 แปลง เป็นเกษตรกรต้นแบบเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ 1 ราย 1 แปลง และเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 1 ราย 1 แปลง ซึ่งผลการดำเนินงานจัดทำแปลงต้นแบบตั้งแต่ปี 2553 - 2562 เกษตรกรทั้ง 2 ราย ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน

1) แปลงต้นแบบตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรต้นแบบ คือ นายปิยลักษณ์ นัสการ หมู่ที่ 6 บ้านวังหอย ตำบลบ้านยาง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ทั้งหมด 9 ไร่ เดิมพื้นที่เป็นที่ลุ่ม น้ำท่วมถึงอยู่ห่างจากแม่น้ำแควน้อย 200 เมตร ในฤดูฝนน้ำท่วมในพื้นที่ แต่พอฤดูแล้งขาดน้ำ ไม่สามารถดึงน้ำจากแม่น้ำมาใช้ประโยชน์ได้ เดิมปลูกยางพาราเป็นพืชหลัก มีสระน้ำ มีพื้นที่นาข้าวอยู่เดิม และปลูกพืชผักสวนครัวอยู่บ้างแล้ว หลังจากเข้าร่วมโครงการได้จัดแบ่งพื้นที่ ออกเป็น 4 ส่วน ตามสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

ภาพนายปิยลักษณ์ นัสการ
เกษตรกรต้นแบบการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

ภาพแผนผังแปลงเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่
ของนายปิยลักษณ์ นัสการ

ส่วนที่ 1 สระน้ำ พื้นที่ 1 ไร่ ปลุกมะพร้าว สะเดา และผักบนคันบ่อ สำหรับบริโภคและจำหน่าย ในสระน้ำเลี้ยงปลานิล ปลาตะเพียน และปลาธรรมชาติ

ภาพส่วนที่ 1 สระน้ำ
แปลงต้นแบบการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

ส่วนที่ 2 แปลงนาข้าว พื้นที่ 1 ไร่ เป็นพื้นที่ลุ่ม ปลุกข้าวทั้งหมด 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์เมืองพันธุ์ลูกช้าง พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และ พันธุ์พิษณุโลก 2 สลับกัน โดยปลุกพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์ลูกช้าง และพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 สำหรับบริโภคในครัวเรือน ส่วนพันธุ์พิษณุโลก 2 เพื่อจำหน่าย มีการปลูกผักบนคันนาเป็นพืชเสริมรายได้รอบแปลง

ภาพส่วนที่ 2 นาข้าว
แปลงต้นแบบการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

ส่วนที่ 3 แปลงพืชผสมผสาน พื้นที่ 6 ไร่ เป็นพื้นที่ดอน ประกอบด้วย แปลงยางพาราเดิม พื้นที่ 3.5 ไร่ พื้นที่ที่เหลืออีก 2.5 ไร่ ปลุกไม้ผลหลัก ได้แก่ พุทรา มะม่วง มะยงชิด เงาะ และชมพู ไม้รอง ได้แก่ ฝรั่ง มะนาว กล้วย ไม้ไผ่ และพืชผักชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวโพดเทียน มะเขือเปราะ พืชผักสวนครัว แซมระหว่างแถวไม้ผลหลัก

ภาพส่วนที่ 3 พืชผสมผสาน แปลงต้นแบบการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

ส่วนที่ 4 อาศัยพื้นที่ 1 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย และปลูกพืชผักสวนครัว ได้แก่ มะเขือ ถั่วฝักยาว บวบเหลี่ยม กระเจี๊ยบแดง และหน่อไม้

ภาพส่วนที่ 4 ตัวอย่างพืชผักสวนครัวบริเวณที่อยู่อาศัย แปลงต้นแบบการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

2) แปลงต้นแบบเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรต้นแบบ คือ นายเทียบ คำไวย หมู่ที่ 4 บ้านน้ำโจน ตำบลคันโช้ง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ทั้งหมด 14 ไร่ สภาพพื้นที่ตั้งอยู่บริเวณสันเขื่อน พื้นที่เป็นเนินสูงและแห้งแล้ง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากน้ำในเขื่อนควบน้อยได้

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรปลูกพืชเชิงเดี่ยว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง เมื่อเข้าร่วมโครงการได้แบ่งพื้นที่ 10 ไร่ ปรับเปลี่ยนมาเป็นแปลงต้นแบบเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่เหลืออีก 4 ไร่ ปลูกมันสำปะหลังตามเดิม นักวิชาการเกษตรได้ให้ความรู้และแนะนำให้ปลูกพืชแบบผสมผสานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ลดความเสี่ยงด้านการตลาดและเป็นอาหารบริโภคในครัวเรือน โดยเกษตรกรและนักวิชาการเกษตรร่วมกันคัดเลือกชนิดพืชที่จะนำมาปลูก พืชที่คัดเลือก คือ มะม่วงสายพันธุ์ต่าง ๆ มะขามเปรี้ยว มะยงชิด ลำไย ซึ่งเหตุผลของการคัดเลือกมะม่วงและมะขามเปรี้ยว เนื่องจากเป็นพืชทนแล้งสำหรับมะยงชิดและลำไย เป็นพืชที่เกษตรกรต้องการปลูก เนื่องจากในพื้นที่บริเวณนั้นยังไม่มีมีการปลูกและให้ผลผลิตเร็ว โดยมีการปลูกกล้วยน้ำว้าแซมระหว่างต้นไม้ผลดังกล่าว

ภาพนายเทียบ คำไวย และภรรยา (ภาพซ้าย) เกษตรกรต้นแบบเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพไม้ผลในแปลงต้นแบบ นายเทียบ คำไวย เกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการอบรมเทคโนโลยีการผลิตพืชและองค์ความรู้ที่แนะนำในแปลงต้นแบบ ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรต่าง ๆ จำนวน 11 หลักสูตร ให้กับเกษตรกรแปลงต้นแบบ และเกษตรกรผู้สนใจ เนื่องจากเกษตรกรผู้สนใจ ในโครงการมีความรู้และประสบการณ์อยู่เป็นทุนเดิม จึงให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหลักสูตรที่ต้องการอบรมร่วมกับนักวิชาการเกษตรของโครงการ ตั้งแต่ปี 2551 - 2562 ได้จัดการอบรมรวม 13 ครั้ง มีเกษตรกรผ่านการอบรม รวม 495 คน จากการฝึกอบรม พบว่าเกษตรกรมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่และแปลงเกษตรผสมผสานเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างรายได้แก่ครัวเรือนได้มากขึ้น และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์การทำแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่และแปลงเกษตรผสมผสานแก่เกษตรกรรายอื่น ๆ และผู้ที่สนใจได้เป็นอย่างดี

จากการจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่และแปลงต้นแบบเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินการจัดการฝึกอบรมให้เกษตรกร และการให้เกษตรกรเข้าเยี่ยมชมแปลงต้นแบบทั้ง 2 แปลง มีเกษตรกรให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการ 3 ราย คือ

(1) นายไพโรจน์ ขาวขำ หมู่ที่ 10 บ้านวังลาด ตำบลบ้านยาง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 18 ไร่ เข้าร่วมโครงการ ปี พ.ศ. 2557

(2) นายถวิล แสงทอง หมู่ที่ 15 บ้านหนองกระบาก ตำบลหินลาด อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 24 ไร่ เข้าร่วมโครงการ ปี พ.ศ. 2558

(3) นายทวี คำมีมา หมู่ที่ 10 บ้านวังลาด ตำบลบ้านยาง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 8 ไร่ เข้าร่วมโครงการ ปี พ.ศ. 2559

1) แปลงขยายผลเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (นายไพโรจน์ ขาวขำ)

นายไพโรจน์ ขาวขำ ได้เห็นตัวอย่างจากแปลงต้นแบบทฤษฎีใหม่ของนายปิยลักษณ์ นัสการ แต่ไม่มีนาข้าว จึงเปลี่ยนจากแปลงมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มาเป็นแปลงผสมผสาน จำนวน 10 ไร่ มีสระน้ำขนาดพื้นที่ 2 งาน สามารถใช้เป็นแหล่งน้ำสำรองได้ เริ่มดำเนินการปี 2557 โดยปลูกไม้ผลแบบผสมผสานอาศัยน้ำฝน ประกอบด้วย มะขามเปรี้ยวพันธุ์ท่ากระดาน มะม่วงพันธุ์โชคอนันต์ พันธุ์ฟ้าน มะยงชิดพันธุ์ไข่ไก่ และไผ่ ปลูกมันสำปะหลังแทรกกระหว่างแถวไม้ผล ทั้งนี้ นายไพโรจน์ยังได้วางแผนจะทยอยปลูกไม้ผล หรือพืชผัก เช่น ตะไคร้ ข่า เสริมในพื้นที่ว่าง

นอกจากนี้ในพื้นที่เดิมที่เคยปลูกมันสำปะหลัง หรือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยว มีรายได้ปีละ 1 ครั้ง หลังจากเข้าร่วมโครงการได้เริ่มปรับเปลี่ยนมาปลูกไม้ผล ได้แก่ มะขามเปรี้ยว มะยงชิด และมะม่วง ตั้งแต่ปี 2557 แต่ยังมีการปลูกมันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ เนื่องจากไม้ผลที่ปลูกในแปลงมีขนาดเล็ก ยังไม่ให้ผลผลิต จึงยังคงปลูกพืชไร่เพื่อเป็นรายได้หลัก

ภาพนายไพโรจน์ ขาวขำ (คนขวามือ) เกษตรกรขยายผลแปลงเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

2) แปลงขยายผลเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (นายถวิล แสงทอง)

นายถวิล แสงทอง ได้เห็นตัวอย่างจากแปลงต้นแบบระบบเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนายเทียบ คำไวย์ จึงได้เข้าร่วมโครงการพื้นที่ 10 ไร่ เดิมเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชผสมผสาน ประกอบด้วย มะขามเปรี้ยวพันธุ์ท่ากระดาน 3 ไร่ มะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง 1 ไร่ และมะม่วงพันธุ์ฟ้าลั่น 1 ไร่ โดยปลูกมันสำปะหลังแทรกระหว่างแถวไม้ผล และยังมีการปลูกแก้วมังกร 5 ไร่ และปลูกมะม่วงหิมพานต์ เพิ่มเติม

ภาพนายถวิล แสงทอง (คนซ้ายมือ) เกษตรกรขยายผล
แปลงเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

3) แปลงขยายผลเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (นายทวี คำมีมา)

นายทวี คำมีมา ได้เห็นตัวอย่างจากแปลงต้นแบบทฤษฎีใหม่ของนายปิยลักษณ์ นัสการ และแปลงขยายผลเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนายไพโรจน์ ขาวขำ จึงได้เข้าร่วมโครงการพื้นที่ 8 ไร่ ซึ่งติดกับแม่น้ำแควน้อยและแหล่งน้ำธรรมชาติ เดิมเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เมื่อเข้าร่วมโครงการได้เริ่มปลูกไม้ผลในพื้นที่แปลงมันสำปะหลัง เป็นการปลูกไม้ยืนต้น 7 ชนิด ระหว่างร่องมันสำปะหลัง โดยเลือกไม้ผลหลัก 4 ชนิด ได้แก่ มะม่วง (พันธุ์น้ำดอกไม้สีทองและพันธุ์ฟ้าลั่น) มะขามเปรี้ยว พันธุ์ท่ากระดาน มะยงชิดพันธุ์ไข่ไก่ มะพร้าวน้ำหอม และไม้มoring 3 ชนิด ได้แก่ สะเดา ฝรั่ง ใผ่

ภาพนายทวี คำมีมา เกษตรกรขยายผล
แปลงเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ผลสัมฤทธิ์

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพราษฎรในพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพิษณุโลก สามารถใช้เกษตรกรต้นแบบ 2 คน และแปลงต้นแบบ 2 แปลง สำหรับเป็นแหล่งศึกษาดูงานของเกษตรกร และผู้ที่สนใจได้ โดยเกษตรกรต้นแบบสามารถถ่ายทอดความรู้และแนวทางปฏิบัติให้กับผู้สนใจได้เป็นอย่างดี
2. การผลิตพืชตามแนวทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นระบบที่สามารถแนะนำหรือขยายผลสำหรับผลิตพืชในพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง หรือสำหรับเกษตรกรที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวได้ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดการทำการเกษตรแบบยั่งยืน
3. แปลงต้นแบบเป็นแหล่งพืชพันธุ์ดี ที่สามารถขยายพันธุ์สู่เกษตรกรที่สนใจได้
4. เกษตรกรแปลงต้นแบบ และเกษตรกรแปลงขยายผล มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชน ที่จะนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพเกษตรด้านการปลูกพืช

ปัญหาอุปสรรค

-

ไม้ผลเมืองหนาว ต้นแบบพืชผสมผสาน...ถิ่นกันดารนาแห้ว
ภายใต้โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3
(ระดับดี อันดับ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบการปลูกพืชเศรษฐกิจ และไม้ผลเมืองหนาวที่เหมาะสม เพื่อเป็นอาชีพที่ยั่งยืนของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ

ผลการดำเนินงาน

สถานีทดลองพืชไร่เลย (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย) ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่จัดทำแปลงปลูกศึกษาทดสอบ 2 แปลง ที่บริเวณบ้านห้วยน้ำฝัก และบ้านบ่อเหมืองน้อย ตำบลแสงภา แปลงละ 50 ไร่ ตั้งแต่ปี 2541 เพื่อทำการปลูกศึกษา ทดสอบไม้ผลเมืองหนาวชนิดใหม่ที่มีศักยภาพ โดยได้รับความร่วมมือด้านวิชาการไม้ผลจากสถานีทดลองเกษตรที่สูงภูเรือ (ศูนย์วิจัยพืชสวนเลย) และสถาบันวิจัยพืชสวน นำไม้ผลเมืองหนาวเข้ามาปลูกทดสอบในแปลงที่ 1 ที่บ้านบ่อเหมืองน้อย มีการปลูกไม้ผลเมืองหนาวหลายชนิด เช่น มะคาเดเมีย ลิ้นจี่ และไม้ผลอื่น ๆ อาทิ ส้มโอ มะม่วง ในช่วงแรก มีเพียงมะคาเดเมียที่ให้ผลผลิตและสามารถส่งขายในตลาดได้ แต่ผลผลิตไม่เพียงพอความต้องการของตลาด กลุ่มเกษตรกรบ้านบ่อเหมืองน้อยเห็นโอกาสในการสร้างรายได้ จึงขอดูแลจัดการสวนเอง และพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตมะคาเดเมีย ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานให้การสนับสนุนการแปรรูปจนมีชื่อเสียง สามารถทำตลาดได้ดี โครงการจึงได้พัฒนาพื้นที่แปลงกลางใหม่ แปลงที่ 2 ที่บ้านห้วยน้ำฝัก เป็นแปลงไม้ผลเมืองหนาวแบบผสมผสาน

สำหรับแปลงที่ 2 ตั้งอยู่บริเวณบ้านห้วยน้ำฝัก ซึ่งอยู่ติดชายแดนใกล้ลำน้ำเหือง ทำการปลูกไม้ผลที่ได้คัดพันธุ์ดีมาจากแปลงแรก ได้แก่ มะคาเดเมีย 3 พันธุ์ คือ เชียงใหม่ 400 (HAES 660) เชียงใหม่ 700 (HAES 741) และเชียงใหม่ 1000 (HAES 508) ที่กรมวิชาการเกษตรได้ให้การรับรองเป็นพันธุ์แนะนำ ปลูกในพื้นที่ 5 ไร่ จำนวน 65 ต้น ลิ้นจี่พันธุ์กิมเจ็ง และฮงฮวย พื้นที่ปลูก 8 ไร่ จำนวน 213 ต้น สาลี่ พื้นที่ปลูก 8 ไร่ จำนวน 320 ต้น พลับ พื้นที่ปลูก 5 ไร่ จำนวน 150 ต้น กาแฟอะราบิก้าพันธุ์เชียงใหม่ 80 ซึ่งเป็นพันธุ์รับรอง มีลักษณะเด่น คือ มีความต้านทานโรคราสนิมสูง มีลักษณะต้นเตี้ย ข้อสั้น ผลผลิตสูงสม่ำเสมอ ทั้งยังให้ผลผลิตเมล็ดกาแฟดิบสูง จำนวนกว่า 2,000 ตัน ปลูกภายใต้ร่มเงาของมะคาเดเมีย และร่มเงาของสาลี่ พื้นที่ปลูกรวม 5 ไร่ ยางพารา มีพื้นที่ปลูก 2 ไร่ จำนวน 160 ต้น ซึ่งไม้ผลหลายชนิดเป็นพืชพันธุ์ดีเหมาะสมกับพื้นที่อำเภอ นาแห้ว โดยเฉพาะมะคาเดเมียพันธุ์ดี ใช้เป็นต้นพันธุ์สำหรับให้เกษตรกรนำไปขยายพันธุ์ต่อ และมีการปลูกไม้ผลอีกหลายชนิด แซมในพื้นที่ทุกปี เช่น ขนุน ชมพู่ เกล็ดฝรั่ง รวมทั้ง ไม้ผลชนิดใหม่ที่เป็นที่นิยมของตลาดเพิ่มเติมอีก 5 ไร่ คือ อาโวคาโด จำนวน 30 ต้น ท้อ 15 ต้น บ๊วย 10 ต้น เงาะ 30 ต้น และพืชสมุนไพร รวม 25 ชนิด จำนวน 145 ต้น

ดำเนินการฝึกอบรมที่บ้านห้วยน้ำฝัก ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย มีเกษตรกรเข้าอบรมจำนวน 64 ราย จากผลการประเมินพบว่า เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถตอบแบบประเมินได้คะแนนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยจาก 12 คะแนน เป็น 18 คะแนน และได้ดำเนินการฝึกอบรมที่บ้านเหล่ากอหก ตำบลเหล่ากอหก อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย มีเกษตรกรเข้าอบรม จำนวน 60 ราย จากผลการประเมินพบว่า เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถตอบแบบประเมินได้คะแนนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยจาก 13 คะแนน เป็น 16 คะแนน และนอกจากการอบรมให้ความรู้ด้านทฤษฎีแล้ว ยังมีการสาธิตและฝึกปฏิบัติการขยายพันธุ์ไม้ผลแบบต่าง ๆ ได้แก่ ขำกิ้ง

ทาบกิ่ง ตัดตา ต่อกิ่ง และการตอนกิ่งไม้ผล ซึ่งเกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้

ทั้งนี้ นอกจากจะมีเกษตรกรต้นแบบ ใน 2 หมู่บ้านหลักที่ประสบความสำเร็จแล้ว ยังมีการขยายผลไปสู่เกษตรกรรายอื่นโดยมีการเพิ่มพื้นที่ปลูกไม้ผลชนิดต่าง ๆ แซมด้วยกาแฟแทนการปลูกข้าวโพดกว่า 20 ราย ในพื้นที่กว่า 50 ไร่ ซึ่งพบว่า ไม้ผลชนิดต่าง ๆ และกาแฟอะราบิก้า สามารถเจริญเติบโตได้ดี และมีการแปรรูปจำหน่ายในชื่อ “กาแฟลองเลย” ของโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ บ้านนาปอ ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย รวมทั้งมีการจำหน่ายให้ผู้ประกอบการทางภาคเหนือ ส่วนไม้ผลชนิดอื่น ๆ เช่น ลิ้นจี่ พลับ สาลี่ กล้วย มีพ่อค้าเข้ามารับซื้อในพื้นที่ เนื่องจากการคมนาคมสะดวกขึ้น ผู้รับซื้อมีสินค้าบรรทุกเพียงพอในแต่ละเที่ยว รวมทั้งลูกหลานของเกษตรกรมีการนำผลผลิตไม้ผลและผลิตภัณฑ์แปรรูปไปจำหน่ายตามสถานที่ทำงาน ในต่างจังหวัด หรือจำหน่ายทางออนไลน์ เกษตรกรจึงพอใจในการทำสวนไม้ผลเมืองหนาวรูปแบบผสมผสาน

ผลสัมฤทธิ์

1. มีแปลงเรียนรู้การปลูกไม้ผลเมืองหนาวแซมด้วยกาแฟอะราบิก้า จำนวน 20 แปลง สำหรับให้เกษตรกรในพื้นที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีการปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน พันธุ์พืช และการจัดการส่วนที่เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพแวดล้อม

2. มีแปลงต้นแบบระบบปลูกไม้ผลเมืองหนาวแบบผสมผสาน 3 แปลง แปลงขยายผล 20 แปลง พื้นที่ 50 ไร่ ซึ่งมีผลผลิตจำหน่ายได้แล้ว 16 แปลง โดยการใช้เทคโนโลยีการปลูกและแปรรูปไม้ผลเมืองหนาว เช่น มะคาเดเมีย ลิ้นจี่ สาลี่ พลับ แซมด้วยกาแฟอะราบิก้า ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และปฏิบัติจนสามารถพัฒนาและต่อยอด เกิดโรงงานแปรรูปมะคาเดเมีย เกิดธุรกิจแปรรูปกาแฟในพื้นที่ สามารถรองรับผลผลิตของเกษตรกรได้

3. สามารถนำผลงานจากโครงการไปจัดทำคำแนะนำระบบการปลูกไม้ผลผสมผสานบนพื้นที่สูง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เพื่อถ่ายทอดและขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่อื่นต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

-

มะคาเดเมีย

ลิ้นจี่ พันธุ์ฮวงฮวยและกิมเจิ้ง

พลับ

กาแฟอาราบิก้า แซมในแปลงพลับ และสาละ

ภาพการปลูกไม้ผลเพื่อศึกษาทดสอบการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตและเป็นแหล่งพันธุ์ดี
แปลงกลาง บ้านห้วยน้ำฝัก ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย พื้นที่ 50 ไร่

ภาพการฝึกทักษะขยายพันธุ์ไม้ผลแบบต่าง ๆ และการขยายพันธุ์ดี สาละและพลับจากแปลงกลางสู่แปลงของเกษตรกร

ภาพการแกะห่อผลมะคาเดเมีย
แบบง่าย ๆ ภายในครัวเรือน
ก่อนมีการคัดแยกเกรดจำหน่าย

ภาพนายสมบัติ ไกรแสงสี
แกะห่อผลมะคาเดเมีย
ส่งให้ลูกค้าที่กรุงเทพฯ

ภาพนายчимเพชร กมลรัตน์
ตัดกล้วยส่งพ่อค้า

ภาพวิธีการแปรรูปกาแฟแบบดั้งเดิมของนายสนทนา กุลศิริ (ภาพซ้าย) และวิธีการปัจจุบัน (ภาพกลาง) ก่อนนำมาตาก

ภาพแปลงผลิตไม้ผลแบบผสมผสาน (มะคาเดเมีย พลั้ว สาลี่ และพลั้ว แซมด้วยกาแฟ) ของนายสนทนา กุลศิริ

ภาพผลผลิตมะคาเดเมียของนายเสียน ยศปัญญา และนายบุญธรรม สิงห์รักษ์
แปลงขยายผล

ภาพแปลงพืชผสมผสาน
ของนายสุทิน สีคำ แปลงขยายผล

ภาพการฝึกอบรม

“เกษตรผสมผสานเพื่อพัฒนาการผลิตอย่างยั่งยืน”
โครงการพัฒนาพื้นที่ของมูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยโสธร สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4
โครงการพัฒนาพื้นที่มูลนิธิชัยพัฒนา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานวิชาการและเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร
2. เพื่อให้เกษตรกรและชุมชน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชพึ่งพาตนเองได้และยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

1. แปลงต้นแบบการใช้เทคโนโลยีป้องกันกำจัดหนอนเจาะดอกและหนอนเจาะผลของพริก โดยใช้กับดักเมธิลยูจินอล และการใช้เหยื่อโปรตีน แชนซ์-โพล อัตรา 200 มิลลิลิตร ผสมกับสารฆ่าแมลง malathion 57 เปอร์เซ็นต์ W/V EC (มาดิเอท 57) อัตรา 10 มิลลิลิตร และน้ำ 5 ลิตร วิธีการใช้ เหยื่อโปรตีน จำนวน 40 มิลลิลิตร ใส่ในภาชนะพลาสติกขนาดเล็ก โดยใส่สาหร่ายเพื่อช่วยให้เหยื่อโปรตีนคงตัวอยู่ในถ้วยพลาสติก แล้วนำไปใส่ในกับดักที่ทำจากขวดน้ำพลาสติกขนาด 500 มิลลิลิตร ที่ถูกเจาะรูโดยรอบเพื่อให้แมลงวันทองพริกบินเข้ากับดัก จากนั้น จึงนำไปติดตั้งรอบแปลงปลูกที่ระดับความสูง 15 เซนติเมตร จากพื้นดิน ติดตั้งกับดักรอบแปลงปลูก โดยมีระยะห่าง 1 เมตร เริ่มติดตั้งกับดักตั้งแต่พริกเริ่มออกดอก ร่วมกับการใช้ petroleum spray oil 83.9 เปอร์เซ็นต์ EC อัตรา 60 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร โดยการเน้นพ่นที่ผลพริกทุก 7 วัน เริ่มพ่นตั้งแต่พริกติดผลในแปลงพริกระยะออกดอกจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตรุ่นสุดท้าย โดยทำการเปลี่ยนเหยื่อพิษโปรตีนใหม่ทุกสัปดาห์
2. แปลงต้นแบบการใช้เทคโนโลยีปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ วัน ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา ทำการไถ 3 ครั้ง ด้วยพล 3 และพล 7 หว่านด้วยปุ๋ยโดโลไมต์ อัตรา 300 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมด้วยปุ๋ยหมักมูลไก่แกลบ อัตรา 500 กิโลกรัมต่อไร่ แล้วพรวนด้วยจอบหมุน จากนั้นยกร่องปลูก คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ วัน อัตรา 500 กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 3 กิโลกรัม พร้อมกำจัดวัชพืช ดูแลรักษาและให้น้ำอย่างเหมาะสมจนถึงอายุเก็บเกี่ยว
3. แปลงต้นแบบเทคโนโลยีการพืชผักอินทรีย์ในสภาพโรงเรือน เป็นแปลงการผลิตพืชผักอินทรีย์ ได้แก่ หอมแดง ผักกาดหอม แตงโมอินทรีย์ ผักชี และผักตระกูลสลัด โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานในการผลิตผักอินทรีย์ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 750 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ วัน และให้น้ำด้วยระบบพ่นฝอยเข้าและเย็น ดูแลรักษาป้องกันกำจัดศัตรูพืชสม่ำเสมอ
4. เกษตรกรและผู้สนใจในพื้นที่ใกล้เคียงและพื้นที่อื่น ๆ เข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบ ตั้งแต่ปี 2560 - 2562 มีเกษตรกรผ่านการฝึกอบรม รวม 2,471 ราย มีการศึกษาดูงาน รวม 1,167 ราย และมีเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทั้งสิ้น 3,638 ราย โดยหลังจากผ่านการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ผลสัมฤทธิ์

1. มีแปลงต้นแบบการใช้เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดหนอนเจาะดอกและหนอนเจาะผลพริก เกษตรกรนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ สามารถลดการเข้าทำลายของหนอนแมลงวันผลไม้ลงได้เป็นอย่างดี
2. มีแปลงต้นแบบการใช้เทคโนโลยีปุ๋ยชีวภาพฟิสิกซ์ฟาร์ วัน ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา เกษตรกรสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้
3. มีแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชผักอินทรีย์ในสภาพโรงเรือน เกษตรกรสามารถยกระดับการผลิตผักอินทรีย์สูงขึ้น และสามารถเข้าสู่ระยะปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานออร์แกนิกไทยแลนด์
4. เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีแล้ว สามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับไร่นาสวนผสมของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการผลิตพืชแบบผสมผสานให้กับชุมชนและเกษตรกรที่สนใจ ทั้งในและนอกพื้นที่ ตลอดจนเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนในตำบลใกล้เคียง เพื่อพัฒนาการเกษตรผสมผสานภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ยั่งยืน และเป็นแบบอย่างให้ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

ภาพแผนผังโครงการพัฒนาพื้นที่มูลนิธิชัยพัฒนา ตำบลกุดแห่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ภาพแปลงต้นแบบการใช้เทคโนโลยีป้องกันกำจัดหนอนเจาะดอกและหนอนเจาะผลของพริก

ภาพแปลงต้นแบบการใช้เทคโนโลยีปุ๋ยชีวภาพฟิสิกซ์อาร์ วัน ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์วังนา

ภาพแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการพืชผักอินทรีย์ในสภาพโรงเรือน

ภาพการฝึกอบรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ต้นแบบทฤษฎีใหม่ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชชนนีสู่การขยายผล ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบและพัฒนาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่
2. เพื่อนำเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตรมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช
3. เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืนและรักษาสิ่งแวดล้อม ให้แก่เกษตรกรใกล้เคียง และผู้สนใจ

ผลการดำเนินงาน

สภาพพื้นที่เดิมของโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชชนนี มีการชะล้างพังทลายสูง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม้ล้มลุก ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย หน้าดินตื้น กรมวิชาการเกษตรร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินจึงได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้วัสดุปูน การใส่ปุ๋ยหมัก การใช้ปุ๋ยพืชสด เช่น ถั่วพราง ปอเทือง เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงบำรุงดินแล้ว สมบัติทางเคมีของดินมีอินทรีย์วัตถุและปริมาณธาตุอาหารเพิ่มขึ้น ต่อมากรมวิชาการเกษตร ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินงานแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ ภายในโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชชนนี พบว่าสามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ

1) เกษตรทฤษฎีใหม่อาศัยน้ำฝน ใช้พื้นที่ 5 ไร่ แบ่งสัดส่วนการใช้พื้นที่ร้อยละ 30:30:30:10 ดังนี้ พื้นที่สระน้ำ 1.5 ไร่ ขอบสระปลูกมะพร้าว และชะอม พื้นที่นาข้าว 1.5 ไร่ (นาปีปลูกข้าวพันธุ์ชัยนาท 1) พื้นที่ปลูกพืชผสมผสาน 1.5 ไร่ ปลูกไม้ผล เช่น มะละกอ กล้ายน้ำว่า ขนุน มะม่วง มะเฟือง มะกอกน้ำ ปลูกพืชผักหมุนเวียน เช่น ถั่วฝักยาว มะเขือ แฟง กวางตุ้ง ขึ้นฉ่าย บวบ และพื้นที่อยู่อาศัย 0.5 ไร่ และทำปศุสัตว์ (เลี้ยงไก่)

2) แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่อาศัยน้ำชลประทาน มีพื้นที่ 7.5 ไร่ แบ่งสัดส่วนการใช้พื้นที่ร้อยละ 15:24:49:12 ดังนี้ พื้นที่สระน้ำ 1.1 ไร่ ในสระปลูกบัวหลวง ขอบสระปลูกมะพร้าว และชะอม พื้นที่นาข้าว 1.8 ไร่ (นาปีปลูกข้าวพันธุ์ชัยนาท 1) พื้นที่ปลูกพืชผสมผสาน 3.7 ไร่ ไม้ผล เช่น มะกอกน้ำ ส้มโอ มะพร้าว มะละกอ ปลูกพืชผักหมุนเวียน เช่น ถั่วฝักยาว กวางตุ้ง บวบ ถั่วพู กระบี่ แตงกวา พักทอง และพื้นที่อยู่อาศัย 0.9 ไร่ และทำปศุสัตว์ (เลี้ยงไก่)

โดยเจ้าหน้าที่ได้นำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรมาใช้ในแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ทั้ง 2 รูปแบบ คือ การจัดระบบการปลูกพืช การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินโดยวิเคราะห์สมบัติทางเคมีของดินพื้นที่นาข้าว การป้องกันกำจัดศัตรูพืชไม่ใช้สารเคมีโดยใช้สารสกัดสะเดา ยาสูบและใช้กับดัก จึงได้แนะนำเทคโนโลยีการใช้ชีววิธีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ การป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าว โดยการปล่อยแตนเบียนสำหรับพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล ใช้แมลงหางหนีบ และฉีดพ่นไส้เดือนฝอยป้องกันกำจัดหนอนและด้วงหมัดผัก ซึ่งเกษตรกรมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก

ภาพการดำเนินงาน เกษตรทฤษฎีใหม่อาศัยน้ำฝน

ภาพการดำเนินงาน เกษตรทฤษฎีใหม่อาศัยน้ำชลประทาน

ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานพบว่ากรมวิชาการเกษตร ได้ศึกษารูปแบบและพัฒนาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่บริเวณโครงการ จนสามารถเป็นแปลงตัวอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาวิธีการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ของตนเองได้ ทั้งสามารถนำเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมฯ มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช และลดต้นทุนในการจัดการแปลงของเกษตรกรได้จากความพึงพอใจและความสนใจของเกษตรกรที่มีต่อเทคโนโลยีของกรมฯ พร้อมทั้งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ ฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืนและรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงที่สนใจได้

ภาพเกษตรกรเครือข่าย

ปัญหาอุปสรรค

-

**การขยายผลการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเสริมรายได้
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถเพาะเห็ดเศรษฐกิจเป็นอาชีพเสริม มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
3. เพื่อพัฒนาการสร้างกลุ่มเกษตรกรเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบ สามารถเชื่อมโยงและขยายผลสู่กลุ่มเครือข่ายในการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดเศรษฐกิจให้มีความยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร ได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาในพื้นที่ โดยจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของพื้นที่ ความต้องการของชุมชนและแนวทางแก้ไขปัญหของหมู่บ้านขยายผลรอบศูนย์ฯ ประกอบด้วยตำบลคลองขุด ตำบลราพัน อำเภอนายายอาม ตำบลสนามไชย ตำบลกระแจะ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี รวม 23 หมู่บ้าน จากผลการเสวนาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า อาชีพเสริมที่สามารถแก้ปัญหาได้ คือ การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เนื่องจากใช้น้ำน้อย ให้ผลผลิตเร็ว การปฏิบัติดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก รวมทั้ง ผู้บริโภคในพื้นที่รอบศูนย์ฯ และภายในจังหวัดจันทบุรีมีความต้องการในปริมาณสูง ราคาดี ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ต่อมาเจ้าหน้าที่จึงได้ดำเนินการสร้างโรงเรือนเปิดดอกเห็ดต้นแบบขนาด 3 x 5 เมตร บรรจุก้อนเห็ดได้ 1,500 - 2,000 ก้อน และดำเนินการผลิตก้อนเชื้อเห็ดรวมทั้งสิ้น 68,829 ก้อน ประกอบด้วยเห็ดนางฟ้าภูฐาน 40,979 ก้อน เห็ดนางรมดำ 9,320 ก้อน เห็ดหลินจือ 6,604 ก้อน เห็ดอังกरी 4,582 ก้อน และเห็ดอื่น ๆ รวม 7,344 ก้อน ตลอดระยะเวลา ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 - 2562 มีการสร้างการรับรู้และการขยายผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการฯ ผ่านการฝึกอบรมแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,022 ราย โดยจากการสุ่มติดตามเกษตรกร พบว่า มีเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมนอกเหนือจาก 16 ราย ที่รวมเป็นกลุ่มขยายผลแล้ว ยังมีเกษตรกร ที่ผ่านการฝึกอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติและประกอบอาชีพเสริมรายได้ อีก 35 ราย สามารถเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวเฉลี่ย 65,000 บาทต่อปี นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 25 โรงเรียน รวมนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งสิ้น 300 ราย ตลอดจนได้ดำเนินการฐานการเรียนรู้หลักแห่งหนึ่งของศูนย์ฯ ที่รับคณะศึกษาดูงานในกิจกรรมการปลูกผักหมุนเวียนปลอดภัยสารพิษ การปลูกพืชในระบบโรงเรือน การปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ และการเพาะเห็ดเศรษฐกิจด้วย

ภาพการขยายผลการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเสริมรายได้

ภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร เยาวชน และผู้สนใจ

ผลสัมฤทธิ์

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 ได้ปฏิบัติงาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี เป็นหน่วยงานหลักแห่งหนึ่งของศูนย์ฯ ที่ร่วมสนองพระราชดำริ โดยน้อมนำศาสตร์พระราชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน และนำผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานขยายผลสู่เกษตรกรและผู้สนใจ โดยนำหลักการทรงงานเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 - 2562 ได้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องศาสตร์พระราชาและการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเสริมรายได้ให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 1,022 ราย และเกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเป็นอาชีพเสริม จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพาะเห็ดบ้านไร่เก่า และกลุ่มเพาะเห็ดบ้านคู้กระเบน รวมสมาชิก 16 ราย โดยส่งผลผลิตเห็ดให้กับบริษัทเอกชน โรงแรม และตลาดต่าง ๆ ตามจุดท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี สามารถเพิ่มรายได้แก่สมาชิกในกลุ่ม ทำให้มีรายได้เพียงพอแก่การครองชีพพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

ปัญหาอุปสรรค

-

**โครงการอนุรักษ์พันธุกล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกระบี่
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการอนุรักษ์กล้วยไม้รองเท้านารีในจังหวัดกระบี่ไม่ให้สูญพันธุ์
2. เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนทั่วไปเกิดความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรพันธุ์พืชของชาติ
3. เพื่อรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ ดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 2562 อย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการรวบรวมและขยายกล้วยไม้พันธุ์รองเท้านารี ซึ่งการขยายกล้วยไม้พันธุ์รองเท้านารีมีทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ 1) การแยกหน่อเมื่อต้นกล้วยไม้รองเท้านารีเจริญเติบโตแตกกอแน่น จึงนำมาแยกให้เป็นต้นย่อยแล้วนำไปปลูกใหม่ 2) การเพาะเมล็ด โดยนำเมล็ดจากฝักแก่ที่ได้จากการผสมมาเพาะบนอาหารสังเคราะห์ในสภาพปลอดเชื้อ การเพาะเมล็ดกล้วยไม้รองเท้านารีในสภาพปลอดเชื้อ พบว่าเพาะได้ยากกว่ากล้วยไม้ชนิดอื่น เนื่องจากเมื่อเมล็ดงอกแล้วมักไม่พัฒนาต่อไปหรือตาย 3) การเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อบนอาหารวุ้นสังเคราะห์ โดยต้นที่ได้จะมีลักษณะแตกต่างจากต้นเดิม ขึ้นอยู่กับพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ที่นำมาผสมเกสร การขยายพันธุ์วิธีนี้นิยมมาก เพราะสามารถผลิตได้จำนวนมาก และในปีงบประมาณ 2563 หน่วยงานได้เริ่มผสมเกสรเพื่อนำฝักไปใช้สำหรับการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (Tissue culture) เป็นการเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์ ทั้งนี้ ในแต่ละปีหน่วยงานสามารถขยายกล้วยไม้พันธุ์รองเท้านารีได้ปีละ 2,000 กระถาง และดำเนินการคืนสู่ป่า ปีละ 1,500 กระถาง ส่วนที่เหลือได้มอบให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำไปช่วยขยายพันธุ์ให้แพร่หลายมากขึ้น โดยคอยติดตามอัตราการรอดชีวิตอยู่เสมอ พร้อมกันนี้ได้จัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับกล้วยไม้รองเท้านารี สำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ผู้สนใจทั่วไป เพื่อส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญในด้านการสนับสนุน พันธุ์ และอนุรักษ์ เกิดจิตสำนึก มีความรักและหวงแหนทรัพยากรพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ด้วย

ภาพการผสมกล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่เพื่อ นำเมล็ดสำหรับการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ภาพต้นกล้ารองเท้านารีเหลืองกระบี่ อายุ 6 เดือนถึง 1 ปี ปลูกลงในกระถางขนาด 6 - 8 นิ้ว โดยการแยกหน่อ

ภาพการปล่อยกล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่คืนสู่ป่า ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ ปี พ.ศ. 2562

ผลสัมฤทธิ์

สามารถรวบรวม ขยายพันธุ์และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ได้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญ ในด้านการสนับสนุน พื้นฟู และอนุรักษ์ เกิดจิตสำนึก มีความรัก และหวงแหนทรัพยากรพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารี เหลืองกระบี่ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ให้ยังคงอยู่คู่กับผืนป่าจังหวัดกระบี่

ปัญหาและอุปสรรค

การปล่อยรองเท้านารีคืนสู่ป่า จากโรงเรือนสู่สภาพภายนอกมีปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบ ต่อการเจริญเติบโตของต้นกล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่ ในระยะแรกที่สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง อย่างต่อเนื่อง เช่น สภาวะโลกร้อน แห้งแล้ง วัสดุมีน้ำท่วมขัง ลมพัดแรง และแมลงศัตรูพืช อันเป็นผลกระทบ มาจากขาดความสมดุลของระบบนิเวศ ทำให้กล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่ ไม่สามารถปรับตัวได้ ชะงักการ เจริญเติบโต และตายในที่สุด เนื่องจากกล้วยไม้แต่ละชนิดต้องใช้เวลาในการปรับตัวให้อยู่รอดในสภาพแวดล้อม ที่เฉพาะเจาะจง

การพัฒนาการผลิตพืชที่นำไปสู่การพึ่งตนเองของเกษตรกรพื้นที่นิคมการเกษตรปาล์มน้ำมัน จังหวัดปัตตานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพนิเวศเกษตร และหาแนวทางการพัฒนาการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมพื้นที่ของนิคมการเกษตรปาล์มน้ำมัน จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบและเทคโนโลยีการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน การปลูกถั่วหรั่ง และการปลูกพืชผสมผสานที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นิคมการเกษตรปาล์มน้ำมัน จังหวัดปัตตานี

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการโดยการศึกษาและวิเคราะห์ระบบนิเวศเกษตรของพื้นที่ พบว่า เกษตรกรในพื้นที่มีทั้งหมด 59 ครัวเรือน นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 70 และนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 30 สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมขังซ้ำซาก ทำให้มีปัญหาต่อการทำการเกษตร สภาพดินเป็นดินชุดดินบ้านทอน (Bh) มีลักษณะของดินทรายหนาปานกลางถึงชั้นดานอินทรีย์ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีปริมาณอินทรีย์วัตถุ 0.97 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณไนโตรเจนเพียง 0.05 เปอร์เซ็นต์ ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ 10.42 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ 8.30 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ได้ดำเนินการปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอก 2,000 - 4,000 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยขาว 200 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้วัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชคลุมดิน เพื่อช่วยป้องกันการระเหยของน้ำ และรักษาความชื้นไว้ในดิน ใช้ปุ๋ยเคมีที่ละลายช้า แบ่งใส่ครั้งละปริมาณน้อย และใส่ในขณะที่ดินมีความชื้นจึงจะเหมาะสม ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการทดสอบการปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 และสุราษฎร์ธานี 2 พบว่าปาล์มน้ำมันพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 ให้ผลผลิตที่มากกว่าพันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 จึงได้แนะนำเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 ให้กับเกษตรกร เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ พร้อมนี้ เจ้าหน้าที่ได้ทดสอบระหว่างการปลูกถั่วหรั่ง 2 พันธุ์ ได้แก่ TVsu 89 และ TVsu 870 พบว่า ถั่วหรั่งทั้ง 2 พันธุ์ มีปริมาณผลผลิตไม่แตกต่างกัน เกษตรกรสามารถปลูกได้ทั้งคู่ เจ้าหน้าที่จึงได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมกับเกษตรกรที่ต้องการปลูกถั่วหรั่ง ให้พิจารณาการเลือกพันธุ์ถั่วหรั่งที่จะปลูกจากความต้องการของตลาด และช่วงอายุที่เหมาะสมกับสภาพฝนฟ้าอากาศของแต่ละช่วงการปลูกสำหรับแปลงของเกษตรกรเอง สำหรับปาล์มน้ำมัน หลังจากได้เทคโนโลยีต้นพันธุ์ที่เหมาะสมในพื้นที่ เจ้าหน้าที่จึงได้ดำเนินการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันให้กับกลุ่มเกษตรกรในโครงการฯ มาอย่างต่อเนื่อง ปีละ 1 รุ่น รุ่นละ 50 ราย รวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด 450 ราย เน้นเรื่องของการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อเพิ่มผลผลิต โดยมีเนื้อหาด้านการปลูก การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน เทคนิคการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่นาร้างให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด และการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การผลิตไม้ผล พืชไร่ พืชผัก หนานแดง การผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์แบบเติมอากาศ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 70 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

การสำรวจข้อมูลเกษตรกรโครงการนิคมการเกษตรปาล์มน้ำมันจังหวัดปัตตานี

แปลงต้นแบบการผลิตปาล์มน้ำมันปี 2553 (ซ้าย) และ ปี 2562 (ขวา) ในพื้นที่โครงการนิคมการเกษตรปาล์มน้ำมัน

ผลสัมฤทธิ์

สามารถศึกษาวิเคราะห์สภาพนิเวศน์เกษตร และหาแนวทางการพัฒนาการผลิตพืช ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ปลูกถั่วหรั่ง และพืชผสมผสานอื่น ๆ ให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมในพื้นที่และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในโครงการนิคมการเกษตรพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทน ทั้งนี้ สามารถขยายผลเทคโนโลยีด้านต้นพันธุ์ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ให้สามารถเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรในโครงการที่สนใจเข้าร่วมและเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงที่สนใจศึกษาดูงานในการพัฒนาการปลูกพืชในพื้นที่ที่มีปัญหาดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีน้ำท่วมขังเพื่อนำไปสู่การสร้างอาชีพและสร้างรายได้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรค

พบปัญหาดังกล่าวทำลายพืชหัว เช่น ถั่วหรั่ง มันเทศ ระบาดมากในพื้นที่ดินทราย โดยกรมวิชาการเกษตร จะดำเนินการศึกษาและทดสอบจนได้เทคโนโลยีการกำจัดด้วงงวงในพื้นที่ต่อไป

Annual Report 2020
Royal Development Projects Coordination Division

www.doa.go.th/rdpd

กองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กรมวิชาการเกษตร

50 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์/โทรสาร 0 2561 4756 / 0 2940 6803

e-mail: project_s2@hotmail.co.th

rdpddoa@gmail.com

project_s@doa.in.th